TRST, torek
19. avgusta 1958
Leto XIV. - Št. 196 (4041)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekočj račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 31-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Jutri morda zaključek zasedanja skupščine OZN

Resolucija sedmih držav priporoča nova posvetovanja Hammarskjoelda

Dullesovo in Lloydovo pismo predsedniku skupščine - Indija, Indonezija, Irak in Afganistan zahtevajo predvsem umik čet - Italijanski delegat Piccioni je podprl ameriško stališče

NEW YORK, 18. — Ob začetku popoldanske seje glavne skupščine OZN je predsednik skupščine Munro izjavil, da se je začetek seje nekoliko zakasnil zaradi številnih posvetovanj v zadnjem trenutku. Povedal je tudi, da je dobil pismo od ameriškega državnega tajnika Dullesa in od britanskega zunanjega ministra Selwyna Lloyda ter načrt resolucije.

Resolucijo so položile šele pozno popoldne delegacije Norveške, Kanade, Kolumbije, Danske, Liberije, Paname in Paragvaja in ima tri dele. Prvi del opozarja med drugim na to, da morajo članice OZN obljubiti, da se bodo vzdržale, v skladu z ustanovno listino OZN, takšnih ukrepov, ki bi posredno ali neposredno ogrožali svobodo, neodvisnost ali nedotakljivost katere koli države, oziroma da ne bodo hujskale k neredom.

Nato priporoča resolucija državam članicam OZN, naj natančno izpolnjujejo te obveznosti in poskrbijo za to, da bo njihovo ravnanje, kar se tiče Srednjega vzhoda, ustrezalo načelom ustanovne listine OZN.

Drugi del resolucije naroča glavnemu tajniku OZN Hammarskjoeldu, naj se v skladu z ustavno listino loti praktičnih ukrepov, za katere bi bil po prejšnjih posvetovanjih s prizadetimi vladami prepričan, da bi lahko koristili pri reševanju libanonske in jordanske zadeve. Pri tem naj bi se ravnal po načelih, ki jih vsebuje prvi del skupne resolucije.

Resolucija jemlje na znanje izjave ameriškega in britanskega predstavnika o umiku čet iz Libanona in Jordanije ter priporoča, naj bi na septembrskem rednem zasedanju skupščine pregledali Hammarskjoeldovo poročilo glede ustanovitve stalnih oddelkov OZN na Srednjem vzhodu. Prav tako priporoča resolucija Hammarskjoeldu, naj se posvetuje z arabskimi državami o ustanovitvi organa za razvoj in gospodarsko podpiranje tamkajšnjih držav.

Na koncu poziva resolucija vse države članice OZN, naj sodelujejo pri uresničevanju tega predloga.

Pismi Dullesa in Selwyna Lloyda sta enaki ter se tičeta Libanona in Jordanije. Glasita se: «Sile ZDA (Združenega kraljestva) so sedaj v Libanonu (Jordaniji) na poziv zakonito sestavljene vlade Libanona (Jordanije), ki je zahtevala pomoč, da ohrani nedotakljivost Libanona (Jordanije) in svojo politično neodvisnost proti zunanji nevarnosti. Sile ZDA (Združenega kraljestva) se bodo umaknile iz Libanona (Jordanije), ko bo to zahtevala zakonita libanonska (jordanska) vlada, ali OZN ali na drug način njih navzočnost več potrebna. ZDA (Velika Britanija) bodo vsekakor spoštovale sklep skupščine OZN, ki bo priznaval, da sprejeti ukrepi ali formalno zagotovilo Združenih narodov ne terjajo navzočnosti ameriških (britanskih) sil v Libanonu (Jordaniji) za ohranitev miru in mednarodne varnosti.»

Pogajanja o norveški resoluciji so se začela že prejšnji teden. Vsebovala je prvotno vse glavne točke Eisenhowerjevega načrta. Večina latinskoameriških držav se je odločno uprla, da bi opravičili oboroženo intervencijo neke države v drugi državi. Pri pogajanjih so skušali doseči privolitev čim večjega števila držav ker bi hoteli zaključiti posebno zasedanje najpozneje pojutrišnjem.

Zahodni diplomati zatrjujejo, da bo resolucija verjetno dobila nekaj nad dve tretjini glasov. Dodajajo, da bo glavni tajnik Hammarskjoeld verjetno odpotoval na Srednji vzhod prihodnji teden.

Danes je v skupščini prvi govoril jordanski delegat Rifaj. Izjavil je, da je bivanje britanskih čet v Jordaniji «za časno», in da bo kralj Husein zahteval njih odhod, takoj ko bo OZN sprejela «potrebne ukrepe, da se to omogoči». Izjavil je, da bo Jordanija smeraj pripravljena pozdraviti navzočnost Združenih narodov v obliki, ki bi jo jordanska vlada imela za zadovoljivo pri reševanju sedanje krize. S to izjavo je jordanski predstavnik nekoliko spremenil svoje nedavno stališče. Pred dnevi je namreč poudaril, da bo Jordanija nasprotovala prihodu sil OZN ali skupine opazovalcev v državo. V pojasnilo današnje izjave je Rifaj omenil, da je jordanska vlada sodelovala z glavnim tajnikom OZN Hammarskjoeldom v vprašanjih, ki zanimajo Jordanijo in OZN, in da je vedno pripravljena podpreti tako sodelovanje.

Predstavnik formoške vlade Cjang je v zvezi z umikom tujih čet iz Libanona in Jordanije izjavil, da to ni vprašanje, ki ga bi morali najprej rešiti. Po njegovem bi morali predvsem zagotoviti ozemeljsko in politično neodvisnost teh dveh držav. Podprl je tudi ameriški načrt glede Srednjega vzhoda.

Romunski zunanji minister Bonaciu je poudaril, da je umik ameriški čet neogiben pogoj, ki bi omogočil rešitev pomembnih političnih in gospodarskih vprašanj na Srednjem vzhodu. Podprl je sovjetsko resolucijo, ki zahteva takojšnji umik britanskih in ameriških čet.

Stalni grški predstavnik v OZN Palamas je v zvezi z vlogo Sovjetske zveze pri reševanju vprašanj o Srednjem vzhodu poudaril, da bi bilo nerealno, če ne bi priznali te vloge. «Jasno je namreč, je dejal Palamas, da korist Zahoda in SZ in tudi arabskih narodov dokazujejo, da mora ostati Srednji vzhod izven rožljanja s silo. Po mnenju grškega delegata je za sedaj dvomljivo, kakšen bi bil uspeh, če bi nevtralizirali vse srednjevzhodno območje; potrebna pa bi bila vsekakor politika nevmešavanja velikih sil. V zvezi s tem je izjavil, da je naklonjen izjavi velikih sil, s katero bi te proglasile načelo nevmešavanja v notranje zadeve držav Srednjega vzhoda in bi se izrekle za ustanovitev stalne mednarodne sile OZN.

Indijski stalni delegat Lal je izjavil, da je navzočnost angleških in ameriških čet na Srednjem vzhodu nevarnost za mir, in je dodal, da ne bo mogoče doseči nobene sprejemljive rešitve na Srednjem vzhodu, dokler se ne bodo umaknile tuje čete. Prijateljsko je pozval britansko in ameriško vlado, naj umakneta svoje čete, ter je izrekel prepričanje, da bo skupčina našla način, ki naj omogoči tak umik. Izjavil je, da nasprotuje, da bi v Libanon in Jordanijo poslali sile alj predstavnike OZN, ker bi to pomenilo vmešavanje Združenih narodov v notranje zadeve držav Srednjega vzhoda.

Argentinski delegat Hurtado je poudarjal, da ima vsaka država pravico voditi svojo lastno politiko, in nihče nima pravice posredno ali neposredno vmešavati se v njene zadeve.

Na večerni seji je predsednik Munro sporočil, da se resolucija, ki jo je omenil na popoldanski seji že pripravlja, in da bo v kratkem predložena skupščini. V odmoru med popoldansko in večerno sejo je britanski zunanji minister Selwyn Lloyd večerjal s sovjetskim zunanjim ministrom Gromjkom. Navzoč je bil tudi pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Zorin.

Španski delegat je na večerni seji izjavil, da je prihod angleških in ameriških čet na Srednji vzhod upravičen. Pohvalil je Eisenhowerjev program za Srednji vzhod.

Indonezijski predstavnik Sastroamidjojo je izjavil, da mora skupščina predvsem poskrbeti za umik angleških in ameriških čet, da se s tem pripravi pot za druge predloge. Opozoril je tudi na nevarnost vojaške pomoči vladam, ki ne uživajo podpore lastnega ljudstva.

Iraški zunanji minister Jomard je poudaril miroljubnost, demokratičnost in izključno iraški značaj nove iraške republike. Poudaril je, da iraška vlada nima nobenih stremljenj po Jordaniji ter bo spoštovala njeno suverenost. Obsodil je navzočnost ameriških in britanskih čet in poudaril, da ta navzočnost povzroča velik odpor med vsem arabskim ljudstvom.

Afganistanski delegat je tudi izjavil, da je predvsem potrebno čim prej umakniti britanske in ameriške čete. Velike važnosti bi bil tudi dolgoročni program za rešitev vprašanj na Srednjem vzhodu.

Italijanski delegat Piccioni je v celoti podprl ameriško stališče. Izjavil je med drugim, da se ne smejo zadovoljiti s površno diagnozo položaja, zato da bi odstranili samo zunanje znake, pač pa je potrebno upoštevati splošni okvir, v katerega se vključujejo bistvena vprašanja in njih vzroki. Opravičeval je ameriško in angleško vojaško intervencijo v Libanonu in Jordaniji in je izjavil, da je mnenje Italije, da bi morali proučiti možnost ustanovitve stalne skupine sil in opazovalcev OZN, ki bi jih lahko naglo poslali v državo, ki bi to zahtevala. Ker pa bi omenjene skupine sil OZN in opazovalcev lahko «predstavljali skušnjavo za nekatere režime, da se jih poslužujejo v svoje namene», bi morali proučiti potrebne določbe, ki bi vsebovale jasne obveznosti držav, ki bi zahtevale prihod teh skupin, in ki naj bi zagotovile možnost «tistega rednega in mirnega razvoja narodov, ki si ga želimo». «Položaj, ki je nastal na Srednjem vzhodu, je treba proučiti v luči te načelne obrazložitve.»

Omenil je zatem, da je Italija vedno zavzemala do sprememb na Srednjem vzhodu stališče, ki je temeljilo na «objektivnem ocenjevanju sedanje zgodovinske stvarnosti in v skladu s čutom razumevanja». Vendar pa je Italija zainteresirana, da do teh sprememb pride tako, «da ne bodo motile reda in miru in da bodo izraz želje prizadetih narodov».

Piccioni je nato podprl Eisenhowerjev načrt za gospodarski razvoj Srednjega vzhoda in je takole povzel stališče Italije:

1. Pooblastiti glavnega tajnika OZN Hammarskjoelda, naj prouči postopek, na podlagi katerega bi se OZN lahko takoj odzvala pozivu držav, ki bi se čutile ogrožene, in določiti pogoje, katerim naj bi bila ta pomoč avtomatično podvržena, da se prepreči, «da bi se zaščita neodvisnosti neke države istovetila z obrambo nekega režima».

2. Upoštevati vzroke, ki so pripravili ZDA in Veliko Britanijo, da so intervenirale v Libanonu in Jordaniji, in sprejeti na znanje njih namen, da umaknejo svoje čete iz teh držav.

3. Pooblastiti glavnega tajnika, naj ob upoštevanju želja Libanona in Jordanije in značilnosti teh držav sprejme ukrepe, ki bi se mu zdeli potrebni in koristni.

4. Sklicevati se na tiste splošne določbe, na podlagi katerih bi se morale države tamkajšnjega področja in druge države vzdržati dejanj ali pobud, ki bi lahko povzročile nove nerede in ovirale miren razvoj na tem področju.

5. Priporočati takojšnja posvetovanja glavnega tajnika Hammarskjoelda z vsemi arabskimi državami na Srednjem vzhodu za ustanovitev regionalne ustanove za gospodarski razvoj.

Ko je bilo že znano besedilo norveške resolucije, je albanski zunanji minister izjavil, da resolucija ne nudi dobre rešitve in ne vsebuje izčrpnih predlogov glede Libanona in Jordanije. Dodal je, da nudi sovjetska resolucija, ki zahteva takojšnji umik vseh čet, boljše upanje na rešitev.

V krogih OZN domnevajo, da bodo resolucijo še spremenili, preden bodo o njej glasovali.

Po govorih vseh vpisanih govornikov je skupščina odložila delo na jutri popoldne.

De Murville odpotoval v New York

PARIZ, 18. — Francoski zunanji minister Maurice Couve De Murville je danes odpotoval z letalom v New York, kjer bo vodil francosko delegacijo v skupščini OZN.

V diplomatskih krogih ugotavljajo, da bo De Murvillova navzočnost v New Yorku povečala možnost, da se skliče «majhna konferenca na visoki ravni» med glavnimi zunanjimi ministri. Kakor je znano, se Hammarskjoeld zavzema za tak sestanek, toda zaradi odsotnosti De Murvilla sta ameriški in angleški zunanji minister baje sestanek odklonila.

—«—

Pred sestankom Nehru - Kan Nun

KARAČI, 18. — Pakistanski ministrski predsednik Kan Nun je izjavil, da je pripravljen sestati se z Nehrujem in se z njim razgovarjati o obmejnem sporu med obema državama. Nun je to izjavil časnikarjem na letališču v Karačiju ob svojem povratku iz Londona.

Nehru pa je v Novem Delhiju v zgornji zbornici izjavil, da se strinja z Nunom, naj bi se oba sestala in obravnavala obmejne incidente. Dodal je, da je v svojem odgovoru Nunu predlagal, naj bi se sestala v Novem Delhiju. Dejal je tudi, da je Nunu sporočil, da bi želel najprej sestanek na nižji ravni toda če Nun želi njun takojšnji sestanek, je pripravljen v to privoliti.

Gronchi in Fanfani zopet v Rimu

Oster nastop Togliattija proti ukrepom Tambronija

Tajnik KP naslavlja svoj protest «spoštljivo, toda odločno» na predsednika republike - Danes bo prisegel novi minister za zdravstvo Monaldi

(Od našega dopisnika)

RIM, 18. — Ministrski predsednik Fanfani se je danes kmalu po 19. uri vrnil v Rim. Odšel je takoj na predsedstvo vlade, nato pa na sedež KD, kjer se je pogovarjal s podtajnikom stranke Rumorjem.

Zvečer ob 22.30 pa je Fanfani z ministrom Spatarom ter nekaterimi podtajniki pričakal predsednika Gronchija. Predsednik republike bo jutri na Quirinalu sprejel Fanfanija, ki mu bo poročal o najbolj važnih problemih, zlasti o zunanji politiki v zvezi z debato o Srednjem vzhodu na glavni skupščini OZN ter o stališču, ki ga je zavzela italijanska delegacija v OZN.

Sledila bo prisega novega ministra za zdravstvo senatorja Monaldija. V tem času je namreč že stopil v veljavo zakon, po katerem se je ustanovilo to ministrstvo namesto prejšnjega visokega komisariata za higijeno in zdravstvo.

Danes so se spet odprla vrata Montecitoria in med prvimi, ki so prišli v poslansko zbornico, je bil republikanec La Malfa. V razgovoru z novinarji je povedal, da bo po njegovem mnenju kongres republikanske stranke proti koncu oktobra. Rekel je, da še ni bilo nič sklenjeno, kje bo kongres, toda verjetno je, da bo v Rimu.

V Rimu se nahaja na zasebnem obisku brazilski minister kmetijstva dr. Mario Meneghetti. Kljub zasebnosti njegovega obiska pa bo le prišlo do nekaterih, sicer neuradnih stikov in sprejemov. Brazilski minister si bo ogledal tudi nekatera industrijska podjetja ter bo odpotoval 24. avgusta.

Togliatti se je udeležil v Sondriu praznika glasila «Unità». V svojem govoru je na dolgo in ostro polemiziral z notranjim ministrom v zvezi z nedavnimi odredbami o javnih govorih.

«Zahteva notranjega ministra, da nam prepove govoriti o borbah zatiranih narodov proti zatiralcem, nas navdaja z globokim ogorčenjem. Predvsem moramo poudariti, da so te prepovedi nasprotne temeljnemu zakonu, ki jamči vsakemu državljanu svobodo besede in izražanja na zborovanjih, ki so zakonito sklicana. Če se kdo v govoru pregreši, je tu sodna oblast, da ga kaznuje. Želimo torej pritegniti pozornost najvišjega funkcionarja republike, njenega predsednika, na nezakonitost takega ukrepa. Naravnost pred njim na spoštljiv, toda odločen način protestiramo kot državljani, delavci in komunisti.»

«Drugič opozarjamo, je nadaljeval Togliatti, da take prepovedi nič ne zaležejo. Dokazujejo samo, da smo prišli do neke točke, ko je za pridobitev javnega mnenja dovolj navajati dejstva. Ker pa ni mogoče odpraviti dejstev, bi hotel notranji minister preprečiti, da se govori o teh dejstvih.»

«Vse to se mora prenehati, kakor se morajo prenehati krivični privilegiji, ki jamčijo bogastvo maloštevilnih na bedi mnogih, kakor se morajo prenehati socialne krivice, da se ostvari družba brez zatirancev in brez zatiralcev. Kako se bo ostvarila taka družba? Na ta način, da bo dobilo vso oblast v roke ljudstvo. Mi se borimo, je zaključil Togliatti, in se bomo še naprej borili za uveljavljenje vseh pravic, in tudi še tako majhnih, vseh kategorij delavcev, toda ne bomo pozabili, da je naša naloga spremeniti osnove družbe.»

A. P.

CADENABBIA, 18. — V vili Arminio je vse pripravljeno za bližnji sestanek med Adenauerjem in Fanfanijem. Danes dopoldne je kancler sprejel prefekta in kvestorja ter se z njima razgovarjal približno eno uro.

—«—

Danes stavka sladkornih delavcev

BOLOGNA, 18. — Jutri ob 14. uri se bo po sklepu štirih državnih sindikatov pričela prva vsedržavna stavka sladkornih delavcev, ki bo trajala do 14. ure v sredo za tiste tovarne, ki delajo v treh izmenah, ter do 22. ure istega dne za tovarne, kjer se dela v štirih izmenah. Do stavke je prišlo, ker se ni obnovila kolektivna delovna pogodba, ki zadeva nad 50.000 delavcev.

Trgovska delegacija ZDA v Beogradu

BEOGRAD, 18. — V Beograd je prišla ameriška trgovinska delegacija petih članov, ki bo odprla svojo pisarno v zvezi s pripravami mednarodnih vesejmov v Beogradu in Zagrebu. V delegaciji so trije ameriški poslovni strokovnjaki in dva državna strokovnjaka za mednarodno trgovino. Člani delegacije se bodo razgovarjali s predstavniki zvezne zunanjetrgovinske zbornice in z jugoslovanskimi gospodarstveniki v zvezi z izvozom v ZDA.

—«—

BEOGRAD, 18. — Predsednik zveznega sveta za znanstveno delo Milentije Popović je sprejel na Brionih glavnega ravnatelja mednarodne agencije za atomsko energijo Sterlinga Coleja. Govorila sta o sodelovanju Jugoslavije z omenjeno agencijo. Med bivanjem v Jugoslaviji bo Sterling Cole obiskal nuklearni inštitut v Vinči.

Uradno poročilo o razgovorih med Fejsalom in Naserjem

Kairska posvetovanja dokončno uvrstila Saudovo Arabijo v skupno arabsko fronto

Pred vstopom Saudove Arabije v kako ožjo arabsko skupnost? - Jemenski imam poziva arabske voditelje na sodelovanje za uresničenje skupnih teženj Arabcev

KAIRO, 18. — Prestolonaslednik Saudove Arabije in predsednik vlade Fejsal je davi odpotoval iz Kaira. Ob odhodu ga je pozdravil predsednik Naser. Fejsal je pred odhodom izjavil, da so njegovi razgovori z Naserjem dosegli namen in da so imeli popoln uspeh. Dalje je Fejsal izjavil, da je Saudova Arabija naklonjena nevtralizaciji Srednjega vzhoda. «Nevtralnost, je izjavil, je eden od stebrov saudske politike. Upamo, da se bo nevtralizacija Srednjega vzhoda lahko uresničila. Arabske države bi morale ostati nevtralne v vsakem sporu med Vzhodom in Zahodom.»

Uradno poročilo o razgovorih med Fejsalom in Naserjem pravi, da so imeli namen ozdraviti ozračje med obema bratskima državama, okrepiti medsebojne bratske vezi in sodelovati za okrepitev temeljev arabskega nacionalizma na podlagi nevključevanja v bloke in pozitivne nevtralnosti.

Poročilo pravi dalje, da so med razgovori obravnavali mednarodni položaj ter položaj arabskih držav in Srednjega vzhoda.

«Obe državi, nadaljuje poročilo, nasprotujeta bivanju tujih čet na ozemlju katere koli arabske države in obsojata vmešavanje ene ali več tujih držav v notranje zadeve arabskih držav, ker tako vmešavanje ogroža svetovni mir in varnost.»

Egiptovski krogi pripisujejo Fejsalovemu obisku velik politični pomen ne samo za nadaljnji razvoj odnosov ZAR - Saudovo Arabijo, temveč tudi za prihodnji potek dogodkov v arabskem svetu sploh.

Eden izmed večjih egiptovskih listov trdi celo, da so bila ta posvetovanja mnogo pomembnejša za prihodnost Srednjega vzhoda kot pa vsi govori in resolucije v skupščini OZN. «Medtem ko tam govorijo in se ne premaknejo naprej, je rečeno v članku lista «Le Journal d'Egipte», v Kairu odločajo in napredujejo.»

V zvezi s tem se v prestolnici ZAR še bolj širijo glasovi, da bi utegnila Saudova Arabija stopiti v kakšno ožjo arabsko skupnost v obliki federacije ali pa konfederacije. Pri tem pa omenjajo tudi obisk podpredsednika in obrambnega ministra ZAR maršala Amerja v Saudovi Arabiji. Do obiska je prišlo tik pred sedanjim srečanjem med Fejsalom in Naserjem v Kairu. Njegov namen je bil po mnenju kairskih krogov, utreti pot pogajanjem.

Vsekakor je jasno, da so zdaj (med obema velikima arabskima državama odstranjene vse nevarnosti za nesporazume, ki jih je prej zasejala politika kralja Sauda, posebno pa njegova dramatično odkrita zarota proti Naserju. Znamenja za zboljševanje medsebojnih odnosov so se pokazala takoj ko je prišel na oblast brat kralja Sauda princ Fejsal. O njem je splošno znano, da je naklonjen sodelovanju in enotnosti med arabskimi državami. O precejšnjem zbliževanju in skrbi za skladno politiko med ZAR in Saudovo Arabijo govorijo tudi te-le okoliščine: Saudova Arabija je pozneje, ko je prišel Fejsal na oblast, prepovedala ameriškim letalom, ki oskrbujejo svoje in britanske čete s petrolejskim gorivom, leteti čez njeno ozemlje. Poleg tega je priznala iraško republiko in je složno nastopala z delegacijo ZAR na sedanjem izrednem zasedanju skupščine OZN in pri njenih prizadevanjih, da bi bil sprejet sklep o umiku ameriških in britanskih čet iz Libanona in Jordanije.

V luči vseh teh okoliščin vidijo v Kairu tudi v sedanjem srečanju med Fejsalom in Naserjem zelo pomemben dogodek če ne celo preobrat v arabskih odnosih in v razvoju dogodkov na Srednjem vzhodu. Po mnenju kairskih političnih krogov je mogoče, da bodo kairska posvetovanja dokončno uvrstila Saudovo Arabijo v skupno arabsko fronto, ki se vedno bolj uveljavlja kot samostojna politična sila in pomemben miroljuben činitelj na nemirnem območju Srednjega vzhoda.

Jemenski imam pa je poslal predsedniku Naserju pismo, v katerem mu sporoča svoje stališče o vseh sedanjih vprašanjih na Srednjem vzhodu.

Agencija Srednji vzhod je oddajala izjavo predstavnika jemenskega imama v Kairu Ibrahima, ki poudarja, da bi morali vsi voditelji arabskega sveta sodelovati z Naserjem, da se uresničijo skupne težnje vseh Arabcev.

Imam je dalje mnenja, da je politična in gospodarska ustaljenost Srednjega vzhoda nemogoča brez enotnosti arabskih držav. Ibrahim dodaja, da imam želi, da bi sprejeli ukrepe, zato da se v kratkem izvede federacija med ZAR in Jemenom.

—«—

500 smrtnih žrtev pri potresu v Perziji?

TEHERAN, 18. — V Perziji so se že konec prejšnjega tedna pričeli potresni sunki, ki so se nadaljevali tudi danes. Po uradnih vesteh je več mest in vasi v pokrajinah Hamadan, Kermanšah, Asadabad in Kanbavar poškodovanih in zelo mnogo oseb je brez strehe. Uradne vesti tudi govore o ugotovljenih 20 smrtnih žrtvah. Toda nekateri listi pišejo o 200 truplih, ki so jih uslužbenci Rdečega križa potegnili iz razvalin. Sami funkcionarji Rdečega križa pa so izrazili bojazen, da se lahko število smrtnih žrtev dvigne na 500.

Libanonska opozicija zahteva odhod opazovalcev OZN

Šamun noče umika ameriških čet - Falangisti še dalje povzročajo nerede

BEJRUT, 18. — Libanonski predsednik Šamun je na tiskovni konferenci izjavil, da ne predvideva umika ameriških čet iz Libanona pred 23. septembrom, češ da notranja varnost v Libanonu ni še ustaljena. Šamun, na čigar zahtevo so ameriške čete prišle v Libanon, hoče ostati zvest svoji dosedanji politiki do konca svojega mandata, ki poteče 23. septembra.

Šamun je tudi dejal, da je mnenja, da bo Šehab «čakal, da se vzpostavi varnost», preden bo zahteval umik Američanov.

Kar se tiče opazovalcev OZN, je Šamun izjavil, da so ti «napravil vse, kar je bilo mogoče v težavnih okoliščinah». Spet je govoril o «vmešavanju ZAR v libanonske zadeve» in dejal, da se to «vmešavanje» nadaljuje, čeprav v manjši meri.

Zatem je Šamun zelo pohvalil Eisenhowerjev načrt o Srednjem vzhodu ter je glede svojih odnosov z novim predsednikom Šehabom izjavil, da ga bo podpiral. Dodal je, da se strinja s Šehabom pri ocenjevanju mednarodnega položaja.

Zatem je Šamun zanikal govorice, da bo sedanja vlada odstopila in da bo njeno mesto prevzela «nevtralna» vlada, v kateri bi bili tudi predstavniki opozicije.

Medtem pa je odpotoval v New York tudi poslanec Majdalani, ki bo delegacijam v OZN obrazložil stališče libanonske opozicije. Voditelj opozicije Salam je namreč včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da je potreben takojšnji umik opazovalcev OZN iz Libanona. Vsa tri poročila teh opazovalcev so namreč pokazala, da so bile neresnične vesti o množičnem vtihotapljanju ljudi in orožja v Libanon. «Od začetka smo bili proti misiji opazovalcev, vendar smo jo sprejeli, ker se nam ni bilo kaj bati,» je dejal Salam in je dodal, da je nadaljnja navzočnost opazovalcev brez pomena. Izrekel se je tudi proti temu, da bi v Libanon poslali sile OZN.

V zadnjih 48 urah je v libanonskem glavnem mestu nastalo več eksplozij. Nekaj ljudi je bilo ubitih, več pa ranjenih. General Šehab je ukazal vojaškim patrulijam, naj posebno pazijo na sumljive predmete, v katerih bi lahko bilo skrito razstrelivo. Obrambno ministrstvo je sporočilo, da so povzročitelji incidentov neodgovorni elementi, ki bi radi zanesli zmedo med ljudi, ker so bile med vladnimi in opozicijskimi silami ustavljene sovražnosti.

Nerede pa skušajo se dalje organizirati pristasi krščanske falangistične stranke, ki brani politiko Šamuna in sedanje vlade. General Šehab, ki je načelnik glavnega staba libanonske vojske, je odredil razorožitev falangistov. Ti pa v mnogih primerih streljajo na vojsko in vse kaže, da bi utegnili v bodoče še dalje biti orodje Šamuna in Sami Solha, tudi ko ne bosta več na oblasti.

—«—

Jordanska ustava

AMAN, 18. — Jordanska poslanska zbornica je na izredni seji soglasno odobrila spremembo jordanske ustave, tako da je ta sedaj enaka ustavi pred iraško-jordansko federacijo.

Sirsko združenje Rdečega križa pa je danes pozvalo jordansko poslansko zbornico, naj posreduje, da se ne izvrši smrtna obsodba, ki so jo jordanska vojaška sodišča izrekla proti nekaterim jordanskim državljanom.

—«—

Stavka argentinskih železničarjev

BUENOS AIRES, 18. — Včeraj zvečer se je brez incidentov zaključila 24-urna stavka argetinskih železničarjev. Stavko sta proglasila sindikata, v katerih je včlanjenih 150.000 železničarjev, zaradi zamude pri izplačilu 60-odstotnih poviškov, ki jih je določila vlada maja meseca.

—«—

Žalosten konec prepira med Angleži v Gradežu

GRADEŽ, 18. — Trije angleški državljani: Neville Nixey iz Oxforda in njegova žena Albina Cernigoj ter njun prijatelj Edward Townhill iz Exeterja so prišli danes v Gradež iz Trsta, kjer so bili na počitnicah. Zvečer sta se moška močno sprla in v tem je Townhill porinil Nixeja, ki je padel in udaril z glavo ob tlak. Ker se ni več ganil, so ga takoj prepeljali v bolnišnico, vendar je že na poti izdihnil zaradi zloma lobanje. Townhilla so karabinjerji aretirali.

Izjave glavnega tajnika Arabske lige Hasune

Končni cilj je ustanovitev arabskih združenih držav

«Kar se dogaja na arabskem svetu, bo imelo mnogo večjo važnost od tega, kar se dogaja v skupščini OZN»

NEW YORK, 18. — Glavni tajnik Arabske lige Hasuna je včeraj po televiziji govoril o položaju na Srednjem vzhodu. Poudaril je, da so sedanje težave na tem področju samo nasprotja notranjega značaja, ki jih bodo rešile prizadete države ne glede na to, kaj bo skupščina OZN napravila na sedanjem izrednem zasedanju. Vendar pa je dodal, da upa, da bo skupščina sprejela prijateljske sklepe. «Dejstvo, da so vsi privolili v udeležbo na zasedanju, je pripomnil Hasuna kaže neko dobro voljo vseh in daje upati na zadovoljive zaključke. Upam, da se Združeni narodi ne bodo lotili avanture in poslali policijske sile na jordansko mejo. Niti Jordanija sama noče policijskih sil: ona hoče samo pomoč v orožju in denarju.»

«Glavna skupščina OZN, je nadaljeval Hasuna, bi morala priti do zaključka, da je glavno vprašanje v sedanjem trenutku najti najbolj primeren način, da se olajša umik angleških čet iz Jordanije in ameriških iz Libanona. Vprašanja, ki naj se rešujejo pozneje, pa spadajo v izključno pristojnost teh držav.»

Zatem je Hasuna izjavil, da hočejo arabski narodi samo živeti v miru s svojimi sosedi ter je pobijal trditve, da bi «močna arabska republika uničila Izrael»

Izrekel je zatem upanje, da bodo odnosi med ZAR in Jordanijo postali bolj prijateljski ter da bodo razgovori med Rejsalom in Naserjem omogočili še tesnejše vezi med obema državama, če ze ne pristop Saudove Arabije k Združeni arabski republiki. «Dejansko, je nadaljeval tajnik, bo to, kar se dogaja na arabskem svetu, imelo mnogo večjo važnost kakor to, kar se dogaja v glavni skupščini OZN.»

«Predlog predsednika Eisenhowerja za program razvoja na Srednjem vzhodu, je izjavil tajnik Arabske lige, ni nobena nova stvar za arabske države. Te že pet let delajo pri programu za razvoj in sporazumele so se o gospodarski enotnosti in o finančnih zavodih. Do sedaj so Saudova Arabija, Egipt, Sirija in Jordanija podpisale sporazum za ustanovitev mednarodne banke za razvoj na Srednjem vzhodu. Mogoče je, da bo sporazum podpisal tudi Irak.»

«Končni cilj, je zaključil Hasuna, je ustanovitev arabskih združenih držav: to bi bila federacija, v kateri bi bile vse arabske države po vzorcu Združenih držav Amerike.»

Odgovor grške vlade Angliji v zvezi z načrti na Cipru

Turška vlada nujno pozvala zunanjega ministra Zorluja iz New Yorka

ATENE, 18. — Grška vlada je na svoji današnji izredni seji odobrila odgovor na britansko sporočilo, da bodo na Cipru začeli pripravljati volilne sezname. Predvidevajo, da bo odgovor izročen jutri britanskemu poslaniku v Atenah. Vsebina odgovora ne bo objavljena, dokler ga ne bodo dobili v Londonu.

V poučenih krogih izjavljajo, da grška vlada zavrača britanski načrt in obžaluje, da se pametni ugovori Karamanlisa med razgovorom z Mac Millanom niso upoštevali.

Vsi voditelji parlamentarne opozicije so se včeraj sestali in objavili skupno poročilo, ki pravi, da odobravajo sklep vlade za zavrnitev britanskega načrta in poudarjajo, da se mora borba nadaljevati.

Hkrati pa so voditelji opozicije kritizirali način, kako je vlada obravnavala ciprsko vprašanje. Predsednik liberalne stranke Papandreu je zahteval odstop Karamanlisove vlade

Kakor poročajo iz Ankare, je vlada nujno odpoklicala zunanjega ministra iz New Yorka v zvezi s sedanjim položajem na Cipru. Pričakujejo, da bo ob povratku Zorluja objavljena izjava turške vlade v zvezi s Ciprom.

Angleški tisk je razširil vesti, češ da ciprki ciprski uporniki dobivajo orožje iz Kaira. To so zanikali sami predstavniki angleške vojske na Cipru in poudarili, da med zaplenjenim orožjem ni bilo takega, ki bi prihajalo iz Egipta

—«—

Ameriško posojilo Jugoslaviji?

BEOGRAD, 18. — Kakor poroča agencija Ansa, je jugoslovanska vlada zaprosila od ZDA dolgoročni kredit okoli 350 milijonov dolarjev za razvoj kemijske industrije, za zgraditev ene hidroelektrične centrale in za modernizacijo jugoslovanskih železnic.

Agencija dodaja, da so jugoslovanskim diplomatom v Washingtonu zagotovili, da bodo odobrili dolgoročne kredite z majhnimi obrestmi.

—«—

Jugoslovanska ladja nasedla na sipini

REKA, 18. — Jugoslovanska ladja «Lastovo», ki pripada jugoslovanski linijski plovidbi», je preteklo noč nasedla na sipini v bližini otoka Krčule. Ladja je prihajala iz Grčije in na njej je bilo 92 potnikov, povečini turistov. Potnike so vkrcali na ladjo «Dalmacija», ki je prišla z Reke.

Na pomoč ladji «Lastovo» sta prišla dva vlačilca in nekatere vojne ladje, toda do sedaj ni bilo mogoče potegniti je s sipine.

Tržaški dnevnik

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 28.7, najnižja 21.8, zračni tlak 1119 stalen, veter 5 km zahodnik, vlaga 65-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 25.8 stopinje.

Danes, TOREK, 19. avgusta
Ludvik, Vojnoslav
Sonce vzide ob 5.09 in zatone ob 19.07. Dolžina dneva 13.58. Luna vzide ob 10.23 in zatone ob 21.20.
Jutri, SREDA, 20. avgusta
Bernard, Žarko

Volitve zelo verjetno 12. oktobra

V tem tednu živahne priprave za bližnje občinske volitve

V četrtek sestanek vodstva NSZ, ki bo proučilo program in kandidatno listo - Kaj bo z independentisti? - Kampanja bo tokrat mirnejša

Konec prazničnih dni pomeni tudi konec nekakih počitnic za vse stranke. Te počitnice so bile kaj kratkotrajne, saj se ve, da bodo oktobra upravne volitve v tržaški občini, čeprav še vedno ni uradno določen datum. Po nekaterih vesteh kaže, da se je Palamara odločil za 12. oktober, ker naj bi ta datum najbolje odgovarjal iz čisto tehničnih razlogov. Volitve se namreč vrše v šolskih prostorih in bi lahko prestavili začetek šolskega leta za teden dni in bi torej ne vzeli šoli preveč časa. Na ta način bi se tudi izognili vzgojno kaj slabo delujoči prekinitvi pouka, do česar bi prišlo v primeru, če bi bile upravne volitve kasneje. Na vsak način pa je datum 5. oktobra, kot bi volitve morale biti, že izpadel iz vsake kombinacije.

To pomeni, da se bo pričela uradna volilna kampanja 12. septembra, ker določa volilni zakon, da se prične 30 dni pred volitvami. To pa je istočasno zadnji rok za prijavo list in kandidatov, katere pa se lahko prijavi že 45 dni pred volitvami, odnosno — po teh predvidevanjih — 29. avgusta. Časa je torej sicer še dovolj, zlasti za stranke, ki ne nameravajo prirediti dirke za prvo mesto na glasovnici, in lahko predlože kandidatno listo zadnji dan, vendar pa kljub temu ne ravno preveč.

Zato je razumljivo, da se bodo v tem tednu sestala skoro vsa vodstva strank in političnih skupin, ki nameravajo nastopiti na volitvah. V četrtek se bo sestal odbor Neodvisne socialistične zveze, ki bo razpravljal o nastopu na volitvah in obširneje govoril tudi o programu in kandidatni listi, katera bo — verjetno prihodnji teden — predmet razprave skupščine, ki mora program in listo dokončno potrditi. Seveda pa bo to samo najvidnejše delo tega gibanja, ker bodo tudi drugi sestanki in bo treba opraviti obsežnejše študijsko delo zlasti pri pripravljanju volilnega programa.

Na sedežu PSI pa se je sinoči sestala volilna komisija, ki ima za nalogo, da sestavi listo in program. PSDI je že pretekli teden sestavila dve komisiji: prva se bo sestala 20. t.m. in bo razpravljala o kandidatni listi, za katero ne predvidevajo večjih izpremeb, druga pa dan kasneje in bo uredila osnutek volilnega programa. O obeh vprašanjih bodo dokončno odločali na zasedanju združenih sekcij tržaške občine.

Nič točnejšega se še ne ve o nastopu nekaterih drugih strank. Čujejo se nekateri glasovi, da bodo indipendentisti nastopili tokrat združeni, ker naj bi se Tolloy pridružil skupni listi. Možno pa je seveda, da do takega nastopa ne pride, saj je bilo izrečenih na zadnjih volitvah med obema skupinama dokaj hudih besed. Malo je tudi verjetno, da bi nastopil ponovno MEN, ki se je nekako razformiral že na zadnjih političnih volitvah.

Pričakujemo lahko, da bo tokrat volilna kampanja mnogo mirnejša, kot je bila na zadnjih volitvah, saj praksa dokazuje, da se z volilnimi govori, zvočniki in plakati zelo malo doseže in da je mnogo bolj učinkovito podrobno delo. Poleg tega pa je hrupnejša volilna kampanja zelo draga stvar in je treba misliti, da je večina strank že izpraznila blagajne na političnih volitvah in da skoro vse (edina izjema KD) nimajo možnosti, da v tako kratkem času «iztisnejo» nova sredstva.

Sestanek delavcev ladjedelnice Sv. Justa

Zakaj se zavlačuje gradnja štirih ladij za Indonezijo

Resna zaskrbljenost delavcev, saj je že pretila nevarnost, da bi odpustili 80 odst. zaposlenih

Vprašanje ladjedelnice Sv. Justa, oziroma gradnje štirih ladij, ki jih je naročila že lanskega decembra indonezijska vlada, je še vedno na dnevnem redu. O zavlačevanjih, komplikacijah in težavah, ki so nastale po omenjenem naročilu, smo že večkrat podrobno poročali. Kakor je znano, je indonezijska vlada lani naročila štiri ladje in je v ta namen položila v banko 2.750.000 dolarjev. Izjavila pa je, da bo po izročitvi omenjenih ladij verjetno naročila še drugih 16 ladij za svojo trgovinsko mornarico. Tedaj so nastale težave, ker devizni zavod in pristojne oblasti v Rimu niso hotele izdati potrebnega dovoljenja. Po odločni borbi delavcev in nastopu sindikalnih predstavnikov ter zastopnikov raznih strank je bila pred nekaj meseci zadeva končno rešena in pristojne oblasti so izdale potrebno dovoljenje. Kazalo je, da bodo z deli takoj začeli; toda dnevi minevajo in je preteklo že nekaj mesecev, a vse je ostalo pri starem. V ladjedelnici sploh niso še pričeli z deli za izgradnjo naročenih ladij. Pravijo, da so nenadoma nastale nove težave in ovire.

Spričo tega sta oba sindikata sklicala včeraj sestanek delavcev z omenjene ladjedelnice, ki so razpravljali o sedanjih razmerah in izrazili svojo zaskrbljenost zaradi zavlačevanja del za izgradnjo štirih indonezijskih ladij in dveh vlačilcev, ki ju je naročil Pakistan. Na zborovanju, ki ga je organizirala Zveza kovinarjev FIOM, so delavci pooblastili tajništvo sindikata, da podrobno prouči vso zadevo in se s tajništvom sorodne sindikalne organizacije dogovori o nadaljnjih ukrepih in razvoju sindikalne borbe.

Zaskrbljenost delavcev je popolnoma razumljiva, če se spomnimo na njihovo borbo od januarja do aprila, ko je pretila nevarnost, da bo lastnik ladjedelnice odpustil 80 odstotkov delavcev, ko niso kar tri tedne dobili svojih prejemkov in so bili prisiljeni z belo stavko opozoriti oblasti in javnost o svojem nevzdržnem položaju. S svojo vztrajnostjo in enotno borbo so končno le dosegli, da so rimske oblasti po dolgih zavlačevanjih in neutemeljenih opravičilih izdale potrebno dovoljenje in da ni prišlo spet do večjih odpustov. Kazalo je, da bo ladjedelnica ponovno začela delati s polno paro. Delavci so upali, da so najhujši dnevi mimo in da jim bo zagotovljeno mirno delo vsaj za nekaj let. Zdaj pa se jih zaskrbljenost ponovno polašča. Upati je, da bodo ovire v kratkem odpravljene, da bo zapelo kladivo in se vrnila vera v jutrišnji dan.

Ladjedelnica Sv. Justa je začela obratovati pred 20 leti. Najprej je gradila samo lesene barke, nato se je izpopolnila in zdaj gradi moderno ladjevje po 2.500 do 3.000 ton. Ob koncu lanskega leta je bilo zaposlenih približno 550 delavcev; v dveh ali treh naslednjih mesecih, pa je podjetje odpustilo 140 svojih delavcev in 70 delavcev, ki so delali na račun zunanjih podjetij. Zdaj je v ladjedelnici zaposlenih približno 320 delavcev in uradnikov.

Zaradi vestnosti in sposobnosti delavstva si je ta ladjedelnica pridobila ugled v inozemstvu, do koder so zadnje čase prihajala številna naročila. Škoda bi bilo torej, če bi zaradi birokratskih ovir in drugih težav, ki se jih lahko odpravi, tak obrat propadel; tembolj, ker, kakor kaže, ji ne bi primanjkovalo naročil za domači in inozemski trg.

—«»—

Zavore so popustile

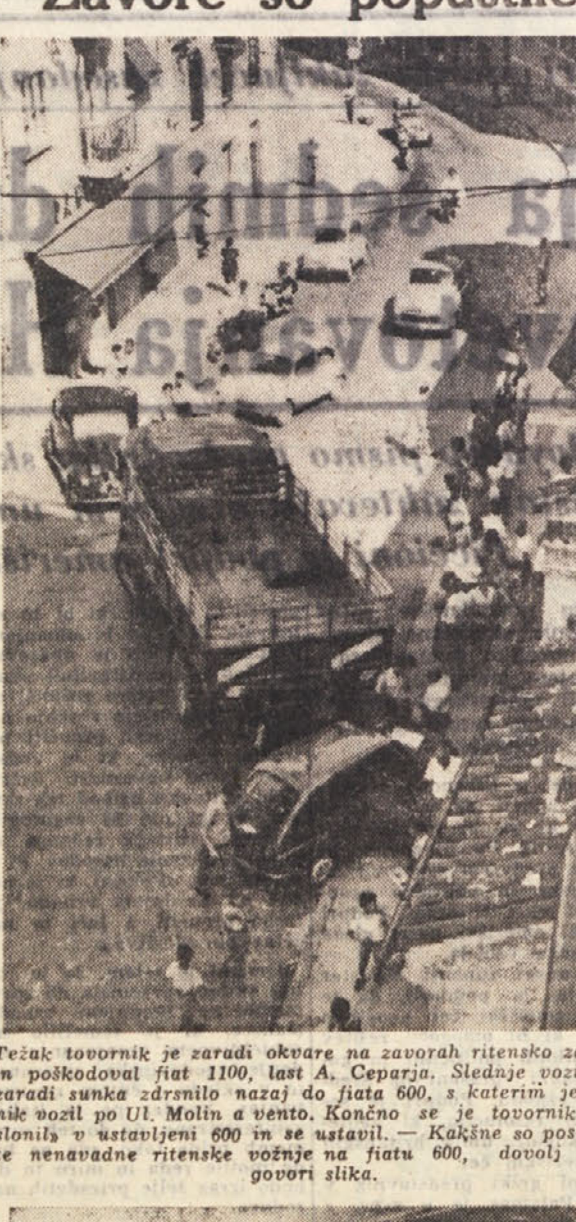

Težak tovornik je zaradi okvare na zavorah ritensko zavozil in poškodoval fiat 1100, last A. Ceparja. Slednje vozilo je zaradi sunka zdrsnilo nazaj do fiata 600, s katerim je lastnik vozil po Ul. Molin a vento. Končno se je tovornik «naslonil» v ustavljeni 600 in se ustavil. — Kakšne so posledice te nenavadne ritenske vožnje na fiatu 600, dovolj jasno govori slika.

Nenadna okvara na zavorah je povzročila in seveda mu bo še povzročala precej preglavic 28-letnemu Valentinu Pellinu iz Monastiera pri Trevisu. Šofer je vozil tovornik po Ul. Montecchi, ko se mu je zdelo, da v motorju nekaj ni v redu. Vozilo je ustavil, a ker je na tistem mestu zaviral promet, je hotel pognati naprej. Žal so mu odpovedale zavore. Težak tovornik je začel ritensko voziti, pri čemer je treščil v fiat 1100 last električarja našega tiskarskega zavoda Silvestra Ceparja, ki je vozil proti domu. Žal je za Ceparjem vozil fiat 600 last Milana Zego iz Ul. Bonafata in tudi ta avto je utrpel majhne okvare.

Med tem je hotel Pellin na vsak način ustaviti težko vozilo in je sklenil nasloniti se na pločnik Ulica Molin a vento. A šofer ni imel sreče. Ob pločniku je stal fiat 600 last Angelica Trevisana z Oberdankovega trga in prav v tega se je tovornik «naslonil» in ga močno poškodoval.

Ker se je Cepar pri nezgodi nekoliko ranil v koleno, se je z avtom, ki je privozil mimo, odpeljal v bolnišnico, odkoder pa so ga po nudeni zdravniški pomoči odslovili s prognozo okrevanja v 6 dneh.

Na kraj nenavadne nezgode so prišli agenti prometne policije, ki so uvedli preiskavo.

—«»—

Velikošmarenske počitnice so za nami

V štirih dneh 131.000 prehodov na obmejnih blokih z Jugoslavijo

Od tega je bilo nad 40.000 prehodov turistov s potnimi listi in nad 90.000 prehodov s propustnicami - Veliko delo prometne policije

Velikošmarske počitnice so za nami. Življenje v mestu je zašlo spet na normalen tir in na lepe ter prijetne počitnice je ostal samo še spomin. Pa tudi ta ne bo trajal dolgo časa. Ljudje bodo na delovnih mestih in v krogu prijateljev še nekaj dni obujali spomine, kje so bili in kako je bilo, potem pa bodo tudi na to pozabili.

Nam preostaja še naloga, da zadnjič zabeležimo razne podatke, ki kažejo, kako so Tržačani preživljali dva ali celo tri dni počitnic sredi avgusta in vse ostalo, kar je s tem v zvezi. Na vprašanje, koliko ljudi je v tem času zapustilo naše področje, je težko dati odgovor, kajti če bi hoteli zapisati točno številko, bi morali anketirati vsako tržaško družino posebej. Kljub temu pa lahko na osnovi raznih podatkov, ki so jih nudili potovalni uradi, železniške in avtobusne blagajne, obmejna policija itd. zaključimo, da je za veliki šmaren zapustilo naše mesto od 60 do 70 tisoč prebivalcev.

Kot smo že omenili v enem od naših prejšnjih člankov, se je večina «ubežnikov» usmerila na daljše izlete v hribe severne Italije ali pa preko meje. Zaenkrat je še nemogoče ugotoviti, koliko Tržačanov je odšlo v Sappado ali v Cadore in druge gorske predele, vendar pa so znane številke o tem, koliko ljudi je šlo preko meje. Po podatkih obmejne policije je šlo v sosedna jugoslovanska področja 24.560 prebivalcev našega ozemlja, in sicer v dneh 14., 15., 16. in 17. avgusta, medtem ko se jih je na naše področje v istem razdobju vrnilo 25.903. Razliko med vstopi in izstopi je pripisati dejstvu, da lahko imetniki propustnic ostanejo na sosednem področju 72 ur. In ker smo že pri tem, naj še omenimo, da je v tem času prišlo na naše področje skupno 20.107 prebivalcev sosednih jugoslovanskih področij (vrnilo se jih je 20.020), kar pomeni, da je v omenjenih dneh šlo preko meje (tja in nazaj) skupno nad 45.000 oseb, kar spet pomeni nad 90 tisoč prehodov.

Toda prav tako velik je bil tudi tujsko-turistični promet. Skozi mednarodne bloke je v omenjenih štirih dneh potovalo s potnimi listi nad 40.000 oseb. Od teh je bilo 7916 italijanskih državljanov (3800 vstopov in 4116 izstopov), 32.413 pa tujcev, (med katerimi prednjačijo seveda Avstrijci in Nemci (18.113 vstopov in 14.300 izstopov). Temu primerno je bil velik tudi promet motornih vozil, saj so na primer samo na bloku Pesek v teh dneh zabeležili povprečen dnevni prehod nad 300 motornih vozil, v glavnem zasebnih avtomobilov.

To poglavje lahko torej zaključimo, in sicer z ugotovitvijo, da je bil na mejah z Jugoslavijo izredno velik promet, saj so v štirih dneh zabeležili skupno nič manj kot 131 tisoč prehodov imetnikov propustnic in potnih listov.

Potem so še znani podatki o cestnem prometu, o nesrečah in delu prometne policije. Tu je treba predvsem izreči pohvalo vsem agentom prometne policije, ki so v dveh velikošmarenskih počitnic tako neutrudljivo nadzirali promet in že s svojo prisotnostjo vplivali na razpoloženje vozačev motornih vozil. Sicer pa moramo takoj poudariti, da je tudi večina, pravzaprav velika večina vozačev pokazala izredno discipliniranost ter bi bilo samo želeti, da bi se ta ohranila tudi v prihodnje.

Toda pričnimo s podatki. Prometna policija je v dneh 14., 15., 16. in 17. t. m. vzpostavila skupno 119 cestnih patrulj, ki so prevozile skupno 14.842 km, tako razdeljenih: v četrtek 3436 km, v petek 3580, v soboto 3800 in v nedeljo 4026 km. V teh dneh se je zgodilo 32 prometnih nesreč, in sicer v četrtek 9, v petek 8, v soboto 11 in v nedeljo 4. Nesreče same na sebi niso bile hude (če izvzamemo smrtne nesreče v soboto, ki pa je ni pripisati prometu, temveč nenadni slabosti vozača), posebno še, če upoštevamo, da je v omenjenih dneh bilo po cestah našega področja okrog 130.000 motornih vozil (v četrtek okrog 25.000, v petek 50.000, v soboto 26.000 in v nedeljo 30.000).

Prometna policija pa se seveda ni omejila samo na nadzorovanje cestnega prometa, temveč je tudi kakšnemu vozaču, ki ni pazil na cestne predpise, naložila globo. Tako so agenti prometne policije v štirih dneh naložili skupno 163 glob ter napravili 65 zapisnikov. Če ti številki primerjamo z ono o številu motornih vozil na cestah, kaj lahko ugotovimo, da sta res minimalni.

Potem bi bilo tudi zanimivo vedeti, kaj in koliko so pojedli Tržačani v omenjenih dneh, pa čeprav samo v gostilnah na Krasu: koliko piščancev, koliko pršuta, koliko terana so spili in piva ter drugih pijač. Žal te statistike ni moč napraviti, vendar bi prav gotovo šle številke v tisoče kilogramov in litrov. Lahko samo omenimo, da so na Krasu gostilničarji res dobro delali, saj so predvidene zaloge kmalu pošle in je bilo treba sproti naročevati blago.

Toda končajmo s podatki. Veliki šmaren je za nami in ne preostaja nam drugega, kot da se «pomirimo», vsaj do prihodnjih praznikov.

—«»—

Na zapleten in drzen način so oropali trgovca iz Bologne

Trgovec je pripeljal milijon lir vredne pletenine do meje, kjer je počil strel; vsi so zbežali, blago pa je „izginilo"

Prav na dan praznika je v petek potrkal na vrata letečega oddelka kvesture trgovec iz Bologne Rino Rubini in začel praviti dežurnemu funkcionarju kaj čudno zgodbo, ki je bila podobna do potankosti proučeni prevari in predvsem nesramnemu ropu, pri katerem je imel svojo besedo tudi samokres.

Rubini trguje s pleteninami in marca letos je spoznal v Bologni 25-letnega Costantina Leno-Schweitzerja stanujočega v našem mestu v Ul. S. Sebastiano 4. Lena mu je v pogovoru omenil, da bi se dalo zaslužiti s trgovanjem z Jugoslavijo in ker je Rubini zavohal dobiček, je pristal na predlog.

Njegovo privoljenje pa je Lena resno vzel na znanje in prve dni julija je romalo v Bologno pismo s prošnjo, da bi Rubini prišel v Trst, seveda z dobro zalogo vzorcev, ker so našli človeka, ki bi lahko blago spravil v sosedno republiko.

Rubini je nekaj dni kasneje prišel v Trst z dvema kovčkoma, v katerih je bilo za 150.000 lir ženskih in moških puloverjev, volnenih jopic in kril. Z Leno sta se sestala na Trgu Libertà, od koder sta šla v bližnjo gostilno. Tu je pristopil k mizi približno 26 let star mladenič, ki je stegnil roko v pozdrav in se predstavil za Giorgia Ferneticha. Seveda se je pogovor vrtel okoli možnosti prodaje in tako so možu nastavili prvo past: vzorce je moral pustiti v Trstu in sicer v prtljažnici glavnega kolodvora, od koder so kovčki izginili brez sledu. Trgovec tega sicer ni vedel. Bil je celo vesel, ker mu je Fernetich zagotovil, da ima kupca, ki bi odpeljal za milijon lir pletenin čez mejo.

Rubini je torej moral nemudoma v Bologno in pripraviti naročeno blago do prvih dni avgusta. Ko je spravil skupaj naročeno blago, je pismonoša prinesel trgovcu telegram. Lena ga je vabil v Videm, kjer naj bi se morala srečati 12. avgusta okoli 18. ure pred bifejem pivovarne «Moretti». In res je bil trgovec za volanom svojega poltovornika eno uro po določenem roku na dogovorjenem mestu, kjer sta ga že čakala Lena in Fernetich. Slednji ga je nagovoril, naj gre v pričakovanju kupca večerjat, kar je lačni Rubini rade volje storil. Sredi večerje pa je moral vstati od mize in oditi k telefonu. Fernetich ga je obvestil, da kupca ne bo in da bo do zaključka kupčije prišlo šele naslednjega dne.

Okoli 23. ure 13. t.m. sta Fernetich in Lena obvestila trgovca, da je kupčija sklenjena. Morali pa bi oditi v Čedad, kjer bi prišlo do izročitve blaga. Rubini se je usedel v avto in se odpeljal, za njim pa sta vozila s topolinom njegova znanca. Okoli polnoči so se ustavili na Trgu Duomo, a od tu so kmalu pognali naprej, zapustili mesto in se po petih km vožnje odcepili od glavne na stransko poljski stezi podobno cesto. Na Fernetichevo povelje se je Rubini ustavil in začel razkladati blago. Medtem se je Leni in Fernetichu približala neka oseba, ki je začela po tihem govoriti z njima. Nepričakovano pa je kakih 20 m od kraja počil strel, kateremu so sledili razburjeni glasovi, ki so pošteno «prestrašili» Leno in Ferneticha in še posebno Rubinija. Fernetich je stopil v topolino in se odpeljal, Lena pa je prisedel k Rubiniju in tudi onadva sta kolikor je bilo mogoče hitro zbežala s kraja kjer je ležalo raztovorjeno blago.

Na glavni cesti so se ustavili in se oddahnili. Fernetich je pojasnil, da so verjetno prišli na kraj financarji ali jugoslovanski graničarji, zaradi česar je odklonil, da bi se vrnil po blago. Rubini in Lena pa sta se vrnila, a o pleteninah ni bilo več ne duha ne sluha.

Trgovec iz Bologne še ni slutil, da je postal žrtev nesramnih izprijencev ter je hotel na vsak način poiskati Ferneticha. Z Leno sta šla v Videm in nato v Trst, kjer je zagrozil, da bo dogodek prijavil policijskim organom, če ne bo našel mladeniča, ki je zbežal.

In res je zadevo prijavil, s čimer je spravil v tek policijski stroj. Lena je moral na zaslišanje in kmalu za njim je prišel na kvesturo tudi 24-letni Silvano Jurissevich iz Ulice della Guardia, katerega so identificirali na podlagi podatkov, ki jih je agentom dal trgovec. Ugotovili so, da se je Jurissevich izdajal za Ferneticha.

Med zasliševanjem je prišlo na dan tudi ime 29-letnega Albina Orsinija iz Ul. Bergamasco, ki je že znan policijskim organom zaradi tihotapstva in posesti orožja. Ta «ezule» je priznal, da je on sprožil samokres, ki pa je bil samo strašilni.

Vsi trije pa so priznali, da so hoteli priti na nezakonit način do blaga, katerega bi prodali in si razdelili izkupiček. Blago je Jurissevich shranil pri nekem znancu na Scali Santi, a 37 kosov ga je že manjkalo, ker so ga zastavili v zastavljalnici. Najdene pletenine v vrednosti nad milijon lir so seveda izročili trgovcu, izprijence pa so poslali za rešetke, kjer bodo ostali v pričakovanju razprave pod obtožbo ropa.

Izpred prizivnega sodišča

Nepoboljšljivi 19-letni tat obsojen na dve leti in 10 mesecev

Prebrskal je avto, ukradel električni brivski aparat, zlezel skozi okno v stanovanje in končno z ukradenim ključem vdrl v tobakarno

Po prijavi sodnim organom in po izpustitvi na začasno svobodo se 19-letni Dario Sergi, rojen sicer v Bariju, a stanujoč v Gorici, ni hotel poboljšati. Najprej se je spravil na avto Marija Bassija in mu ukradel dvigalo, drugič pa je vlomil v trgovino Bonaventure Saccomanija, kjer je ukradel električni brivski aparat in ves denar, ki ga je našel, kar je skupno znašalo 78.160 lir. Po teh dveh tatvinah so ga spravili na hladno, a vseeno so hoteli izvedeti še nekaj podrobnosti o prvi tatvini na škodo lastnika tobakarne v Gorici Giacoma Fagiolija.

Sergi je namreč splezal do okna Fagiolijevega stanovanja in mu ukradel poleg 60 tisočakov tudi ključe tobakarne, ki jih je hotel takoj poskusiti. Ponoči si je v Fagiolijevi trgovini nabral cigaret, tobaka, vžigalnikov in ker se mu je zdelo vse skupaj premalo za trud, je pobral tudi vrednostne papirje, s čimer je povzročil lastniku približno 200.000 lir škode.

To se je zgodilo avgusta lani, a pokvarjenec je padel v roke policijskim organom, ki so med zasliševanjem identificirali tudi tri osebe, ki naj bi kupile ukradene vrednostne papirje. Luciano Montico iz Ul. della Croce v Gorici je edini tajil nakup, izgovarjajoč se, da ni kupil niti enega kosa papirja. Felice Drossi, katerega je Sergi izdal, je priznal, da je kupil za 15.000 lir vrednostnih papirjev, a se je izgovoril, da je to storil v dobri veri. Sergi se mu je predstavil kot član monarhistične stranke, kateri so ostali koleki in ker jih stranka ne bi več rabila, ji naj ne bi preostalo drugega kot da jih razpeča. Izprijenec je nadalje pojasnil, da ga je k temu poslal tobakarnar, pri katerem je Drossi stalno kupoval koleke.

Končno so policijski organi prijavili sodišču tudi Antonija Rizzatta iz S. Daniela v Furlaniji pod obtožbo, da ni prijavil posesti ukradenega blaga. Rizzatto pa je izjavil, da je vrednostne papirje in koleke prejel za poravnavo dolga, ki ga je Sergi napravil pri njem in da je vse skupaj odnesel na kvesturo, brž ko je čital v časopisih o tatvini.

Da bi se rešil obtežilnih okolnosti, se je Sergi izgovarjal, da je ključe našel na vratih tobakarne, a te izjave je postavila na laž prodajalka ki je tobakarno zaklenila in ključe izročila Fagiolijevi ženi.

Izgovori pa niso pomagali razen Monticu, ki ga je goriško sodišče aprila letos oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov. Drossi je moral plačati 2000 in Rizzatto 3000 lir denarne kazni, medtem ko so sodniki tatu obsodili na 2 leti in 10 mesecev ječe ter na 25 tisočakov globe.

Priziv pa sta vložila le Sergi in Drossi, vendar nobeden ni imel sreče: tržaški sodniki so obema potrdili prvotno kazen in ju odslovili, prvega v zapor, drugega pa domov.

Isti sodniki so potrdili prvotno obsodbo kazenskega sodišča tudi Cesareju Turalu iz Ul. Commerciale, ki se je od marca letos dolgočasil za zamreženimi okni.

Turala so aretirali zvečer 14. marca, ker je v pijanem stanju nadlegoval nekega poročnika, ki je bil na Trgu Libertà v družbi deklet. Večkratno vabilo častnika, naj se oddalji, ni rodilo uspeha, zaradi česar ni poročniku preostalo drugega kot poklicati karabinjerskega brigadirja Renata Tortija.

Karabinjer je Turala povabil, naj se odpravi domov in ga je tudi opozoril, da bi moral manj piti, a to je pijanca tako razjezilo, da je skočil na moža postave. Po kratkem prerivanju je moral pijani možakar v celico, kjer je izvedel, da se bo moral zagovarjati ne le zaradi pijanosti, temveč tudi zaradi žalitve javnega funkcionarja z grožnjami, ker mu je ob aretaciji rekel: «15 dni bom v zaporu, a ko se vrnem na svobodo, se bova zopet videla.»

Mesec dni po dogodku so sodniki Turala spoznali za krivega obeh obtožb in so ga obsodili za pijanost na 8 dni pripora, za žalitve javnega funkcionarja pa na 5 mesecev in 10 dni ječe.

Pevci in pevke za zbor «Verdi»

Ustanova tržaškega občinskega gledališča «Verdi» sporoča, da iščejo pevce in pevke za zbor gledališča Verdi. Kandidati morajo biti italijanski državljani, lepe zunanjosti, moški mlajši od 30 let, ženske pa mlajše od 25 let in morajo do 30. t.m. predložiti pismeno prošnjo upravi gledališča, ki bo kasneje sporočila ostale pogoje in datum avdicije.

Nesreče na delu

Med delom na pokritem trgu je 50-letnemu Karlu Volsiču iz Ul. Pondares nepričakovano postalo slabo, zaradi česar je nerodno padel na tla, pri čemer se je udaril po obrazu. Prestrašeni delovni tovariši so poklicali na kraj bolničarje Rdečega križa, ki so ga odpeljali v bolnišnico in ga izročili v varstvo zdravnikov kirurškega oddelka. Zaradi omotičnega stanja so delavca pridržali in če ne bo komplikacij, bi moral okrevati v 10 ali 15 dneh.

Bartolomeo Zarotti s Trga Libertà je moral tudi v bolnišnico, kjer so ga pridržali s prognozo okrevanja v 8 dneh na opazovalnem oddelku. Možu je med delom na parniku «Chioggia», kjer so razkladali jeklene plošče, padla plošča na roko in mu povzročila skeleče poškodbe.

Podobna nezgoda se je v popoldanskih urah pripetila tudi Marinu Novaku iz Ul. Marco Polo med delom v Tovarni strojev pri Sv. Andreju. Novak je moral prekiniti delo in če bodo zdravniki ugotovili, da ima na levi roki tudi kostne poškodbe kot sumijo, se bo moral zdraviti najmanj mesec dni. Zaenkrat so ga sprejeli na ortopedskem oddelku.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. in 18. t. m. se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo je 12 oseb, porok pa je bilo 7.

POROČILI SO SE: električar Cosimo Cammarota in šivilja Antonietta Castrignano, delavec Giorgio Milossa in gospodinja Maria Pia Crisman, pek Luigi Corrente in gospodinja Zora Kovačič, prodajalec Mario Majcen in vezilja Licia Degrassi, mehanik Bruno Štefanek in učiteljica Matilde Marzi, železničar Giorgio Godnich in šivilja Livia Ranzato, delavec Egon Blažina in gospodinja Silvana Tersar.

UMRLI SO: 53-letni Ernesto Grusovin, 82-letna Amalia Viezzoli vd. Tonon, 50-letni Mario Tedeschi, 63-letni Ettore Martinoli, 69-letna Anna Ponton por. Martina, 70-letni Giuseppe Pecchiari, 73-letna Elvira Savoia vd. Lovat, 74-letna Maria Ficon vd. Mozenic, 55-letni Antonio Barbarich, 80-letna Luigia Giorgi vd. Collarini, 41-letna Scolastica Gonia por. Bertocchi, 55-letni Luigi Bortolin.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN v avgustu

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; dr. Signori, Trg Ospedale 8.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5.950.—	6.150.—
Marengo	4.600.—	4.750.—
Dolar	622.—	624.—
Frank franc.	132.—	135.—
Frank švicar	144.—	146.—
Sterling	1.720.—	1.760.—
Dinar	82.—	84.—
Šiling	23.75	24.25
Zlato	706.—	709.—
Zah. n. marka	147.75	149.—

Prometne nesreče

Nemški državljan Heinz Zeler iz Emmendingena je sicer prišel v Trst s turističnimi nameni, a zaradi nepazljivosti si ne bo mogel ogledati naravnih lepot okolice, pač pa se bo moral zadovoljiti z opazovanjem neba skozi okna splošne bolnišnice.

Včeraj popoldne je namreč treščil z motornim kolesom v fiat 500, ki je na obmorski cesti zavril in hotel zaviti proti Grljanu. Pri padcu se je nesrečni turist nerodno udaril po kolku in ker niso izključene kostne poškodbe, so ga iz previdnosti in s prognozo okrevanja v 8 ali v najslabšem primeru v 40 dneh pridržali na ortopedskem oddelku.

Tudi za Bruna del Bena iz Ul. Marchesetti se je slabo zaključil nedeljski izlet. V večernih urah se je z vespo vračal proti domu, ko je vozilo pri Bazovici zdrsnilo na oljnatem madežu in se zvrnilo skupno z njim na tla. Po nezgodi je odšel domov, a ker so bile bolečine včeraj neznosne, se je del Ben z zasebnim avtom odpravil v bolnišnico, kjer so ga poslali na II. kirurški oddelek. Okreval bo v 20 dneh.

Alfeo Zanasio iz okolice Modene pa je podrl na tla in sicer v Ul. S. Pellico 59-letnega upokojenca Davida Israela iz Ul. Donota, ki je prekoračil cesto. Zanasio je prizadetega moža povabil v avto in ga je odpeljal v bolnišnico, kjer ga je izročil v varstvo zdravnikov. Ti pa so Israela po nudeni zdravniški pomoči odslovili, ker njegove poškodbe niso nevarne.

—«»—

Vžgal se je les

Gasilci so morali včeraj oditi z brizgalkami v skladišče starega lesa nedaleč od Lloydovega stolpa pri Sv. Andreju, kjer je izbruhnil požar. Po poldrugo uro trajajočem gašenju je bilo konec nevarnosti, vendar so nekateri gasilci ostali še iz previdnosti na kraju.

Niso znani vzroki požara. Eni menijo, da se je les vnel zaradi razgretosti, drugi pa mislijo, da so požar zanetile iskre lokomotive.

PREDEN GRESTE NA DOPUST,
se naročite na
«Primorski dnevnik»
Pošljemo vam ga v katerikoli kraj, tudi v inozemstvo.
15-dnevna naročnina Lit. 300.—
Telefonirajte na št. 37-338

RADIO

TOREK, 19. avgusta 1958

RADIO TRST A

11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in ... Potovanje po Italiji, turistični razgledi Maria Adriana Bernonija; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Parada lahkih orkestrov; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Koncert mezzosopranistke Marcelle Ascarelle-Zilfer — pri klavirju Giorgio Favaretto; 18.25 Lahke priljubljene melodije; 18.55 Zbor mariborskega učiteljišča; 19.15 Širimo obzorja: «Mladi državljani»; 19.40 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Operna glasba; 21.00 Obletnica tedna: «75-letnica Ivana Meštrovića»; 21.20 Pri klavirju Ralph Sharon in Charlie Kunz; 21.30 Simfonični koncert Tržaške filharmonije, dirigira Piero Santi; 22.15 Literatura v Sovjetski zvezi: (5.) «Šola proletkulture in socialistični realizem»; 22.35 Eddie Calvert z orkestrom Norrie Paramor; 22.50 Chopin: Sonata št. 3 v h-molu op. 58; 23.30 Polnočna glasba.

RADIO TRST

14.30 Kulturne vesti; 17.30 Iz Avditorija: «Sestanek s Francom Russom in njegovim ansamblom».

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.
Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

12.00 Glasba po željah; 12.45 Lahka glasba in reklame; 12.50 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz opernega sveta; 14.30 Okno v svet; 14.40 Filmska glasba; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.20 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.00 Melodije iz operet Roberta Stolza; 17.25 Glasbeni mozaik; 18.00 Kronika gledališč in filmov; 18.10 Glasba iz Sviće; 18.30 Od melodije do melodije; 18.50 Iz programa VII. kongresa Zveze jug. komunistov; 19.00 15 minut plesne glasbe; 19.30 - 22.15 Prenos RL; 22.15 Orkester Jimmie Lunceford; 22.40 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

8.05 Nepozabna pesem; 8.40 Potopisi in spomini — Jože Sircelj: Preko šest morij v Bruselj; 9.00 Za prijetno razpoloženje: Mali zabavni ansambli in priljubljeni pevci zabavne glasbe; 9.47 Stevan Hristić: Prva suita iz baleta «Ohridska legenda»; 10.10 Slovenske narodne pesmi; 10.35 Igra orkester Morton Gould; 11.00 Za dom in žene; 11.15 Slavni baritonisti na opernem odru; 12.00 Zadovoljni Kranjci pojo in igrajo; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Rado Šturm: V sadovnjaku po košnji; 12.25 Gioacchino Rossini-Ottorino Respighi: Fantastična prodajalna, baletna suita; 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila; 13.30 Klavirske skladbe na motive slovenskih narodnih pesmi; 13.50 Zabavni potpourri; 14.15 Igra pihalna godba Ljudske milice pod vodstvom Rudolfa Starića; 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.45 Boris Papandopulo: Igra; Jakov Gotovac: Koleda; 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 15.40 Po slovanski planinski transverzali od Maribora do Kopra — IX. Od Jezerskega do doma pod Storžičem; 15.50 J. B. Foerster: Sonatina op. 169 za violino in klav.; 16.00 Ura ritmov in popevk; 17.10 Za ljubitelje in poznavalce; 18.00 Kulturni pregled; 18.15 Zabavni zvoki; 18.45 Domače aktualnosti; 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 20.00 Skladbe F. Gerbiča, F. S. Vilharja in J. Aljaža poje Ljubljanski komorni zbor; 20.30 Ralph Vaughan Williams: Fantazija na temo Thomasa Tallisa; 20.45 Radijska igra — Makamura Sinkiči: Pojoča skrinjica; 21.25 Antonin Dvorak: Godalni kvartet v As-duru, op. 105; 22.15 Za prijatelje jazza; 22.35 Pojeta Bimy Johns in Pat Boone.

TELEVIZIJA

18.30 TV za otroke: Pripovedovanje prirodoslovca in film «Dogodivščine Rin-Tin-Tina»; 20.30 Vesti; 20.50 Carosello; 21.00 Bistra voda, opereta v 2 dej., libreto Augusta Novellija, glasba G. Pietrija; 23.00 Vesti.

KINO

Excelsior. 16.00: «Fanatiki», P. Fresnay, M. Auclair.
Fenice. 16.00: «Ura O», Dana Andrews, Linda Darnell.
Nazionale. 16.00: «Mornariški fantje», Silvio Noto, Lyn Shaw.
Arcobaleno. 16.30: «Moja žena, modeli in jazz», R. Lamoureux.
Supercinema. 16.00: «Frankensteinov pokol», V. Rissell in P. Coates.
Filodrammatico. Zaprto.
Grattacielo. 16.00: «Ljubezen v Parizu», H. Buchholz in Mara Lane.
Cristallo. 16.30: «Življenjepis Jamesa Deana».
Capitol. 16.30: «Margherita Gauthier», Greta Garbo in Robert Taylor.
Astra Roiano. 16.30: «23 korakov od zločina», Van Johnson.
Alabarda. 16.30: «Jurišna patrulja», J. Pontolzean in M. Vilbesset.
Aldebaran. 16.00: «Otok samih žensk», R. Vallone, M. Robinson. Prepovedano mlad.
Ariston. Glej letni kino.
Aurora. 16.30: «Lorella», L. De Luca, M. Arena in T. Pica.
Garibaldi. 16.00: «Grisby», J. Gabin, D. Scala. Prepovedano mladini.
Ideale. 16.30: «40 samokresov», B. Stanwyck, B. Sullivan.
Impero. Zaprto.
Italia. 16.00: «Tat on, tatica ona», A. Sordi, Silva Koscina, Mario Riva. Zadnji dan.
Moderno. Zaprto.
Savona. 16.00: «Mi smo stebri», A. Cifariello, V. De Sica, Fabrizi.
Viale. 16.00: «Osvajalci vsemirja», H. Carner in A. Franz.
Vittorio Veneto. 16.00: «Skrivnostni sadist», Prep. mladini.
Belvedere. 16.30: «Morska pošast».
Massimo. 16.00: «Konjeniki s severozapada», J. Wayne. Zadnji dan.
Novo cine. 16.00: «Kraljevi diamanti», A. Dahl in F. Lamas.

NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.15: «Džungla drzolih», R. Fleming, J. Payne.
Arena Diana. 20.00: «Susanna tutta panna», Marisa Allasio.
Ariston. 20.00: «Kadar žene ljubijo», M. Carol in D. Darrieux. Prepovedano mladini.
Garibaldi. 20.00: «Grisby», J. Gabin in D. Scala. Prepovedano mladini.
Marconi. 20.15: «Mladi možje», Isabelle Corey, Antonio Cifariello in Franco Interlenghi.
Paradiso. 20.00: «Čarovnik dežja», B. Lancaster in K. Hepburn.
Ponziana. 20.00: «Drango», Jeff Chandler in J. Dru.
Roiano. 19.45: «Pustolovščine kapitana Hornblowerja», G. Peck in V. Mayo.
Secolo Sv. Ivan. 20.00: «Pustolovščine Hajj Babe», J. Derek, E. Stewart.
Stadio. 20.00: «Ježa na zapadu», D. Reed in P. Carey.
Valmaura. 20.00: «Ranchipurski deževje», L. Turner in F. MacMurray.

ZAHVALA

Vsem, ki so nas v naši veliki nesreči ob smrti našega dragega moža, očeta, tasta in deda

Ivana Legiše

tolažili, ali pokojniku s cvetjem ali kakorkoli drugače izkazali prijateljstvo in čast, se iz srca zahvaljujemo.

Posebna zahvala g. dr. Stepančiču, ki je našemu pokojniku tako predano pomagal in mu lajšal trpljenje.

Družini
LEGIŠA in MERVIC

Devin, 19. avgusta 1958

Carolyn Mitchell je stara 21 let, doslej je igrala le v enem filmu. In vendar je te dni pisal o njej ves tisk. V stanovanju znanega igralca Mickeya Rooney so jo našli napol mrtvo. Hotela se je zastrupiti. Menda zato, da bi Rooneya prisilila, da bi se z njo poročil.

Z 10. KONGRESA MEDNARODNE ASTRONOMSKE ZVEZE

V studiih že pripravljajo karte za vsemirske potnike

Najbolj dragocene podatke o meteoritih pošilja na Zemljo tretji sovjetski sputnik, ki je trenutno v osrčju «meteoritskega potoka»

(Poseben dopis)

MOSKVA, 17. avgusta — Ob koncu letošnjega leta bi se sedanje mednarodno geofizikalno leto moralo zaključiti. Začelo se je lani 1. julija in bi trajalo poldrugo leto. Pred dnevi pa so sporočili, da bo trajalo do konca prihodnjega junija, to se pravi, da bo sedanje mednarodno geofizikalno „leto trajalo dve leti. Iz tega moremo sklepati, da je strokovnjakom, ki delajo v okviru geofizikalnega leta, veliko do tega, da bi se dokopali do čim več podatkov v zvezi z našim planetom in planeti, ki ga obkrožajo. Hkrati pa bi bilo zares škoda, prekiniti to tako plodno mednarodno sodelovanje vprav sedaj, ko je veda dobila toliko tehničnih pripomočkov, o katerih doslej se sanjati niso mogli. S tem v zvezi je izrednega pomena sedanja mednarodna konferenca astronomov v Moskvi.

Na zgradbi moskovskega vseučilišča se vijejo zastave 37 držav. V dvoranah vseučilišča pa se sestaja in razpravlja okoli tisoč delegatov — znanstvenikov, ki so svojo življenje posvetili proučevanju sveta, ki nas obkroža. Gre za deseti kongres Mednarodne astronomske zveze.

Nimamo namena podcenjevati dosedanjih konferenc in kongresov tovrstnih znanstvenikov, kljub temu pa moremo reči, da zavzema sedanji kongres poseben položaj, saj je človek že takorekoč tik pred tem, da se sprosti teže, ki ga pritiska na Zemljo. «Sputniki» in «explorerji» o tem dovolj jasno govore. Številni aparati in naprave v omenjenih umetnih satelitih in še veliko več naprav, razmeščenih po vsem svetu, beležijo in prinašajo podatke, ki so izrednega pomena za še plodnejšo dejavnost te znanosti.

Druga značilnost dobe, v kateri se sedanja konferenca v Moskvi vrsi, je trenutna labilna in celo nevarna situacija v svetu. In že prve diskusije na kongresu v Moskvi so pokazale, da bodo uspehi sedanjega kongresa obilnejši in plodnejši od prejšnjih in da kongres ne bo dal le bogatega obračuna o dosedanjih uspehih, pač pa nakazal veliko več možnosti za bodočnost.

Nemogoče je naštevati snovi iz astronomije, o novih odkritjih v vsemirju, pač pa bomo omenili le konkretnejše podatke, ki so z našim planetom in s človekovimi načrti bolj v tesni zvezi. Gre za proučevanje kozmičnih žarkov in raznih elementov. Gre za podatke o prenosu sončne energije in njenem izkoriščanju in še o številnih drugih že «konkretnih» zadevah.

Veliko zanimanja je na kongresu vzbudilo poročilo o «potoku nebesnih telesc» ali bolje «nebesnega prahu kot posledica velikanske eksplozije, ki so bile posnete na film z višine 26 km in nudijo veliko novih elementov o svetu, ki nas obkroža.

Vprav v času, ko ti znanstveniki v Moskvi razpravljajo o dosedanjih uspehih, so iz vsemirja prišli zanimivi podatki. Avgust je znan kot mesec «zvezdnega dežja». Tokrat pa je naš planet prišel vprav v največji «meteoritski potok», ki je nastal zaradi razpadanja velikih repatic ali drugih nebesnih teles. Do podobnega pojava je prišlo pred skoraj sto leti. Širina tega «meteoritskega potoka» znaša okoli 10 milijonov kilometrov, v njem pa je ne preveč drobnega «vsemirskega prahu» za okoli 500 milijonov ton.

Preučevanje meteorjev in meteoritev je važen element sedanje dobe, kajti ti so največja nevarnost bodočih vsemirskih potnikov. Zato je razumljivo, da je vstop našega planeta v ta «potok» vzbudil pri znanstvenikih veliko zanimanje, in so temu problemu v Moskvi posvetili dva dni študija.

Na kongresu v Moskvi se zelo pogosto omenjajo «sputniki» in «explorerji». Nič čudnega. Ti umetni sateliti so doslej zelo obogatili znanost in posebno tretji sovjetski satelit, ki ima s seboj posebne naprave za registriranja vsakega trčenja z meteoriti. «Sputnik 3» s svojimi elektronskimi napravami «sporoča» točne podatke o gostoti meteoritov in v posebnih študijih že delajo «karte» «meteoritskega potoka». To je nekaj takšnega, kot so pomorske karte nevarnih prelivov in ožin, kjer so na zemljevidu zabeležene vse podvodne čeri, na katere ladja ne sme trčiti. Jutri bo človek odletel v vsemirje in ta «karta» mu bo hudo potrebna.

F. H.

HUSEINOVO «PLAVANJE PROTI TOKU» PRED SPREMEMBAMI?

Jordanija ne bo zdržala izolacije

Baje se tega zaveda tudi Zahod, ki bo Huseinu svetoval zmernost

(Poseben dopis)

AMAN, sredi avgusta — «Jordanija se mi zdi kot ladjica s preluknjanim dnom, ki se na odprtem morju bori z vetrom in valovi splošnega arabskega gibanja. Ali se bo čimprej umaknila v pristanišče bo torej korenito spremenila svojo dosedanjo politično smer — ali se bo v kratkem potopila...»

To misel — v eni ali drugi obliki — pogosto slišite v Amanu. Ljudje poudarjajo, da je Jordanija praktično izolirana. Ne da je jordanska politika le nasprotna politiki, ki jo vodi njen najmočnejši arabski sosed, Združena arabska republika, ampak je po iraški revoluciji 14. julija in po dogodkih v Libanonu. ostala povsem sama in povsem izolirana od arabskih dežel. od arabskega gibanja, skratka od arabske politike. V zadnjih desetih dneh nismo v ha. semitski kraljevini srečali prav nikogar, ki bi ne potrdil, da je sedanji zunanjepolitični položaj Jordanije praktično nevzdržen.

Jordanija je, kot vemo, arabska dežela. Njeni interesi so v bistvu istovetni z interesi ostalih arabskih dežel. Sedanja Huseinova politika pa je Jordanijo ločila od smeri, po kateri gredo ostale arabske dežele. Od tod iznaja oni ester odpor proti njegovi sedanji politiki, od tod izhaja ona velika popularnost, ki jo v Jordaniji uživajo Naser in iraški voditelji po 14. juliju.

V deželi vre. Potrpežljivost se zdi pri koncu in v kolikor ne bo vlada pravočasno uvidela, da svoje zahodne in protiarabske politike ne sme več nadaljevati, bi znalo priti do tega, da bi se srd odkrito pokazal. V hotelu, v katerem sem stanoval, sem ob neki priložnosti vprašal vratarja, kako se piše in kako izgovarja ime predsednika Jordanske vlade. Vratar je hitro nekaj napisal na kos papirja in mi ga dal. Z velikimi črkami je bilo tu napisano: «Izdajalec». Pogledal sem ga in se začudil njegovemu pogumu... «Tako misli vsa dežela», mi je odgovoril.

Najnovejši dogodki — stališče Huseinove vlade nasproti iraški revoluciji in nato povabilo ali bolje prihod britanskih čet — so jordansko krizo privedli do vrhunca.

Husein skuša plavati proti toku in v tem vztraja, pa čeprav je vsem jasno, da v tem svojem početju ne bo mogel dolgo nadaljevati, da ne bo zdržal. Vladni krogi stalno ponavljajo, da so že večkrat odkrili «prevratne poizkuse» in «zarote», pač nekaj podobnega, kar je v Bagdadu uspelo. Ob tem pa stalno trde, da je to organizirano od zunaj. iz Kaira ali Damaska. Če vladne ljudi vprašate, zakaj so spremenili prejšnjo politiko prijateljstva z Naserjem, najdejo vedno kak razlog. Najbolj priljubljen «razlog» je v tem, da želi Kairo Jordanijo «požreti». Drugi «razlog» je ta, da Jordanija ne more živeti brez pomoči iz inozemstva in da tri arabske dežele (Egipt, Sirija in Saudova Arabija) v dobi vlade premiera Nabulsija niso držale obljub, da bodo same krile primanjkljaj, ker Jordanija ni več dobivala podpore od Angležev.

Sedanja politika vlade jordanske je politika brez perspektive in je prav nihče v Jordaniji ne podpira. Celo niti vojska niti policija, ki sta posebno tu stebra režima. Tako v vojski, kot v policiji se opaža vrenje. V vojski je prišlo celo do aretacij in to celo med častniki — beduini, ki so najmočnejša opora kralja Huseina. Veliko več aretacij pa je bilo med jordanskimi častniki — Palestinci, ki so v celoti izrazito protizahodno usmerjeni, ker menijo, da jih je Zahod izdal in prodal na račun Izraela. V policiji je stanje podobno. Morda celo hujše.

V prihodnjih tednih, morda celo dneh bi moglo priti do velikih odločitev, do velikih sprememb. Jordanija si namreč mora prebrati pot, po kateri bo šla, kajti vsi celo ljudje iz najbližnjih vladnih krogov — smatrajo, da se po tej poti ne more dalje. Iz krogov okoli dvora pa se širijo vesti, ki naj razburkane duhove pomirijo, vesti, da se «pripravlja velik in odločilen sklep», da bo «prišlo do sprememb», da je «kralj pripravljen na kompromis» itd. Toda hkrati se teror nadaljuje in aretacije so na dnevnem redu, morda celo vsak dan številnejše.

Opozicija, to se pravi oni, ki menijo, da mora Jordanija voditi politiko tesnega prijateljstva z neodvisnimi arabskimi deželami, oni, ki menijo, da se njihova dežela mora umakniti iz sedanjega pretesnega zahodnega objema, oni, ki menijo, da mora Jordanija voditi bolj neodvisno in bolj modro politiko, vsa ta opozicija čaka na trenutek, v popolnem prepričanju, da bo do njega prišlo. Mnogi so po zaporih, drugi so — kot na primer Nabulsi — v hišnem zaporu. Bivšega premiera Nabulsija, ki ga je Husein v aprilu lani zamenjal in tok politike preusmeril proti Zahodu, smo obiskovali. Njegov osebni zdravnik, dvakrat na leto pa ga smejo obiskati njegovi ožji sorodniki. In kljub temu, da je opozicija pod močnim pritiskom Huseinove policije, imate občutek, da so vsi nasprotniki sedanje jordanske politike mnogo bolj mirni, veliko bolj vedri kot oni, ki trenutno drže vajeti Jordanije v rokah.

Opozicijske stranke, od komunistov, do socialistov stranke «Baas» in dalje do Nabulsijeve stranke, — vsaka na svoj način in vsaka po svojem programu in konceptu — deluje o v istem, splošnem in skupnem načrtu in cilju — zrušiti sedanjo vlado in prisiliti Huseina k popuščanju.

Zmaga iraške revolucije ter moč in uspehi politike, ki jo vodi Združena arabska republika — o čemer se tu tudi ne glede na teror veliko ve in veliko govori — dajejo vso uporo tistim, ki vztrajajo na tem, da se ne more več dolgo po politiki poti, ki je Jordanijo privedla do popolne izolacije.

Ponavljamo: kriza je na vrhuncu. Čaka se rešitev. Dokler so deželi Britanci ni verjetno, da bi do oboroženega upora moglo priti. V tak upor tu trenutno nihče ne veruje, ker bi to bila dejansko brezupna akcija. Toda britanska prisotnost v Jordaniji še ne pomeni, da bi se Huseinova politika mogla rešiti. Te dni smo pogosto slišali misel, da rešitev — vsaj prva etapa na tej poti — ni toliko odvisna od Jordanije, kolikor od Zahoda. Mnogi menijo, da bo Zahod, opirajoč se na britanske čete in ameriške dolarje, skušal kralja prepričati, da mora privesti na oblast v Amanu «novo garnituro», nove politične može, ki bi vsaj kolikor toliko skušali «iti na roko» razpoloženju dežele, može, ki bi skušali popraviti odnose z ZAR in Irakom in vse to v okviru, ki bi do neke meje zagotovil zahodne interese.

To imenujejo tukaj začasno ali «srednjo rešitev», ki naj za določen čas pomiri duhove in omogoči odhod britanskih čet. Nihče pa ne misli resno, da bi se takšna polovična rešitev mogla dolgo obdržati. Jordanija bo morala slediti logiki dogodkov in razvoju Srednjega vzhoda. Ta logika pa je pravo nasprotje temu, kar se po navadi imenuje «zahodna politika v tem delu sveta».

Zato živi Jordanija na robu, bolje rečeno na križišču in čaka, kaj ji bodo prinesli prihodnji tedni, morda celo dnevi.

D. J.

Na veliki šmaren se je pri Repentabru zbralo veliko ljudi. Mnogi so posedli po priložnostnih stolih, veliko več pa si jih je izbralo kar travo.

NEKAJ ZA NAS NEOBIČAJNIH SLIČIC IZ DANAŠNJE AMERIKE

«Čas-denar» in «dolar-blago» v pojmovanju ameriškega ljudstva

Vse življenje je podrejeno «businessu» - Senzacija, če nekdo reče «hvala» ali «prosim» - Človeku v potrebi se ne sme priskočiti na pomoč

O življenju v Ameriki je bilo govora že neštetokrat. Marsikatere navade in običaji Američanov so začudili Evropejce, ki so pač drugače navajeni živeti. Ker pa smo vajeni gledati v Američanih le dobrodušne in prisrčne ljudi, ki so v glavnem vedno dobre volje, brez večjih problemov, nas bo morda začudilo, da so ameriški trgovci in sploh prodajalci zelo kratkobesedni s svojimi klienti.

Pa poglejmo Ameriko z očmi enega izmed tolikih turistov. Prišel je v veliko trgovino, kjer je bilo vse blago razstavljeno na policah in kjer si je človek sam izbiral, kjer je hotel. Izbral je precej stvari ter se s košaro v rokah približal blagajni. Blagajničar je vzel denar, vrnil ostanek in izrekel samo besedo: «Naslednji». V trgovini ni bilo navala in vendar je bila beseda, ki jo je lahko slišal prav ta, zamolklo izrečeni «naslednji».

Potem je začel opazovati in prišel do spoznanja, da se besedico «hvala» le redkokdaj sliši v ameriškem poslovnem življenju. Tudi v hotelu, kjer je stanoval, niso bili z njim bolj zgovorni. Hotelski vratar je komaj pokimal z glavo v znak pozdrava, deček pri dvigalu pa ga je vsakokrat vprašal le, v katero nadstropje želi. Niti natakar v italijanski restavraciji, ni bil z gosti bolj zgovoren. Res je v druge trgovine, kjer so mu trgovci sicer pokazali in ponudili blago, toda pri tem si niso nič preveč trudili, da bi ga prepričali, da blago tudi kupi.

Na kopališču v Long Beachu, kjer je tudi opazoval podobno brezbrižnost, mu je eden izmed gostov dejal: «Ne čudite se redkobesednosti hotelskega osebja. Natakarji in natakarice nimajo časa, da bi z nami lahko govorili. Mi smo zanje, kot posamezni predmeti v tovarni: vrstimo se pred njimi, kot na tekočem traku, za to je vsaka nepotrebna beseda odveč.

Američani v glavnem niso formalisti niti ceremonialisti do drugih ljudi. In vendar najdemo težko človeka, ki bi se znal v privatnem življenju tako zahvaljevati svojemu gostitelju za dobro večerjo, kot zna to povedati Američan. Prav gotovo je bolj prijazen in bolj prisrčen od vseh ostalih Anglosaksoncev. Po značaju ni zaprt sam vase ter se hitro prilagodi kakršni koli družbi in okolju.

O etiketi ni niti govora. V gledališču in na koncerte prihajajo ljudje v delovnih in športnih oblekah. Srajce in kravate so v najbolj pestrih barvah, kar si jih je mogoče zamisliti. V Tanglewood, kjer je vsako leto največji letni glasbeni festival in kjer prireja koncerte celo bostonski simfonični orkester, pod taktirko svetovnoznanega dirigenta Charlesa Muncha, prihaja publika oblečena v navadno poletno obleko. Če je hladno, se pokrije še z odejami, največji del poslušalcev pa sledi koncertu, ležeč na travnikih.

Redkobesednost v poslovnem življenju narekuje v glavnem neverjetna stopnja komercializacije življenja vsakega posameznega Američana. Vsak Američan živi po svojem družbenem položaju, ki sevena je odvisen od njegovega ekonomskega stanja. Višina plače, ki jo za svoje delo dobi, je odvisna od količine dela ,ki ga opravi. Na delu lahko tem bolje zasluži, čim več dela napravi. Vsaka minuta predstavlja denar. Nikjer v svetu ne drži tako pregovor, da je denar zlato. Odnos na delovnem mestu je samo posloven, tako da v stalnem krogu dolar-blago in blago-dolar, ne ostaja časa za nepotrebne besede. Trgovcem in prodajalcem se zdi povsem normalno, da spregovorijo s klientom le toliko besed, kolikor je nujno potrebno, ne da bi se pri tem potrudili reči še «hvala».

Naš turist se je nekega dne vozil s podzemno železnico «Subway», ki je bila nabito polna. Sedel je. Naenkrat je opazil, da je stala poleg njega že starejša gospa. Hitro se je dvignil in ji ponudil svoj prostor. Gospa je najprej pokazala začudenje, nato pa se je vsedla, toda na obrazu se ji je poznalo, da ni bila nič preveč zadovoljna. Se hvala mu ni rekla. Ko je kasneje pripovedoval svojim tovarišem to dogodivščino, so mu rekli, da jo je še dobro izkupil. Nekemu drugemu, ki je bil prav tako, po «evropsko» vljuden, se je namreč zgodilo, da ga je gospa, ki ji je ponudil prostor, zelo grdo ozmerjala pred ostalimi potniki, ki so se še na glas smejali. Tako se je naučil, da se starejšim Američanom, predvsem pa ženskam, ne sme nuditi pomoči, če niso res zelo stari, ali bolni. V ameriški podzemni železnici prepuščajo svoja mesta samo materam z majhnimi otroci. Pravijo, da je temu kriva tudi vse večja enakopravnost med ženo in moškim (ki se, po mnenju Evropejcev vse bolj nagiblje v škodo moških).

Pa tu začudenju našega turista še ni bilo konec. Sprehajal se je zvečer po eni izmed newyorških ulic, ko je pred njim neki človek nenadoma padel na tla. Težko je bilo reči, če je bil pijan, ali pa ga je zedela srčna kap. Nihče se ni ustavil. Samo od daleč so se nekateri ozrli nazaj in počakali prihoda policijskega agenta. Takim in podobnim prizorom je naš turist prisostvoval v naslednjih dneh še večkrat. Moški, ali ženska sta ležala na pločniku, ne da bi se nihče od mimoidočih zmenil zanju. V začetku je bil naš turist prepričan, da gre za pojav brezsrčnosti in egoizma. Kasneje pa so mu Newyorčani sam. to pojasnili: «Ne sodite nas slabo. Mi ne priskočimo na pomoč samo zato, ker nočemo imeti sitnosti.» «Kakšne sitnosti?», se je začudil turist.

«No, naj se na primer zgodi, da vidim ležati človeka na cesti,» je razlagal neki Američan «Približam se mu, ker mu hočem pomagati ter mu dvignem glavo. V tem pride policija ter me najde ob njem. Z njimi moram najprej na policijsko postajo, kjer moram vse obrazložiti, kar vem o zadevi, kasneje pa moram kot priča na zasliševanje. In ta zasliševanja so povečini v mojem delovnem času, tako da izgubim še nekaj plače, ki mi

(Nadaljevanje na 5. strani)

ŽARKO PETAN:

Tri zgodbe o ljubezni

Sestanek

On je imel osemnajst let. Ona šestnajst. Spoznala sta se na plesu. Pravzaprav sta se na videz poznala že prej, toda na plesu sta se prvič pogovarjala in plesala sta seveda tudi.

On je rekel: «Ali vas smem prositi za ples?»

Ona je rekla: «Da.»

Potem sta plesala po takitu argentinskega tanga in nista spregovorila niti ene besede več.

Potem sta še enkrat plesala.

Potem sta kar naprej plesala.

Potem jo je on pospremil domov.

In potem sta se dogovorila, da se bosta jutri zopet videla. Ob osmih pred pošto.

On je imel osemnajst let in to je bil njegov prvi sestanek. Ona je imela dve leti manj, toda za seboj je imela že več sestankov. Takih ob osmih pred pošto.

On ni vso noč zatisnil očesa. Ona je spala kot polh. Ples jo je utrudil.

Naslednji dan je bil zanj zelo dolg. Bal se je, da bo ona spoznala, da je to njegov prvi sestanek. Zato je zvečer namenoma prišel pred pošto deset minut pozneje. Bral je v neki knjigi, da to vedno užge.

Tokrat ni užgalo. Nje namreč ni bilo. Ni vedel, ali je še ni bilo ali je pa že odšla. Zato je čakal do devetih. Do desetih. Do enajstih. Potem je šel domov. Prepričan je bil, da je ona bila točna in je preklinjal tisto knjigo.

Po krivici seveda. Ker nje sploh ni bilo. Vedno je namenoma ni bilo na prvi sestanek. Brala je v neki knjigi, da to vedno užge.

On in ona

On je bil bogat. Ona je bila revna. Denar ju je združil. Tisti denar, ki ga je On imel preveč, Ona pa premalo. Bila sta kot ustvarjena drug za drugega.

On je bil star, Ona je bila mlada.

Ona je mislila, da je On starejši. Preden je umrl, se je ob njem postarala.

Ona je bila bogata, On je bil reven. Denar ju je združil. Tisti denar, ki ga je Ona imela preveč, On pa premalo. Bila sta kot ustvarjena drug za drugega.

Ona je bila stara On je bil mlad.

On je mislil, da je Ona mlajša. Kljub temu ni počakal, da bi umrla. Vzel jije denar in jo pustil.

On je bil mlad in bogat. Ona je bila stara in revna.

On je porabil denar in se postaral.

Torej sta oba bila stara in revna. To bi se jima posrečilo tudi brez denarja. Tistega denarja, ki je vedno v napačnih rokah.

Usodna napaka

Sestajala sta se vsak torek. (Ob torkih je bil namreč njen mož dežuren). Zato jo je klical «moj torček». Zelo sta se ljubila. Nekoč pa je ljubimec zagrešil usodno napako. Rekel ji je «moja sredica». Pri priči ga je zapustila in poslej je prebila sleherni torek doma.

Morebiti tudi zato, ker je odtistihmal njen mož dežural ob petkih.

ZANIMIVE UGOTOVITVE IN POSKUSI V PARIŠKI PORODNIŠNICI BAUDELOCQUE

Človekov pravilen duševni razvoj se lahko ugotovi že pri dojenčku

Zdravniki, ki imajo v oskrbi živčno ali duševno bolne otroke, naletijo pogosto na velike težave pri raziskovanju vzrokov, ki so privedli do teh obolenj. Na podatke babic in porodničarjev ne morejo preveč računati, ker so ti podatki zelo pičli. Če pa je do obolenja prišlo še pred rojstvom otroka, potem je delo zdravnikov za ugotovitev vzrokov še dosti težje. Da olajša delo pediatrom, je porodniška klinika Baudelocque v Parizu začela že pred desetimi leti popisovati vse živčne in psihične reakcije otrok, ki so se v tej kliniki rodili. Iniciativa se je počasi še izpopolnila, tako da so začeli zdravniki proučevati otrokov duševni razvoj še preden se je rodil. Začeli so deliti otroke v kategorijo normalno rojenih in pa v kategorijo onih, ki so že pri rojstvu kazali razne patološke simptome. Življenje teh otrok so potem spremljali, dokler niso odrasli ter so na osnovi podatkov, ki so jih pri tem dobili, sklepali o morebitnih vzrokih za njihove organske, živčne in psihične motnje. Na osnovi teh proučevanj so prišli do zaključkov, da vpliva na otrokov duševni razvoj že njegovo bivanje v materinem telesu.

V kliniki Baudelocque ravnajo z novorojenčki na prav poseben način. Brž ko se rodijo, to se pravi, še preden prvič zakričijo in vdihnejo zrak, jim bolničarka vzame s posebno siringo iz popkovine nekaj kapljic «zarodkove» krvi, ki jo nato takoj pregledajo. In po tej krvi lahko ugotovijo, če je otrokova kri med nosnjo prejemala zadostno količino kisika. Ta količina kisika v otrokovi krvi je tudi glavni činitelj pri njegovem nadaljnjem duševnem razvoju. Pravilna količina kisika v krvi pomaga otrokovim možganom do pravilnega razvoja, premajhna ali pa previsoka količina pa lahko povzroča razne duševne motnje kot so epileptični napadi, ali pa celo znaki paralize na raznih delih telesa.

Vsi vemo, da so možganske celice najbolj občutljive, ker lahko odmrejo, če samo za štiri ali pet minut ne dobijo dovoljne količine kisika, ki je njihova glavna hrana. Če pa prejemajo nezadostno količino kisika, ne odmrejo, vendar je njihov razvoj nepravilen. Če torej otrok še v materinem telesu ne prejema s krvjo dovolj kisika, se zgodi, da so njegovi možgani nepravilno hranjeni, da zaradi tega možganske celice trpijo, ter da se nepravilno razvijajo. Posledice tega nepravilnega razvoja bo otrok lahko že občutil pri rojstvu, ali pa nekoliko kasneje.

Poskusi z odvzemom zarodkove krvi so pokazali, da je število otrok, ki nimajo dovolj kisika v krvi, ko so še v materinem telesu, precej visoko. Pri odraslem človeku je v krvi 90 do 95 odstotkov kisika, medtem ko je v krvi komaj rojenega otroka povprečno od 50 do 60 odstotkov kisika. Pri 500 novorojenčkih, ki so jih pregledali, se je pokazalo, da jih je imelo 47 odstotkov pravilno količino kisika v krvi, 18 odstotkov je imelo samo 35 odstotkov kisika, vsi drugi so imeli še mnogo manj kisika v krvi. Na osnovi tega so zdravniki ugotovili, da so bili novorojenčki iz prve kategorije vsi normalni, v drugi kategoriji so vsi dojenčki pokazali živčne in psihične motnje lažjega značaja, dojenčki tretje kategorije pa so bili duševno povsem zaostali. In teh je bilo od 20—35 odstotkov, kar pomeni, da je bilo na 100 novorojenčkov 14 duševno nepravilno razvitih, 16 pa prav patološko obremenjenih.

Na osnovi teh podatkov so začeli zdravniki v omenjeni kliniki iskati vzroke za pomanjkljivo dovajanje kisika v otrokovo kri. Pa sledimo poti, ki so jo opravili zdravniki, da bomo razumeli princip pravilnega dovajanja kisika krvi. Mati dovaja z dihanjem kisik v svojo kri. Ta kisik prehaja po ožilju v zarodek In pri tem prehodu prihaja lahko do zmanjšanja količine kisika v krvi. Kako in zakaj prihaja do zmanjšanja si pa zdravniki še niso mogli obrazložiti.

Verjetno jim bo čez nekaj let uspelo ugotoviti tudi te vzroke ter bodo lahko vplivali na otrokov pravilni duševni razvoj še pred njegovim rojstvom. Za sedaj pa lahko proučujejo njegove živčne in duševne reakcije samo ob njegovem rojstvu. Pri tem se poslužujejo raznih metod. Tako opazujejo na primer, kako novorojenček reagira na razne gibe. Normalen otrok na primer povsem drugače obrača glavico, ali pa stegne roke in noge, kot duševno nerazvit otrok. Eden izmed teh preizkusov je na primer, da gre zdravnik novorojenčku s svojim prstom čez ustnice. Če je živčno in duševno povsem normalen otrok, bo sledil z glavico smeri premikanja prsta. Pravijo, da bodo lahko že v kratkem starši sami lahko ugotavljali, če so njihovi otroci normalno razviti, ali pa ne.

Proučevanje pravilnega dovajanja kisika v otrokovo kri je privedlo zdravnike do ugotovitve, da lahko tudi prevelika množina kisika v krvi otroku škodi. Tako so ugotovili, da je na primer za otrokovo zdravje škodljivo, če je v inkubacijski celici, v katero so ga dali zaradi preranega rojstva, dobival preveč kisika. Na Švedskem so zato začeli dovajati v inkubacijske celice zrak, v katerem je mnogo manj kisika. Teorija o pravilni prehrani otrokovih možgan še v času nošnje je pobila splošno mišljenje, da mora mati paziti na svoje zdravje bolj v zadnjih mesecih nosečnosti. Največje okvare tako organske, kot duševne, se namreč lahko pojavijo prav v prvih treh mesecih življenja zarodka v materinem telesu. Seveda je tudi po tretjem mesecu še vedno nevarnost raznih okvar. Predvsem je v tem razdobju nevarnost, da otrok ne prejema s krvjo zadostne količine kisika. Zdravniki klinike Baudelocque so se zato odločili, da bodo v prihodnjih letih proučili vse možnosti za odstranitev te nevarnosti ter bodo skušali zagotoviti materam še pred rojstvom otroka, njegov kasnejši pravilni duševni razvoj.

— In kaj je storil, ko si mu rekel, da je tepček?

Goriško-beneški dnevnik

Huda odločitev osrednje kmečke bolniške blagajne

Šest lir poviška na prispevek zavarovancev na vsak delovni dan

S tem poviškom se bo prispevek naše pokrajine na leto povečal za 3,6 milijona lir

Izšla je okrožnica, s katero se je prispevek zavarovanih kmetov za vsak delovni dan povišal za 6 lir. S tem se je prispevek od dosedanjih 12 lir za vsak delovni dan povečal na 18 lir. Če k temu prištejemo še nekaj odstotkov drugih pristojbin, bodo plačali po 20 lir.

V naši pokrajini se opravi 559.483 delovnih dni; k temu moramo prišteti še 47.715 dodatnih delovnih dni, kar da 607.198 delovnih dni. Ker se je doslej plačalo za vsak delovni dan po 12 lir, so zavarovanci plačali pokrajinski vzajemni blagajni nekaj nad 7,2 milijona lir. Z zgoraj omenjenim poviškom pa bodo plačali še 3.6 milijona lir, tako da bo osrednja bolniška blagajna praktično prejela od goriških kmetovalcev okoli 11 milijonov lir prispevkov.

Okoli delovanja bolniških blagajn je bilo že precej govora. Pri tem ne mislimo toliko na praktično vsakodnevno delo, ampak na izvajanje zakona. Njegova določila so še vedno zelo pomanjkljiva, čeprav so si demokratični predstavniki v parlamentu zelo prizadevali, da bi bil zakon čim bolj na strani zavarovancev.

Sedaj se je k temu pridružil še povišek, ki bo po eni strani zelo obremenil kmete, po drugi strani pa se bodo deleži naše in ostalih pokrajin v državi osrednji bolniški blagajni še bolj povečali, ne da bi imele pasivne bolniške blagajne od tega kakršno koli korist.

Kmetje so ta povišek sprejeli z velikim nezadovoljstvom.

V LIVARNI SAFOG

Prihodnji ponedeljek konec kolektivnih počitnic

Prihodnji ponedeljek 25. avgusta se bodo v livarni SAFOG zaključile poletne počitnice delavcev in uradnikov. Znova se bo pričel proizvodni proces, s tem pa tudi nove skrbi, ki se še niso razpršile, odkar je ravnateljstvo sklenilo odpustiti 138 delavcev in uradnikov. 30. septembra se bodo sestali sindikalni predstavniki in predstavniki Intersinda, da bi odstranili krizo, ki je zajela podjetje. Vse kaže, da se bo spor v SAFOG skušal rešiti obenem z vprašanji, ki tarejo vsa podjetja IRI v državi.

«»

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 31.6 ob 12. uri, najnižja 17 stopinj ob 6. Vlaga 60 odstotkov.

46 dramatičnih ur pod zemljo v jami Jazben na Banjščici pri Gorici

Jamarji so ponovno izmerili in raziskali to jamo, ki so jo do sedaj smatrali za najglobljo v Sloveniji

Društvo za raziskovanje jam «Luka Čeč» iz Postojne je 10. avgusta organiziralo speleološko odpravo v brezno Jazben, ki se nahaja na planoti Banjščici pri Gorici. V tej odpravi so sodelovale še jamarske sekcije Divača, Koper in Logatec, dalje Društvo za raziskovanje jam Slovenije v Ljubljani, PGD Postojna, Hidrometeorološki zavod v Ljubljani in Institut za raziskovanje Krasa v Postojni. Celotna odprava je štela okrog 40 ljudi, vštevši tudi nekaj novinarjev in fotoreporterjev.

Leta 1929 je to brezno raziskovala italijanska ekspedicija in po njenih meritvah naj bi bila jama globoka 518 m, kar je predstavljalo do tedaj najglobljo raziskano jamo na svetu. Kakor se je izkazalo, je bila ta meritev zelo netočna. Slovenski jamarji so hoteli preveriti stvarno globino brezna in rešiti problem vodne razvodnice na Banjški planoti.

Jazben leži v majhni globeli, ki je divje preraščena z gostim leskovim in drugim grmičevjem, med katerim leži skalovje poraslo z mahom. Hrastje okrog globeli tvori nad njo zelen obok, skozi katerega redko prodrejo sončni žarki. Pot k breznu si je bilo treba šele utreti s sekirami. Sama globel s svojo mračnostjo pa pušča v človeku vtis kot da je zašel v zapuščeno razbojniško gnezdo iz pripovedke. Ob pogledu na mračno žrelo Jazbena pa ti nehote pridejo na misel vse zgodbice o skrivnostnih bitjih in duhovih; zdi se kot da res tu domujejo nadnaravne sile in ni čudno, da si nekateri domačini še danes ne upajo ob večerih v bližino Jazbena. Za otroke je brezno še vedno najhujši strah.

Nekoč je bila jama velikanska pečina, v kateri so ob prelomu nastale razpoke. Razmetane skale in previsi okrog brezna dokazujejo podor stropa rečice. Jama se začne s 50-metrskim breznom, pred katerim je skalna poxca pokrita z gruščem in vreide preko naravnega mostiča v 28 m globoko brezno, ki ima na koncu zelo ozek rov, skozi katerega se pride v dve manjši, stopničasti brezni. Skozi zelo ozko pasažo se je treba potegniti po trebuhu do 30 m globokega brezna, v katerem navpično curlja voda. Sledi nov ozek rov, ki ga je treba kaminsko preplezati, ker je spredaj voda. Naslednje brezno ima svojih 8 m, pred njim pa je bazen vode in manjša dvoranica. Nato pridejo glavna brezna in sicer ima zgornje okrog 30, spodnje pa 78 m globočine. (Italijani so zadnje zmerili 105 m!). Naslednje brezno ima 18 m (Italijani 42 m!) in končno pride galerija, ki ima 350 m dolžine in 70 m poševnega padca. To je poševen rov, ki se ponekod zoži do 30 cm širine in je končni del jame.

Po mnenju jamarjev je dostop razmeroma težak, ne toliko zaradi globine, kot zaradi vode, ki kaplja navzdol, in ozkih prehodov.

Kako je potekalo spuščanje v jamo? Najbolj naporno in težavno je bilo spuščanje materiala v jamo. Noter so spustili čez 400 m lestvic, vrvi in kožuhe za jamarje. Plezalci so imeli na sebi zaščitno obleko, čelado, nahrbtnik in karbidno luč. Vsak jamar, ki se je spuščal v brezno je bil pritrjen na varovalno vrv, ki so jo spuščali navzdol ljudje nad breznom. Po lestvi je plezal do prve relejne postaje, ki je bila v višini 50 m in ko se je spuščal v naslednje in naslednje brezno so ga spet z vrvjo varovali možje z relejnih postaj, ki jih je bilo 5. varovalna vrv je bila potrebna posebno ob povratku, ko so bili možje utrujeni do skrajnosti in so nekatere ponekod kar vlekli gor.

Pri plezanju je potrebno veliko previdnosti, zato je šla vsa stvar zelo počasi. Prvi jamar se je spustil navzdol v nedeljo ob 9. uri in plezanje je trajalo 8 ur. V jamo je odšlo 22 ljudi, ki so bili povezani z zunanjim svetom s 4 telefoni.

V breznu je delovala tehnična in merilna skupina. Tehnično skupino je vodil Zmago Žele. Imela je varovalno nalogo, t.j. pomagati merilni skupini pri prodiranju navzdol. Vodja merilne skupine pa je bil prof. Franc Hribar, ki se ukvarja z jamami že 20 let. Ta skupina je imela nalogo, da izmeri jamo, izdela njen morfološki, geološki, hidrološki in biološki značaj.

Celotna globina jame znaša po sedanjih meritvah okoli 380 m. Torej je v primeri z italijanskimi meritvami precej manjša. Plezanje je bilo najbolj težavno v galeriji, saj so rabili za njeno raziskavo celih 6 ur. Delo je šlo tu počasi zaradi izredno ozkih prehodov, grl in vode.

V višini 150 m so našli ostanke italijanske ekspedicije in sicer ostanke karbida in sveč. To dokazuje, da se je od takrat zelo spremenil hidrološki značaj jame in da voda že 30 let ni drla v jamo. V galeriji so vodo obarvali in sicer s tremi kg uranina, ki je premogov aerivat. Vodo bodo opazovali pri vseh izvirih Soče in sicer na levem bregu.

V jami niso odkrili dosti življenja. Dobili so postranico, 2 ali 3 vrste slepih jamskih hroščev ter različne jamske hrošče.

Jamarji so pokazali tisto vztrajnost, pogum in voljo, ki so za takšno delo neobhodno potrebni, saj so v jami preživeli polnih 46 ur ob temperaturi 4 do 7 stopinj C. Pri takšnih podvigih je treba vzdržati neverjetne napore. To je bil eden največjih podvigov slovenskih speleologov. Pred tem so vzdržali v neki jami «samo» 36 ur. Najtežji je bil povratek in spravljanje materiala iz jame, ki so ga vlekli ven okrog 10 ur. Pripomniti moramo, da je imela odprava s seboj okrog 4 tone materiala. Meteorološki zavod iz Ljubljane pa je vsake 3 ure oddajal poročila o vremenu, tako da je bilo za varnost res poskrbljeno.

Odpravo je vodil znani in izkušeni jamar Ivan Michler, ki se ukvarja z jamami že 48 let.

V svoji izjavi za «Primorski dnevnik» je dejal: «Odprava je dosegla predvideni namen. Kljub izredno težkemu napornemu delu, premočeni do kože, so vsi člani ekskurzije ohranili visoko moralo in dobro voljo. Vsak, ne oziraje se na starost, je doprinesel vse, kar je zmoglo njegovo telo, zato vsi zaslužijo za svoje požrtvovalno delo iskreno zahvalo. Pripomniti moram, da sta varnostna služba in previdnost članov omogočila, da je ekskurzija potekala brez vsake nesreče.

Nesreče res ni bilo. Pač pa je bilo dosti smeha na račun nekega člana odprave, ki mu je spodaj v jami zdrsnilo z lestve in je letel 3 m z glavo navzdol, pa se je vendar padec srečno končal.

Tudi prof. Hribar je dal izjavo za «Primorski dnevnik». Dejal je: «Kljub temu, da so bili tu zbrani jamarji iz cele Slovenije in še niso bili usklajeni v svojem delu, je delo potekalo lepo v redu, morala pa je bila na višku. Z uspehom sem zadovoljen, čeprav nismo dosegli predvidene globine, pač pa smo končno dobili podatke o tej doslej smatrani naglobiji jami Slovenije».

Tako je ekspedicija z uspehom zaključena. Jamarji so zadovoljni. Verjetno se bodo še dolgo spominjali brezna Jazben, ki je sedaj spet mrtvo. Podrobni podatki in izsledki te raziskave pa bodo objavljeni čez kak mesec.

DRAGO MIROSIC

Dobre in slabe strani praznovanja velikega šmarna

Ko je bil gospodar v Nemčiji so tatovi vdrli v njegovo hišo

V poslopje so prišli skozi okno, ki je bilo priprto, da bi imeli kanarčki dovolj zraka - Ni še ugotovljeno, kaj so tatovi odnesli

Zobotehnik Mario Dell'Oglio iz Ulice Buonarroti 14 se je pred dnevi odpravil z družino v Nemčijo. Ker je velik ljubitelj kanarčkov, je pustil okno priprto, da bi imeli nekoliko svežega zraka. Mož namreč v svoji poštenosti niti pomislil ni, da so ljudje, ki bi mogli to izkoristiti in se vtihotapiti v njegovo vilo. Dell'Oglio je še v Nemčiji in ga še niso našli. Vendar bo zelo presenečen, ko mu bodo povedali, da so pravzaprav njegovi kanarčki krivi velike nesreče, ki ga je doletela v njegovi odsotnosti. Neznanci so razbili šipo in se prikradli v njegovo stanovanje. Razpolagali so namreč z zlatim časom in jih nihče ni nadlegoval pri brskanju v trinadstropni vili, ki so jo pregledali do zadnjega kotička. Ker se je zobotehnikovemu sosedu zdelo odprto okno zelo sumljivo, je pozvonil, da bi se prepričal, če je zobotehnik doma. Ker ni dobil odgovora, je odšel na kriminalistični oddelek kvesture in zadevo naznanil. Agenti so takoj prišli na kraj in ugotovili, da so neznanci vdrli v vilo. V vsakem kotičku nadstropja se je poznalo, da so bili na delu neznanci, ki so prišli z nepoštenimi nameni. Predali so bili odprti, obleke in perilo pa zmetani iz omar. Policija do zdaj še ni ugotovila škode, kar bo vedela samo prizadeta družina; uvedla pa je preiskavo, da bi izsledila predrzne in nevarne vlomilce.

«»

Uspel izlet v Kranjsko goro

Slovensko planinsko društvo iz Gorice je organiziralo v petek zelo uspel planinski izlet v Kranjsko goro. Ker je bilo veliko število prijavljencev, so morali organizatorji najeti večji avtobus da so lahko zadovoljili vse. Izlet je potekel v najlepšem redu in ker je bilo tudi sončno, je v celoti dosegel svoj namen. Za marsikaterega izletnika je bila vožnja čez Vršič največje presenečenje. Pot so na nekaterih mestih razširili, na nekaterih odsekih pa so napravili novo in so se izognili predoru pred vrhom prelaza.

Na Vršiču so se izletniki za nekaj časa ustavili in se razgledovali po bližnjih gorah, potem so nadaljevali pot v Kranjsko goro. Povratek je bil po isti poti.

«»

Ko je skočil v vodo se je udaril v glavo

V nedeljo popoldne je odšel 19-letni Ermenegildo Tess iz Ulice Brigata Treviso 21 v Podgori k Soči, da bi se kopal. Ker je bil v veseli družbi, ki se je predrzno poganjala v vodo z glavo naprej, je še sam poskusil ta šport; pri tem pa je imel smolo, ker je bila voda preplitva. Pri skoku je z glavo udaril v kamen in se dobro pobil. Po mladeniča je takoj prišel rešilni avto in ga odpeljal v bolnišnico. Zdravnik mu je rano na čelu obvezal in ga poslal domov. Ozdravel bo v enem tednu.

«»

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Ubijalec je zapustil podpis», R. Logia, G. O'Laughlin.
VERDI. 17.15: «Majski praznik», Ives Montand, A. Fabrizi in Walter Chiari.
VITTORIA. 17.15: «Prikazen vsemirja», T. Kooper in M. Nash.
CENTRALE. 17.00: «Sinovi mušketirjev», C. Wilde in M. O'Hara.
MODERNO. 17.00: «Ognjena zarja», R. Calhoun in P. Laurie.

«»

DEŽURNA LEKARNA

Čez dan in ponoči ima odprto lekarna Villa San Gousto, Corso Italia 106, tel. 31-51.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

ADOLFA PAVLINA (Ivota)

se najiskreneje zahvaljujemo zdravnikom, sestram in strežnemu osebju splošne bolnišnice v Kopru, delovnemu kolektivu tovarne pohištva «Stil» iz Kopra, govorniku za ganljive poslovilne besede, pevskemu zboru za lepe žalostinke in vsem tistim, ki so nam stali ob strani in z nami sočustvovali ob tej hudi izgubi.

DRUŽINE PAVLIN

Koper, Gorica, 18. avgusta 1958

«Brodospas» bo dvignil ladjo «Baron Gautsch»

Ladja je s 300 potniki na krovu, zadela ob mino 13. avgusta 1914. leta

Pred 44 leti se je pri Rovinju zgodila huda nesreča, ki je pretresla ves svet zaradi velikega števila človeških žrtev. Ladja Tržaškega Lloyda «Baron Gautsch», na kateri je bilo nad tri sto potnikov, je namreč zadela ob mino in se potopila. Tragedija se je zgodila 13. avgusta 1914 pozno popoldne.

Kakor poročajo z Reke, bodo potopljeno ladjo zdaj poskusili dvigniti z morskega dna. To ne majhno delo bo opravilo podjetje «Brodospas», ki se je specializiralo v dviganju potopljenih ladij tako v Jugoslaviji kot v inozemstvu. Te dni na pr. ima opravka pri Lignanu z dviganjem vojaške edinice, ki se je potopila ob koncu vojne leta 1945. Ogromni žerjav «Veli Jože», največji v Sredozemlju, ki ga je večkrat videti v Koperu in je dvigal ostanke italijanske prekooceanske ladje «Rex» pri Semedeli, bo imel sedaj opravka s potopljeno ladjo avstro-ogrske trgovinske mornarice.

Tehnično osebje omenjenega podjetja, potapljači itd. so že pred nekaj dnevi prišli v Rovinj in začeli s pripravljalnimi deli, da ugotovijo točno pozicijo potopljene ladje, njeno stanje, globino morja itd. Ta uvodna dela so velike važnosti za uspeh akcije.

V Trstu vlada precejšnje zanimanje, ker je bila ladja last Tržaškega Lloyda; še bolj pa zaradi tega, ker je bilo takrat prizadetih več tržaških družin, ki so pri nesreči zgubile svoje člane.

Ladja «Baron Gautsch» je bila takrat ena izmed najmodernejših in hitrih potniških ladij Lloyda. Imela je 2100 ton in je vozila na hitri progi Trst-Dalmacija.

Do sedaj ni bilo še mogoče ugotoviti točnega števila ponesrečenih potnikov, med katerimi je bilo mnogo žensk in otrok. Rešilo se jih je le malo. Sledilo je 84 tožb proti pomorski družbi, toda krivde za nesrečo niso mogli prisoditi Lloydu niti kapitanu Winterju. Ladja se je vračala iz Boke Kotorske v Trst in nihče ni sumil, da ji preti nevarnost. Mino, ob katero je ladja zadela, je postavilo poveljstvo avstro-ogrske mornarice v zaščito pred morebitnimi sovražnimi napadi na istrsko obalo in vojaško pristanišče v Pulju. Bilo je namreč leta 1914, mesec dni po atentatu v Sarajevu. Eksplozija ob mirni istrski obali je oznanjala še večjo tragedijo: prvo svetovno vojno.

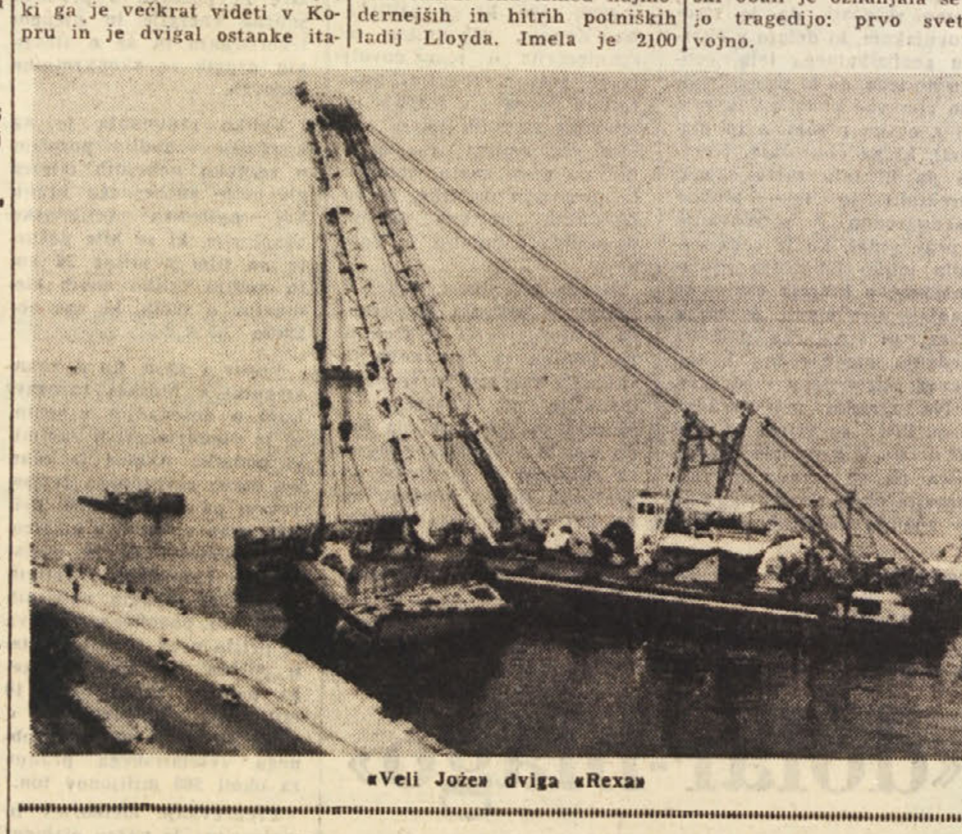

«Veli Jože» dviga «Rexa»

Pospešene priprave za uvedbo rednih televizijskih oddaj

Še pred koncem prihodnjega meseca bomo lahko gledali ljubljansko TV

Do konca leta pa bodo že povezani TV centri Ljubljana-Zagreb-Beograd in takrat bomo lahko izbirali med jugoslovanskim in italijanskim televizijskim programom

Če bo šlo vse po sreči, bomo na Tržaškem in Goriškem lahko še pred koncem prihodnjega meseca izbirali televizijski program. Po želji nam bo, da bomo lahko gledali italijansko televizijo ali pa prenose ljubljanske in kasneje jugoslovanske televizije. Ljubljanski listi namreč poročajo, da so priprave za začetek rednega televizijskega programa v polnem teku in da bo Ljubljana začela oddajati redni televizijski program že sredi ali pa vsaj ob koncu meseca septembra.

Naše čitatelje bo seveda predvsem najbolj zanimalo, kako bo mogoče sprejemati jugoslovanski oziroma ljubljanski televizijski program. To bo omogočal oddajnik na Nanosu, ki ga prav te dni preizkušajo in katerega namen je tudi povezava jugoslovanske televizije z Evrovizijo. Ker se televizijski valovi širijo nekako tako kot človeški pogled, lahko iz tega sklepamo, da bodo ljubljanski televizijski program odlično videli v vseh tistih krajih, s katerih se vidi Nanos: predvsem po vsej Goriški, Krasu — torej tudi po vsej zgornji tržaški okolici ter višjih predelih našega mesta, predvsem v Škednju, Sv. Justu, Škorklji, Sv. Jakobu, Sv. Alojzu itd. V mestu samem bo gledanje jugoslovanskega televizijskega programa otežkočeno zaradi «mrtvih kotov», saj je znano, da na primer v Rojanu do pred nekaj časa niso mogli gledati niti italijanskega programa in so morali zaradi tega postaviti pomožni oddajnik v Miliskih hribih. Toda čeprav izvzamemo središče mesta, ostane kljub temu še veliko področje, ki bo imelo možnost izbire med dvema televizijskima programoma, saj ne bo praktično treba storiti drugega, kot samo zavrteti gumb in zamenjati kanal.

Iz ljubljanskih listov povzemamo, da se v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu vsestransko pripravljajo na začetek rednih lokalnih televizijskih oddaj ter je za prvo etapo televizije v Jugoslaviji takorekoč že vse pripravljeno. TV oddajnike na Slemenu in Avali ter na Crvenem čotu pri Beogradu že montirajo, oddajnik na Krvavcu pa bodo postavili takoj, ko bodo v bližini planinskega doma zgradili potrebno stavbo ter oddajni stolp, medtem ko je oddajnik na Nanosu že postavljen in kot smo omenili, ga prav sedaj preizkušajo. Tudi v studijih TV centrov imajo polne roke dela, kajti pred nedavnim je prispela kompletna studijska oprema, ki so jo jugoslovanski TV centri v glavnem kupili pri ameriški tvrdki RCA. Vsak od teh treh centrov (Ljubljana, Zagreb, Beograd) bo imel po tri snemalne televizijske kamere z vsemi potrebnimi kontrolnimi napravami, režijsko mizo, napravo za predvajanje filmov (telekino) ter reportažni avtomobil za neposredni prenos dogodkov s terena. Prav tako imajo že svetlobni park za studije, ki sta ga prodali angleški tvrdki «Mole Richardson» in «Strand Electric». Za obojestransko povezavo vseh oddajnikov pa bo poskrbela angleška tvrdka «Marconi», ki bo v kratkem dobavila potrebne mikrovalovne relejne zveze. Te zveze z močjo 10 W bodo postavili na Krvavcu, Slemenu, Sunju, Ozrenu, Avali in Crvenem čotu. Tako bodo omenjeni oddajniki omogočili dober sprejem televizijskega programa na ozemlju, na katerem živi okrog 4 milijone prebivalcev Jugoslavije.

To je prva etapa jugoslovanske televizije, ki se bo zaključila še pred koncem tekočega leta. Do takrat namreč računajo, da bodo vsi trije televizijski centri medseboj povezani.

V skupni jugoslovanski televizijski program bo Beograd prispeval 40, Ljubljana in Zagreb pa po 30 odstotkov, 10 odstotkov več beograjskega programa gre predvsem na račun televizijskega dnevnika, s katerim bodo začeli dnevne programe ob 20. uri. Program bo vsak dan, razen v petkih, ko bo prosti dan, trajal do 23.15, ko bodo TV dnevnik ponovili in prebrali vremensko napoved. Ob nedeljah pa bodo oddaje tudi predpoldne in popoldne, tako da programski načrt predvideva skupno 16 ur in pol programa tedensko. Jugoslovanska televizija pa bo po potrebi vključevala tudi oddaje Evrovizije ter posameznih sosednih TV postaj.

Omenimo naj še, da sta si Ljubljana in Zagreb uredila TV studie le provizorično v okviru obstoječih radijskih domov. V Beogradu pa so na sejmskem prostoru zgradili samostojen televizijski dom, ki bo imel dva manjša TV studia ter velik studio z 240 kv.m površine. Zagrebčani imajo studio s površino 150 kv.m ter napovedovalnico, medtem ko bodo v Ljubljani pripravljali ves program v tesnem studiu, ki bo imel samo 52 kv.m. Toda sedaj marljivo pripravljajo načrte za gradnjo velikega studia, ki bo imel 230 kv.m površine. Dokler pa ta ne bo zgrajen, bo morala ljubljanska televizija usmeriti svoj program predvsem na pripravo oddaj v obliki zunanjih prenosov, v filmsko izvedbo krajših oddaj in podobno, medtem ko bodo nekatere javne oddaje pripravili v dvorani «Delavskega odra». Za prenose direktnih oddaj s terena bo služil predvsem reportažni televizijski avtomobil, ki bo odšel prvič na teren sredi septembra, ko bo iz Opatije posredoval potek festivala zabavne glasbe.

Kot je znano bosta jugoslovanska radiodifuzija in televizijska mreža priredila festival najnovejših jugoslovanskih popevk, pri čemer bodo sodelovale tudi nekatere druge države. Pravijo, da se za ta festival zanima tudi italijanska televizija in ni izključeno, da bo takrat prvič prišlo do sodelovanja italijanske in jugoslovanske televizije.

V drugi etapi uvajanja televizije v Jugoslaviji bo preko oddajnikov Na Vodnem v Makedoniji, Trebeviću v Bosni ter Lovćenu v Crni gori, omogočen sprejem enotnega TV programa se Skoplju, Sarajevu in Titogradu z okoliškimi kraji. V tretji in zadnji etapi pa bodo po načrtih izpopolnili studijsko opremo sedanjih TV centrov ter nabavili studijske naprave za Sarajevo in Skoplje, da bi se Makedonija in Bosna lahko prispevali svoj delež v skupni jugoslovanski televizijski program. Za to etapo je predvidena še postavitev oddajnikov na Reki, v Splitu in v Dubrovniku.

Kot torej vidimo, se v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu z vso resnostjo pripravljajo na začetek rednih televizijskih oddaj, od česar bomo imeli neposredne koristi tudi mi. Tu mislimo predvsem na razne direktne prenose nogometnih tekem in drugih športnih prireditev, prenose raznih umetniških večerov in kulturnih prireditev sploh, jugoslovanskih filmov itd. Kot že rečeno, bodo prebivalci zgornje tržaške okolice in višjih predelov našega mesta lahko že prihodnji mesec izbirali kanale po lastni želji.

«»

Poskus samomora zaradi nesrečne ljubezni

Čeprav v cvetu let, se je 19-letni Francesco Vono od Sv. M.M. Sp. naveličal življenja in je odprl plin, ki naj bi ga spravil v prerani grob. Govori se, da je treba vzroke iskati v nesrečni ljubezni, kar pa za takega fanta še ne bi smelo biti tako tragično.

Dejstvo je, da se je fantu življenje zagrenilo in je v nedeljo ponoči spil nekaj likerja ter stopil v kuhinjo, kjer je spustil plin. Njegova sestra je ponoči slišala ropot v kuhinji, zaradi česar je nemudoma vstala. Na tleh je ležal brat, ki ni prišel k zavesti niti z umetnim dihanjem. Sestra je prezračila kuhinjo in poklicala na pomoč bolničarje Rdečega križa, ki so ga nujno odpeljali na II. zdravniški oddelek. Prognozo so si zdravniki pridržali, ker je stanje mladeniča res resno

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Neka neprijetnost vas bo zelo prizadela, vendar se bo kasneje obrnilo vse na dobro.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Izkoristite ugodno priložnost za dober zaslužek. Pazite pa na svoje zdravje.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) Ne spuščajte se v brezpomembne avanture, ker vam bo lahko samo žal.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Nove zveze vam bodo koristile, da boste v službi napredovali.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne posvečajte pažnje zlobnim jezikom. Raje uresničite vaš načrt.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Prehodne nevihte na sentimentalnem področju. Uspeh na delu.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Čaka vas prijetno presenečenje. Obisk in prijetne urice v družini.

ŠKORPIJON (od 23. 10. do 21. 11.) Zgodile se bodo stvari, ki vam bodo samo koristile.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Neko priznanje vas bo presenetilo. Srečen konec dneva.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Ne zaupajte osebi, ki vam zatrjuje, da vam je prijateljica.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Premagali boste pesimizem in slabo voljo. Proti večeru se bo vse uredilo.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) Majhen spor z ljubljeno osebo ki pa ne bo trajal.

Kino na Opčinah

predvaja danes 19. t. m. z začetkom ob 18. uri in na prostem ob 20. uri Technicolor Fox film:

Sneg na Kilimanžaru

PISMA UREDNIŠTVU

Temu pismu bi rad dal naslov: Starši, posredujte svojim otrokom več narodnega ponosa! Sicer pa mislim v tem primeru predvsem na starše in tudi druge od Križa do Devina. Povod za to mi da železniška ali avtobusna vožnja med temi kraji in Trstom, kjer se večkrat nudi prilika za merjenje hib in vrlin naših ljudi, odraslih in mladih. A mene bolj zanima mladina kot nositeljica naše bodočnosti. Opazujem jo, kako — ne vem če vede ali ne — spoštuje samo sebe, svoj rod, svoj jezik. Žal smatra ta mladina in tudi sicer bolj redki odrasli, rabo svojega jezika za postransko in nepomembno, češ da to ne spremeni na stvari, da nam to ne škodi, da kljub temu ohranimo svoj značaj itd. Kdor tako misli, se zelo moti in škoduje naši skupnosti mnogo bolj, kot si predstavljamo.

Zgledi, dobri in slabi, vlečejo. To drži. Če je tako, posnemajmo dobre zglede. In prav glede tega imamo lep zgled v sosednih narodih. Italijani, Nemci, Francozi in drugi nikoli in nikjer ne zatajijo svojega porekla, svojega jezika. Obratno, brez sramu in obzirov občujejo v svojem materinskem jeziku in se le v sili poslužijo tujega jezika. Nikoli pa se ne zgodi to, kar je pri nas prešlo v navado: da bi namreč govorili med seboj v tujem, v našem primeru v italijanskem jeziku. Nekaj takega bi bilo zanje nekaj nenaravnega in zato poniževalnega, če ne celo smešnega.

Tako smešno, a tudi žalostno vlogo igra dober del kriške, nabrežinske, sesljanske in devinske mladine, ki pozablja, od kod je doma takoj, ko prekorači svoj hišni prag. Niti besedice svojega materinskega jezika — kot da bi ga ne bili nikoli doma slišali ali govorili! Z neko nasladо in kot bi bilo to visoko kulturno, čebljajo v pokvečeni italijanščini. Ko sem nedavno vprašal dva mladeniča, zakaj ne govorita med seboj slovenski, je eden nemarno skomignil z rameni, drugi pa je rekel, da se ne zna izraziti v slovenščini tako dobro kot v italijanščini.

Človek se vpraša, če je naš jezik v nekaterih slovenskih domovih res izumrl. Nemogoče, da bi jim bila mater... beseda odveč. Tako daleč ... starejši rod ne v Križu ne ... Nabrežini in drugod še ni ... zabil in — «moderniziral». D... mača slovenska govorica ... kot najdražja dediščina ... samo po sebi umevnega.

Po drugi svetovni vojni ... mamo slovenske osnovne ... strokovne in srednje šole. ... čudno, da bi se mladina ... osmih letih šolske obvezn... ne mogla naučiti toliko ma... rinščine, da bi jo mogla ... voriti celo lepše in bolje ... starejših, tiskano materin... no razumeti in se v njej ... di izraziti. Zanimivo bi ... kaj pravijo o tem naši šol... ki. Nekaj pa smo mogli ... toviti, in sicer tole: v šoli ... v mladino vse premalo ... ljubezen do materinščine, ... njene lepote, bogastva in ... mena tudi v vsakdanjem ... ljenju; ne vzgajajo se ... na zavest, ponos in čast ... di jezik jim je le predmet ... nega načrta in smatran ... dolžnostno. Tudi starši ... znaten del krivde, če jih ... hovi otroci z nepotrebno ... bo tujega jezika zatajujejo ... s tem ponižujejo sami ... in svoj rod. Zakaj jih s ... prosto in dobrohotno ... ne poučijo o njihovi ... dolžnosti nasproti sebi in ... jemu narodu? Saj ni ... težko jim prikazati, da ... vsak jezik, pa naj je velik... ali malega naroda, ... pojav in se na tem ne ... spotikati noben dostojen ... zumen in količkaj kultu... človek. Zanemarjanje ... vzgoje po starših bi se ... primerjati z vzgojnim ... nom.

Ustrezna odgovornost ... tudi na javnost, na razgl... ne posamezne izobražence ... gredo mimo tega pojava, ... da se jih to ne tiče. Zelo ... in šepav izgovor, za kater... tiči vse kaj drugega! In ... no še naš kulturnoprosv... sektor in druge organiz... Tudi od tod naj bi prih... pobuda za večje razumev... za materinsko jezikovno ... noto ob spoštovanju in ... manju za čim boljše in ... polnejše znanje tujih jezikov ... Naš tisk se sicer ukvarja ... usodo naše mladine, a ... poglavju se premalo posv...

* * *

Že dalj časa prejema ... uredništvo pisma raznih ... ših čitateljev ki poslušajo ... deljske oddaje Radia Koper ... «Sosedni kraji in ljudje» ... bi želeli še kakšno pojasn... ali pa dajejo nasvete, kaj ... bi te oddaje še vsebovale ... katerim smo že odgovorili ... jim svetovali, da sami pi... Radiu Koper, vendar smo ... odločili, da zaradi zanimanja ... s katerim spremljajo na Tr... škem in Goriškem omenjene ... oddaje, objavimo pismo, ... nam ga piše J. C. iz Nabrežine.

Moraa se ne obračam na ... vi naslov. Odločil sem, ... da vam pišem, ker ved... objavljate pisma svojih ... ljev in ker upam, da ... prišlo v roke tudi Radia Koper.

Predvsem moram ... dati že dolgo časa redno ... no poslušam oddaje, ki ... mojem mnenju dobre. ... časa me moti to, da jih ... slabo slišim.

Potem moram seveda ... Nabrežinec povedati, da ... bil vesel, ker so se ... njeni oddaji že toliko ... spomnili Nabrežine ter ... dali tudi o zgodovini ... krajev dosti zanimivega. ... da sem rad poslušal ... daje iz drugih krajev.

Zadnjič sem v neki ... govoril prav o teh odd... pa me je neki moj zna... Devina vprašal, kam bi se ... ral obrniti, da bi opozor... dio Koper tudi na ... vas, ki ima prav tako ... zanimivosti. Obljubil sem ... da bom njegovo željo ... kar v tem pismu, ki ga ... vsaj upam, objavili.

Kar mi najbolj v teh ... dajah ugaja, je to, da ... majo v glavnem probleme ... šega podeželja in da ... prednost našim prosvet... društvom, ki so že dolgo ... delala bolj v pozabi. Z ... ljem sem ugotovil, da ... Radio Koper lepe posn... raznih naših domačih pev... zborov in da prihajajo ti ... snetki ravno prav v ... nih oddajah. Naši pevski ... ri bodo imeli tako veselje ... lje do dela, ker vedo, da ... sti ljudi posluša njihovo ... Vem, da je pri nas ... dramskih družin, vendar ... slim, da bi bilo dobro ... njih kaj omeniti.

Ker so te oddaje namenjene ... nam, bi želel v svojem ... v imenu vseh tistih, ki ... šamo Radio Koper, da ... zajemale čim več proble... iz našega življenja ... prišla v te oddaje prav ... naša vas. Vi ne veste, ... radi poslušajo ljudje, če ... da bo v oddaji govora ... njih, oziroma o njihovi ...

Saj poslušam tudi ... Radia Trst A, ki pa ... tedenski pregled tržaških ... godkov. Oddaje «Sosedni ... ji in ljudje» so pa prav ... oddaje in moram reči, ... z veseljem poslušamo.»

«»

Z REKE POROČAJO

Hud požar na Mali Učki

Kakor poročajo z Reke, ... po 14 urah napornega ... žavnega dela uspelo ... iz Istre in z Reke ter ... pehote, ki so skupno ... kajšnjimi kmeti pomagali ... silcem, pogasiti nevaren ... žar, ki je nastal v petek ... poldne na južnozapadnem ... bočju Učke. Požar ... razširil v dolžini 3 km ... li Učki med vasicama ... vas in Kozjak. Je uničil ... borovga in hrastovega ... Povzročil je več milijonov ... narjev škode.

Zdi se, da so požar ... čile iskre lokomotive ... vozi iz Lupoglava. Zaradi ... žara je bil alarm ... stri in na Reki, od koder ... prišlo nad 1000 ljudi, ki ... požrtvovalno pomagali, ... bilo še večje škode.

Ob indijskem prazniku

V svoji bogati zgodovini ima Indija dva posebno važna datuma: upor vojakov v Miratu pred 101 letom, ki se je razvil v veliko ljudsko vstajo na severu dežele, ter datum, pred 11 leti — 15. avgusta 1947 — ko je Indija dobila neodvisnost, potem ko se je osvobodila stoletnega britanskega kolonializma.

Upor vojakov je bil zadušen v krvi, toda narod ni bil poražen. «Nacionalizem modernega tipa je moral šele priti», pravi Nehru, ko ocenjuje te dogodke v svoji znani knjigi «Odkritje Indije». «Indija je morala preživeti še mnogo bolečin in težkoč, preden se je naučila lekcije, ki ji bo dala njeno pravo svobodo».

To je bila vztrajna borba, na katero so navezali svoje življenje najboljši duhovi tega naroda, ki so jih vodile ideje, navdihnjene iz bogate nacionalne dediščine. Ko se je ta borba pred 11 leti končala se je svobodnim državam sveta priključil velik narod, na katerega vodstvu so bile močne osebnosti. Zato je danes položaj Indije v mednarodni skupnosti izjemen, prestiž njenega voditelja Džavarharlala Nehruja pa brez primere.

Indija je v preteklih 11 letih napravila velik napredek. Nad 500 razcepljenih državic bivše britanske posesti se je pretvorilo v močno in neodvisno državo. S statistikami kaže Indija, da je bil v času, ki komaj presega desetletje, dosežen močnejši preobrat na tehničnem, socialnem in kulturnem področju kot v času stoletnega vladanja britanske kolonialne uprave.

Na gospodarskem področju je država dosegla znatne uspehe. V prvem petletnem načrtu se je porast proizvodnje povečal za 18 odstotkov, dohodki prebivalstva pa za 11 odstotkov. Država doživlja napredek, ki se pričenja čutiti tudi v najboljši oddaljeni indijski vasi. Prav na indijski vasi se vodi danes najbolj ogorčena bitka proti sušam in poplavam, neznanju in boleznim, bitka, ki je toliko večja, kolikor se prebivalstvo vsako leto poveča za četrt milijona novih državljanov.

Sedanja gospodarska ekspanzija je odvisna od novih činiteljev, med drugim tudi od velikosti finančne pomoči, ki bi jo ta ogromna dežela morala dobiti iz inozemstva. V drugem petletnem načrtu se v Indiji dvigajo jeklarne, pripravlja se otvoritev novih rudnikov, preiskujejo se nahajališča nafte, zidajo se hidrocentrale ter namakalni sistemi. Zato je nujna gospodarska pomoč in Indija jo želi dobiti najprej od mednarodnih finančnih organizacij, potem pa tudi od tistih držav, ki lahko tako tehnično in denarno pomoč nudijo.

Velesile niso imele vedno razumevanje za potrebe Indije, da se osvobodi gospodarske in tehnične zaostalosti, temveč so bolj računale na svoje politične oziroma blokovske interese. «So stvari, ki so izven dolarjev, rubljev in denarja sploh», pravi Nehru ter dostavlja, «da Indija ne prodaja svoje politike za denar» a cilj te politike je izgradnja družbe, v kateri bo izginil sistem kast, nasilja, verske in nacionalne nestrpnosti — na kratko: izgradnja socializma, ki bo prilagojen posebnim razmeram in tradiciji indijskega ljudstva.

Vsaka dežela ima svojo kulturno, nacionalno in psihološko tradicijo, od katere je odvisno njeno gibanje in ki karakterizira njene ljudi. V Indiji je ta tradicija zelo stara in bogata. Imela je znaten vpliv tako na duhovno kot na politično formiranje sedanjih politikov. Nehru in ljudje okrog njega poskušajo združiti tehnični napredek in tradicijo preteklosti. Zaradi tega — poleg chranjevanja nekih tradicionalnih dejavnosti — postavlja Indija moderne industrijske komplekse in prve atomske institute v Aziji. To je paradoks, ki ga ni mogoče vedno lahko razumeti in v katerem se kaže sedanje lice Indije, dežele, v kateri — po besedah Nehruja — obstaja «360 milijonov problemov», to je toliko, kolikor je prebivalcev Indije.

Indija je postala v Aziji simbol svobode in neodvisnosti, vzgled ostalim azijskim državam, katere ne marajo več kolonializma in ki se borijo za svojo popolno osvoboditev.

Na mednarodnem področju je dosledna politika nepridruževanja na vojnoblokovske formacije ter konstruktivnega sodelovanja z vsemi državami ne glede na njihovo družbeno ureditev utrdila položaj Indije ter ji omogočila močan pozitiven vpliv po velikosti njenega teritorija tudi na dogajanje v svetu. Čeprav spada po številu prebivalcev v vrsto največjih držav, Indija ne teži za tem, da bi v svetu igrala vlogo velike vojaške sile, kar samo podčrtava doslednost njene miroljubne politike in njenega konstruktivnega vpliva v sodobnih mednarodnih odnosih. Prav zaradi tega, ker je neodvisna, ker je subjekt in ne objekt v svetovnem dogajanju, nudi sodobna Indija pod vodstvom Nehruja izredno pomemben prispevek pri ostvaritvi občečloveških teženj po miru, enakopravnemu sodelovanju in družabnem napredku.

Sedeminsedemdeseta sekunda ...

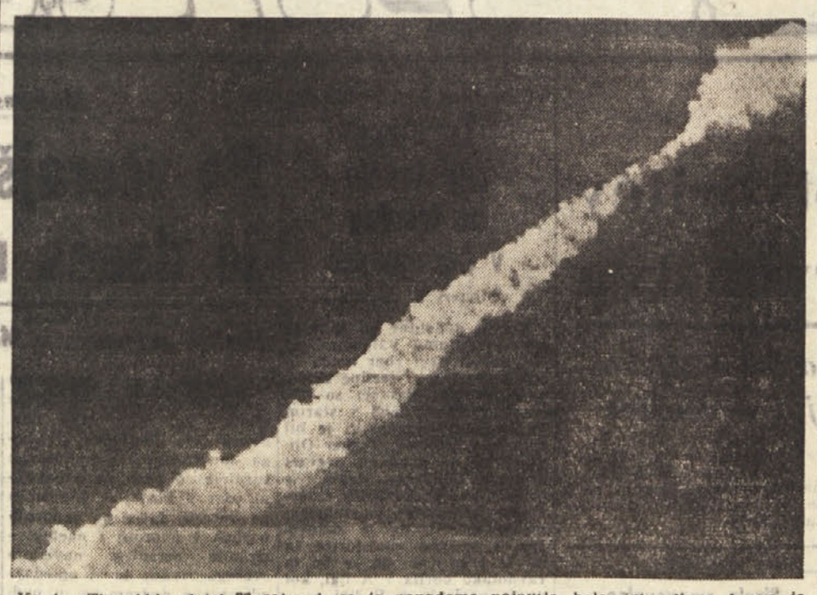

Ko je «Thor-Able» letel 77 sekund, se je nenadoma pojavila bela črta dima, ki se je zaključila v obliki elipse: raketa se je razletela

Če bi tudi raketa tako funkcionirala kot je bila organizirana propaganda

Še precej daleč od Lune je ameriška raketa po 77 sekundah letenja klavrno eksplodirala

Raketa je letela 17 km (toda do Lune jih je bilo 353.000) - Poskus se bo baje ponovil čez mesec dni - Kose prvega stadija rakete so potapljači našli v morju

Priznati je treba, da so v nedeljo milijoni na svetu z napeto nestrpnostjo pričakovali izstrelitev ameriške rakete na Luno. Najprej jih je mučilo vprašanje, ali bo raketa sploh izstreljena ali ne. In potem, če bi se izstrelitev posrečila, bi se nestrpnost še stopnjevala, kajti treba bi bilo čakati dva dni in pol, da bi se moglo reči, ali je satelit poletel okrog Lune fotografirat njeno zadnjo stran ali ne.

Toda nestrpnosti je bilo kmalu pomagano. Ob 13.18, torej približno v času, kot se je pričakovalo — mogoče z malenkostno zamudo — je bila raketa zares izstreljena in začela se je dvigati v zrak. Najprej sicer počasi, kot da se ji prav ne ljubi, toda potem vedno hitreje in hitreje. Slika ogromnega 52-tonskega in skoraj 30 m visokega kolosa, ki se je naglo dvigal v višine, je bila gotovo impozantna, vendar le za kratek hip, kajti kmalu se je že tako oddaljila, da ji ljudje s prostim očesom že skoraj niso mogli več slediti. Toda vse skupaj je trajalo le 77 sekund, ko je nastopilo nekaj novega. Visoko v zraku se je pojavila črta dima, ki se je zaključila z nekako elipso. Bilo je takoj jasno: raketa je eksplodirala.

Spraviti takega orjaka v višino 17.000 m, pa čeprav je dobršen in najtežji del že manjša na naše stališče do pisateljev, ki niso bili komunisti, ki smo ga zavzeli pred petimi ali šestim leti in ki smo ga na srečo opustili... Dela, ki jih sovjetska revija tako ostro napada, predstavljajo razen tega le majhen odstotek poljske založniške proizvodnje.» Poljski kritik je zelo začuden tudi zaradi obtožbe, da predstavlja širjenje omenjenih del na Poljskem hud simptom snobizma in podrejenosti zahodni miselnosti. Kot primer podrejenosti zahodni miselnosti je namreč sovjetska revija navedla med drugim tudi velik uspeh Fernandelovih filmov Poljskem ter uspeh filma «Ljubimec lady Chatterley», ki so ga predvajali v poljskih kinematografih.

Szepanski pa ne pobija v svojem članku samo kritik sovjetske revije, temveč nakaže tudi stališče poljskih umetnikov do literature in umetnosti. «Administrativni sistemi so dosti škodili socialističnemu realizmu. Pravilno je, da se prepreči tiskanje in širjenje fašistične in protikomunistične literature, med katero pa ne moremo šteti dela Sartra. V socialističnem realizmu je mesto za Gorkega in Fadejeva, pa tudi za Brechta, Nerudo ter druge pisatelje in umetnike. Ostracizem in avtarkija nista dobri metodi. Nestrpnost je treba na vsak način ožigosati...»

lo prej odpadel, je gotovo tudi neke vrste uspeh. Seveda pa je ta uspeh še zelo daleč od postavljenega cilja, daleč po kilometrih in daleč po vsem tem, kar bi se še moralo zgoditi na tem fenomenalnem poletu, ko bi morala raketa spraviti satelit ne le v kroženje okrog Zemlje, temveč v kroženje okrog Lune, in pri tem naj bi satelit še fotografiral tiste dele Lune, ki jih še nikoli ni bilo mogoče opazovati.

Nespametno bi bilo, ako bi se hoteli laiki norčevati iz dela znanstvenikov ter dvomiti v možnost uspeha tudi takega velikopoteznega načrta. Vendar pa ni nič čudnega, če se je tudi v laikih porajal dvom, da bo to uspelo ameriškemu poskusu — vsaj 17. avgusta. Gotovo mora biti precejšnja razlika v tem, da se uspe spraviti satelit okrog Zemlje, in v tem, da se uspe spraviti satelit okrog Lune. Mogoče teža satelitov za uspeh ali neuspeh izstrelitve ni važna. Toda če bi bilo tako, zakaj doslej Američani še niso poskusili spraviti na krožno pot okrog Zemlje kaj večjega, kot so njihovi sateliti, ki spominjajo komaj na nekoliko večje pomaranče. Eden izmed ameriških odgovornih ljudi pri pripravljanju rakete za izstrelitev na Luno je po eksploziji prej kot kaj drugega dejal, da morajo Američani na vsak način priti prej na Luno kot Rusi.

Kdo bo prej na Luni, Američani ali Rusi, tega gotovo ne moremo mi vedeti. Toda po sputniku z Lajko ter po sputniku, ki tehta več kot 1 tono, bi se nagibali k temu, da bi prej verjeli v ruski uspeh. Seveda nič ne vemo, kako je trenutno z Rusi v tej stvari, ker doslej niso nikoli mnogo ali pa celo nič govorili, dokler se jim poskus zares ni posrečil.

Res je, da se je sicer tudi poudarjalo, da je verjetnost uspeha v razmerju 1 proti 10, vendar so se nekatere stvari v zvezi z izstrelitvijo pripravljale s tako pompoznostjo, kot bi se poskus sploh ne mogel ponesrečiti. Sedaj se iščejo razni izgovori in zagovori, češ Hruščev ima možnost, da vse vesti cenzurira in prepreči objavljanje vsega, za kar noče, da bi že prišlo v svet. To pa v Ameriki, deželi popolne časnikarske svobode, ni mogoče. Nadalje v Ameriki oblast državljanom ne prikriva, kaj dela. Končno pa se kot zadnja tolažba navaja Nautilus, ki je vendarle kaj več kot sovjetski sputniki...

WASHINGTON, 18. — Iz zanesljivih virov se je zvedelo, da so potapljači v globini 18 metrov našli ter pobrali kose prvega stadija rakete na Luno. Potapljači bodo delo nadaljevali, da najdejo čim več kosov rakete. Natančni pregled teh kosov bo mogoče pomagal odkriti vzroke eksplozije.

Zvedelo se je tudi, da bo prihodnja raketa, ki bo izstreljena proti Luni, verjetno kombinacija istih tipov raket, kot je bila raketa, ki se je v nedeljo raztreščila v višini o- krog 16.000 metrov. Trdi se tudi, da se bo poskus gotovo ponovil 14. septembra. Tudi general Roscoe Wilson, ki je ravnatelj programa izstrelitev na Luno, je potrdil v televizijskem intervjuju, da bo 14. septembra ugoden datum za drugo izstrelitev vsemirske rakete iz Cape Canaverala.

Ko se je v hribih ponesrečil neki 15-letni mladenič, je pes Pin na ukaz nekega pastirja tekel s koščkom papirja na ovratniku kakih 8 km daleč, da je prišel do ljudi ter jim prinesel sporočilo o nesreči

Dopis «New York Timesa» iz Varšave

Sovjetsko-kitajsko sodelovanje na področju atomske energije

SZ bo dobavila LR Kitajski jedrsko orožje, zgradila več reaktorjev in končno baje pripravljajo na Kitajskem tudi izstrelitev umetnega satelita

NEW YORK, 18. — Kakor poroča današnji «New York Times», je Sovjetska zveza sklenila, da bo dobavljala LR Kitajski atomsko orožje in balistične izstrelke. V nekem svojem dopisu iz Varšave «New York Times» tudi poroča da bodo Sovjeti sodelovali s pekinško vlado pri izstrelitvi umetnega satelita Po pisanju «New York Timesa» izhajajo te vesti iz istega vira ki je prvi sporočil vojaško-politični sporazum med Moskvo in Pekingom pred desetimi dnevi.

Iz istih virov izhaja vest, da namerava Sovjetska zveza sprejeti obveznost za gradnjo nadaljnjih štirih jedrskih reaktorjev v LR Kitajski. Poročilo poudarja, da pomen teh sklepov ni le vojaškega značaja. Ti sklepi so povezani z deležem Sovjetske zveze pri vedno večjem gospodarskem razvoju Kitajske in so glavni sklepi, do katerih je prišlo na konferenci, ki je bila pretekli mesec v Pekingu in pri kateri so sodelovali sovjetski in kitajski voditelji. Rezultat te konference naj bi bila še tesnejša povezava med Hruščevom in Maocetungom.

Kaže — tako poroča seveda «New York Times» — da sovjetske oblasti nimajo nič proti temu, da se vesti o krepitvi vojaške zmogljivosti Kitajske širijo. «New York Times» nadalje pravi, da se v Varšavi niso dale do popolnosti proučiti vse morebitne vojaške posledice teh vesti in koliko naj bi bil njihov namen, napraviti čim večji vtis na Zahodu. Hkrati se ne more vedeti, koliko jedrskega orožja in balističnih izstrelkov more in hoče Sovjetska zveza dati Kitajski, vendar se smatra, da ima sporazum vsaj deloma namen psihološko dvigniti položaj Pekinga v svetovnem merilu.

V svojem dopisu iz Varšave «New York Times» dobesedno nadaljuje: «Politični pomen pekinških razgovorov bo deloma ostal le v načrtu, toda sme se reči, da so vesti o teh sklepih segle do važnih krogov v Varšavi in da jih tu ocenjujejo kot izredno važne v odnosih med LR Kitajsko in Sovjetsko zvezo».

Po vesteh, ki so prispele v poljsko prestolnico, naj bi bili Kitajci Ruse prepričali, da potrebujejo balistične izstrelke in protiraketno obrambo zaradi prisotnosti ameriških in kitajskih nacionalističnih čet na Formozi. Po istih vesteh naj bi bili Rusi pristali na dobavljanje izstrelkov, ne ve se pa, kakšnih izstrelkov. Kitajci so nadalje prosili Sovjete za pomoč, da bi tudi njihova dežela postala atomska sila. Misli se, da spada dobava jedrskega orožja in po možnosti raketnih izstrelkov v sporazum. Po vesteh iz Varšave pripravljajo Kitajci in Sovjeti izstrelitev umetnega satelita.

TAJPEH, 18. — Obrambni minister nacoinalistične Kitajske je sporočil, da je topništvo LR Kitajske začelo obstreljevati otok Quemoy in da seje povečala dejavnost kitajskega letalstva na področju Matsu. Poveljstvo nacionalističnega letalstva pa hkrati poroča, da so bila reakcijska letala LR Kitajske premeščena na oporišče Lungtien, ki je komaj 100 milj od Formoze. Po tem premiku je najbližje vojaško oporišče LR Kitajske nasproti Formozi prav «oporišče Lungtien»

—«—

PARIZ, 18. — V starosti 88 let je umrl francoski kompozist Florent Schmitt. L. 1957 je prejel «Gran prix» mesta Periza zaradi svojega celotnega dela.

—«—

Poplave v Indiji

KALKUTA, 18. — Reka Kosi je v Biharu poplavila 300 vasi in na stotine stanovanj je voda podrla. Kače, ki jih je poplava pregnala iz gozdov, so 14 oseb tako pičile, da so zaradi pikov umrle. Severna Bengalija in Asam sta popolroma izolirana od ostale Indije, ker je zaradi poplav železniški most na reki Kanhal neuporaben.

Letina riža, koruze in jute je v nevarnosti, pojavili pa so se že primeri epidemije tifusa in kolere.

Smrt mu je preprečila prijavo patenta

Iznašel je večcevni protiletalski top

GENOVA, 18. — Med gospo Anno Munini in nekim pomorščakom je v stanovanju Muninijeve v Sampierdareni prišlo do ostrega spora, ki je terjal policijski obisk. Pri tem pa je prišlo do zanimivega odkritja.

Gospa Munini je bila poročena z Ginom Barionijem, ki je pred skoraj dvema letoma podlegel dolgi bolezni. Vse svoje življenje je hotel kaj novega iznajti in že davno pred vojno je skušal izdelati strojnico ali top z več cevmi. Uspelo mu je napraviti model večcevnega topa in hotel ga je prodati Veliki Britaniji, toda vmes je prišla vojna in Barioni je svoje stike z Londonom prekinil. Nato se je lotil izpopolnjevanja svojega izuma, in to kljub temu, da ga je začela izpodjedati huda bolezen. Vse je bilo nared, ko je pred dvema letoma podlegel in model njegovega topa kot tudi vsa ustrezna in obilna dokumentacija je šla v pozabo — nekje na podstrešju njegovega doma.

Ko je včeraj dom pokojnikove vdove Anne Munini obiskala policija, je gospa Anna karabinjerjem povedala, da je na podstrešju top in karabinjerji so dejansko tu odkrili protiletalski top z 61 cevmi, ki more torej streliti hkrati 61 nabojev do višine 4.000 metrov. Nabijanje tega svojevrstnega topa je zelo enostavno in zelo naglo. Karabinjerji so vse zaplenili in izročili tehničnim strokovnjakom, da vse to preverijo.

V ČSR ukinitev zasebnih zdravniških ordinacij

DUNAJ, 17. — S prvim januarjem prihodnjega leta ne bo na Češkoslovaškem nobene zasebne zdravniške prakse več. Tako določa dekret, ki je bil danes objavljen in ki prepoveduje vsako privatno zdravniško prakso. Isti dekret prepoveduje izdajanje vsakega dovoljenja za nove zasebne zdravniške ambulante. Vsi zdravniki bodo morali odslej delati le v državnih ali kakoršnih javnih zdravstvenih ustanovah. Edina izjema bodo vseučiliški profesorji in docenti, katerim se še dovoljuje opravljanje zasebne zdravniške prakse, vendar z določenimi omejitvami.

Množica pred sedežem madžarske delegacije v Bernu, kjer sta v soboto dva madžarska begunca začela streljati na uradnike. Stanje enega od napadalcev, ki je bil dvakrat zadet v glavo, je še vedno zelo resno

Mednarodna pevska tekma v Toulousu

Od 5. do 12. oktobra bo v gledališču Capitole v Toulousu mednarodna tekma v petju. Za prvi dve veliki nagradi je določenih po 500.000 frankov ter kristalna posoda iz Sevresa. Za dve drugi nagradi je določenih po 250.000 frankov s pokalom; na razpolago pa je še več manjših nagrad v denarju in medaljah. Rok za prijave bo potekel 20. septembra.

Rossellini v Braziliji Lollobrigida v Parizu

Režiser Robert Rossellini je včeraj prispel v Rio de Janeiro. Na letališču ga je pričakal brazilski pisatelj Josue de Castro, bivši predsednik FAO, avtor «Geografije lakote». Po tem delu namerava Rossellini napraviti film. Iz Barija je pripotovala v Pariz Gina Lollobrigida zaradi snemanja nekaterih prizorov Dassinovega filma «Zakon». V Parizu bo ostala tri tedne.

Stoletnica smrti Negrellija

Ob 100-letnici smrti ing. Luigija Negrellija (31. avgusta) bodo v Fieri di Primerio (Trident), njegovem rojstnem kraju, odkrili spomenik v spomin velikega Tridentinca, ki je napravil načrt za Sueški prekop.

Važno za filateliste

Ob priložnosti obiska predsednika republike v Braziliji v prihodnjem septembru bo uprava pošt izdala posebno znamko v vrednosti 175 lir, ki bo v veljavi od 23. t. m. do 31. decembra 1959. Razen tega je uprava pošt odločila, da sme uporabiti rimski urad letalske pošte za navadne in priporočene pošiljke dobro viden pečat «Volo» speciale del 3.9.1958»; za te pošiljke, ki bodo potovale s predsednikovim letalom iz Rima 3. septembra 1958, bo uporabljena posebna znamka. Pošiljke za to letalo se bodo lahko oddajale do 31. avgusta samo pri filatelističnih okencih, ki obstajajo v vsakem pokrajinskem ravnateljstvu.

Preveč oblečeni nudisti

Na posestvu bedfordskega vojvode v Woodburn Abbey je prispelo na šesto konferenco nudistov 200 oboževalcev nagote. Ker pa je bilo precej hladno, so začeli takoj, ko so se slekli, telovaditi. Kljub ponujanju vstopnine, nihče ni mogel priti v bližino, da bi videl, kako se pravzaprav nudisti obnašajo na svojih konferencah, razen nekega angleškega reporterja, ki pa je dejal, da so bili nekateri za nudiste preveč oblečeni. Tako so imeli mnogi okrog vratu obešen fotoaparat. Uradno bo kongres otvoril bedfordski vojvoda, ki so mu dovolili, da nastopi lepo oblečen.

Prijatelja slekel

Nekje pri Neaplju je nekdo naprosil svojega prijatelja, naj ga pospremi do doma. Toda ko sta prispela na pol poti, je potegnil nož ter prijatelja prisilil, da mu izroči obleko, ki jo je imel na sebi. Prijatelju ni preostajalo drugega, kot da se v spodnjih hlačah in majici vrne domov, se obleče drugo obleko ter odide na komisariat javit neprijetno dogodivščino. Nasilnež, ki mu je prijateljeva obleka preveč ugajala, je bil aretiran.

Neverjeten zločin poblaznele matere

SAN ANTONIO (Texas) 18. — Mlada, komaj 26-letna mati, se je včeraj javila na policiji v San Antoniu ter povedala ,da je utopila svoje tri otroke v kopalnici, nato pa zaužila strup za miši. To je naredila zaradi tega, ker ji je mož grozil, da ji odvzame otroke, če zahteva ločitev.

Policija je res našla v njenem stanovanju trupla treh otrok, dveh, štirih in šestih let. Poblaznela mati je povedala, da je najstarejši deček, ko je videl, kaj dela z mlajšima otrokoma, pritekel k njej in jo v joku prosil in rotil, naj neha. Da bi bil tiho, je utopila še njega. Potem ko je pomorila otroke, je zaužila strup za miši. Ko pa ji je postalo močno slabo, je sklenila, da gre sama na policijo javit vso stvar.

—«—

Štirje mrtvi pri cestni nesreči

BERGAMO, 18. — Na avtomobilski cesti med Bergamom in Brescio je prišlo danes do velike prometne nesreče. Francoski avtomobil, ki je vozil proti Bresci in v katerem so bile štiri osebe, je prehiteval kolono drugih motornih vozil. Kdor je bil pri volanu francoskega avtomobila, je verjetno slabo ocenil možnosti, kajti vtem, ko je prehiteval kolono motornih vozil, ki so vozila pred njim, je prišel nasproti avtobus in ker se mu ni mogel umakniti, je z vso silo treščil vanj od spredaj. Pri tem je nesreča hotela še to, da se je vozilo vžgalo in reševalci niso mogli ponesrečencev rešiti iz avtomobila. Šele rešilni ekipi je uspelo žrtve potegniti iz ruševin avtomobila in jih nato počasi identificirati, kar pa ni bilo lahko, ker so bili ponesrečenci zaradi požara, ki je ob trčenju nastal, iznakaženi.

Policija je naknadno objavila, da gre za štiri člane francoske družine italijanskega porekla. Pri volanu je sedel 39-letni Guerrino Zamperetti, ob njem je sedela njegova žena Clair Gelin, stara prav toliko let. Za njima sta v avtomobilu sedela njuna 18-letna hči in Guerrinov oče Zamperetti Giuseppe, star 70 let.

Po ogledu so policijski organi žrtve odpeljali na pokopališče v Bolgare.

V kraju Revin v Franciji živijo še štirje otroci nesrečne družine Zamperetti.

—«—

Utonile so štiri osebe

CAGLIARI, 18. — Preteklo noč je v vodah zahodno od Sardinije prišlo do hujše nesreče. S čolnom se je vračalo kakih 20 oseb, med katerimi so bile tudi ženske in otroci, s proščenja v kraju Marceddi blizu Oristana. Nenadoma pa je čoln zadel v neko skalo in se prevrnil. Pri tem so utonile štiri osebe.

«Čas-denar» in «dolar-blago»

(Nadaljevanje s 3. strani)

je moj delodajalec hitro zniža, če nisem na delu.»

Ce gre torej za pojav egocentričnosti, potem jo narekujejo predvsem praktični in ekonomski momenti.

Pa še drug razlog je. Truplo na pločniku ameriških mest ni namreč nobena senzacija. V teh velikih mestih se dogajajo kaj čudni primeri: umori, samomori, napadi in ropi. To je za domačine že čisto nekaj navadnega.

Za Američane je lahko senzacija samo nekaj nenavadnega, nekaj takega kar se še ni zgodilo, oziroma, kar se le redkokdaj dogaja. Pa poslušajte, zakaj je prišel v vse časopise šofer avtobusa štev. 60, ki vozi po Peti Aveniji. Ime mu je Robert Walker in še nikoli se nihče, razen njegovih najbližjih, ni zmenil zanj. Toda pred dnevi je prišla njegova slika z dolgim življenjepisom v enega najvažnejših newyorških časopisov «New York Tribune». In veste zakaj si je zaslužil vso to pozornost? Nekdo je povedal, da je Walker zelo vljuden s potniki, da jih vpraša, kam so namenjeni, da jim pove smer kam morajo iti, da jih pri odhodu lepo pozdravi in da jim s prijaznim glasom reče «hvala». Cel kup novinarjev se je nekega jutra v «incognito» odpeljalo z avtobusom št. 60, da bi preverili tččnost teh informacij. Ko so izstopili, jim je prijazni šofer zaželel srečno pot in jim zaklical še «nasvidenje» Ta njegova prijaznost in vljudnost sta zadostovali, da je postal slaven.

Takšno je življenje v največjem mestu sveta in takšni so Američani.

Polemika o literaturi med Sovjeti in Poljaki

Poljaki pravijo, da Sartre, Camus, Proust, Joyce, Becket in Françoise Sagan ne predstavljajo nikakega atentata na socializem

VARSAVA, 18. — «Tribuna literacka», literarna priloga poljskega partijskega glasila «Tribuna Ludu», je včeraj objavila odgovor literarnega kritika Jaya Alfreda Szepanskega na obtožbe sovjetske revije «Zvijezda», ki je pred časom napisala, da ima «revizionizem močan vpliv na literaturo in umetnost na Poljskem.»

Na obtožbo, da širijo poljske založniške družbe dela zahodnih piscev, kot Sartra, Camusa, Prousta, Joyceja, Becketa in Francoise Saganove, ki izražajo filozofijo obupa, ugotavlja Szepanski, da ne predstavlja ta literatura «nikakega atentata na socializem». Mnenje sovjetske revije v tej zvezi,» piše Szepanski, «nas spo-

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

755 atletov iz 26 evropskih držav

Danes v Stockholmu slavnostna otvoritev šestega evropskega atletskega prvenstva

Najmočneje so zastopane V. Britanija, Sovjetska zveza, Švedska in Poljska
Koliko starih rekordov bo zdržalo napad? - Kronika dosedanjih prvenstev

STOCKHOLM, 18. — Jutri se bo v Stockholmu začelo 6. evropsko atletsko prvenstvo. Zaključilo se bo 24. t. m. Tekmovanja bodo na znanem stadionu, ki je bil l. 1912 pozorišče olimpijskih iger in pozneje še številnih velikih mednarodnih srečanj. Za tokratno prvenstvo so znatno izboljšali njegove naprave. Progo za teke, ki je bila prej dolga le 382 m so podaljšali na 400. Izboljšali so tudi dohode in stopnišča, ki lahko sprejmejo 28 tisoč gledalcev.

Za Švedsko je to atletsko prvenstvo celo važnejše kot je bilo svetovno prvenstvo v nogometu, ker je atletska tradicija na Švedskem že zelo stara in je atletika tudi obvezen predmet v šolah vseh vrst in stopenj.

Prvi dan

Otvoritvena ceremonija bo jutri ob 14. uri in bo trajala dobro uro. Na programu so običajni govori, igranje himen, dviganje zastav in celo nastop slovitega tenorista Jussi Bjoerlinga. Prve borbe se bodo začele ob 15. uri in poleg številnih izločilnih in kvalifikacijskih tekmovanj so na programu tudi trije finalni nastopi in sicer v teku na 10.000 metrov, v hoji na 20 km in v metu kopja za ženske. Tako bodo že kar prvi dan nastopili številni najboljši atleti in med njimi tudi mnogi Jugoslovani kot n. pr. Bezjak in Račič v metu kladiva, Miler v skoku v daljino, Šnajder v teku na 400 m, Štritof v teku na 10.000 m, Goerejeva v skoku v višino in Kaluševičeva v metu kopja.

Organizatorji prvenstva so vse ekipe namestili po šolah v premestjih, s čimer so kar najbolj poceni a vendarle dovolj konfortno, rešili kočljivo vprašanje namestitve in preskrbe atletov. Pri formiranju skupin so upoštevali geografsko načelo. Italijani so v skupini z Grčijo, Portugalsko, Španijo in Turčijo, Jugoslovani pa z Romunijo in Bolgarijo. Sami so samo Rusi in Finci.

Tekmovanje bo spremljalo med 400 novinarjev, radijskih komentatorjev, foto-reporterjev in filmskih operaterjev. Samo radio-operaterjev je okrog 60. V ločenih kabinah je nameščenih 50 telefonskih linij ter več aparatov za telefoto in televizijo, čeprav zaradi nesporazuma ne bo direktnih televizijskih prenosov.

Turin

Zamisel o organizaciji evropskih atletskih prvenstev je dal prvi madžarski športni funkcionar Stankowitz, do prvega «poskusnega» prvenstva pa je prišlo šele l. 1934 v Turinu. Prvenstvo l. 1934 v Turinu je trajalo tri dni od 7. sept. dalje. Tekmovali so samo moški, ženske pa so se priključile šele 1946 v Oslu. Tega prvega prvenstva se nista udeležili V. Britanija in SZ. Med najpomembnejšimi rezultati je bil rezultat Finca Jarvinena v metu kopja (76,66 m), ki je pomenil nov svetovni rekord. Zmagala je Nemčija s sedmimi prvimi mesti pred Finsko, ki je dosegla 5 prvih mest. Prav ti dve državi pa sta doživeli tudi veliko in neprijetno presenečenje. Nemci so izgubili premoč v kratkih tekih (zmagovalec je bil Nizozemec Berger 110 metrov — 10"6 in 200 m — 21"5), Finci pa so morali odstopiti prvo mesto v teku na 5000 m Francozu Rochardu.

Pariz

Naslednje prvenstvo je bilo l. 1938 v Parizu. Sodelovalo je 22 držav vključno z V. Britanijo. Doseženi so bili izvrstni rezultati in izboljšani so bili vsi rekordi razen v skoku v višino in v metu diska.

1. DAN, TOREK 19. AVG.

14.00 Otvoritvena svečanost
15.00 - 18.45 TEKI: 100 m moški (izločitve), 400 m moški (izločitve), 800 m moški (izločitve); 10.000 m (finale), 400 m ženske (izločitve);
HOJA: 20 km (finale);
SKOKI: daljina moški (kvalifikacije), višina ženske (kvalifikacije);
METI: kladivo (kvalifikacije), kopje ženske (kvalifikacije in finale).

2. DAN, SREDA 20. AVG.

9.00 - 12.00 DESETEROBOJ: (100 m, skok v daljino);
PETEROBOJ: (krogla, skok v višino);
TEKI: 400 m ovire moški (izločitve), 100 m ženske (izločitve);
METI: disk ženske (kvalifikacije);
15.00 - 18.35 DESETEROBOJ. (krogla, višina, 400 m);
PETEROBOJ: (200 m);
TEKI: 100 m moški (polfinale in finale), 400 m moški (polfinale), 800 m moški (polfinale), 3000 m siepi (izločitve), 100 m ženske (četrtfinale), 400 m ženske (polfinale), 80 m ovire ženske izločitve);
SKOKI: daljina moški (finale);
METI: disk moški (kvalifikacije);

3. DAN, CETRTEK 21. AVG.

9.00 DESETEROBOJ: (110 m ovire, disk, skok s palico);
SKOKI: daljina ženske (kvalifikacije);
11.30 METI: krogla moški (kvalifikacije);
14.00 SKOKI: palica (kvalifikacije);
15.00 - 18.30 DESETEROBOJ: (kopje, 1500 m);
PETEROBOJ: (80 m ovire, daljina);
TEKI: 400 m moški (finale), 800 m moški (finale), 5000 m moški (izločitve), 400 m ovire polfinale), 100 m ženske (polfinale in finale), 400 m ženske (finale), 80 m ovire (polfinale);
SKOKI: višina ženske (finale);
METI: kladivo (finale).

4. DAN, PETEK 22. AVG.

9.00 - 11.00 TEKI: 110 m ovire (izločitve), 200 m ženske (izločitve);
SKOKI: troskok (kvalifikacije);
13.40 HOJA: 50 km (finale);
14.00 SKOKI: palica (finale);
15.00 - 18.30 TEKI: 200 m moški (izločitve in polfinale), 1500 m (izločitve), 400 m ovire (finale), 3000 m siepi (finale), 200 m ženske (polfinale), 800 m ženske (izločitve), 80 m ovire (finale);
SKOKI: daljina ženske (finale);
METI: disk moški (finale), disk ženske (finale).

5. DAN, SOBOTA 23. AVG.

9.00 SKOKI: višina moški (kvalifikacije):
METI: kopje moški (kvalifikacije), krogla ženske (kvalifikacije);
15.00 - 18.10 TEKI: 200 m moški (finale), 5000 m (finale), 110 m ovire (polfinale), štafeta 4x100 m moški izločitve), štafeta 4 x 400 m (izločitve), 200 m ženske (finale), štafeta 4x100 m ženske (izločitve);
SKOKI: troskok (finale);
METI: krogla moški (finale), krogla ženske (finale).

6. DAN, NEDELJA 24. AVG.

14.00 TEKI: maraton (finale), 1500 m (finale), 110 m ovire (finale), štafeta 4x100 m moški (finale), štafeta 4x400 m (finale), 800 m ženske (finale). štafeta 4x100 m ženske (finale).
SKOKI: višina moški (finale),
METI: kopje moški (finale).
17.15 **Zaključna svečanost.**

Nemčija je zopet dosegla 7 zmag, Finska pa 5. Sledila je V. Britanija s štirimi zlatimi kolajnami, Švedska s tremi itd. Med najboljšimi so bili atleti: Nizozemec Osendarp (100 m — 10"5, 200 m — 21"5), Anglež Brown (400 m — 47"7), Anglež Finlay (110 m ovire — 14"3), Anglež Wooderson (1500 m — 3'53"6), Francoz Joye (400 m ovire — 53"2) in predvsem Nemec Harbig (800 m — 1'50"6), ki je naslednje leto postal svetovni prvak na 400 in 800 m.

Oslo

Po vojni je bilo prvo evropsko atletsko prvenstvo l. 1946 v Oslu. Nemčija, ki je pred vojno prednjačila, se tega prvenstva ni udeležila, v zameno pa se je med 21 državami prvič pojavila na evropski pozornici Sovjetska zveza. Njeni atleti so dosegli lepe uspehe. Sprinter Karakulov je osvojil zlato kolajno v teku na 200 m (21"6), ženske pa so osvojile 5 prvih mest od devetih.

Doseženi rezultati niso bili tako dobri kot l. 1938. Zmagala je Švedska, ki jo je vojna najmanj prizadela. Njeni atleti so osvojili 11 zlatih kolajn. Od predvojnih atletov se je samo Wooderson obdržal na površju z zmago na 5000 m. Na tem prvenstvu je dosegel svoj prvi veliki uspeh italijanski metalec diska Consolini z rezultatom 53,23. Dve leti pozneje je Consolini postal v Londonu olimpijski zmagovalec in je nato vse do danes ostal med najboljšimi metalci diska na svetu. Tudi tokrat velja v Stockholmu za favorita.

L. 1946 je debutiral tudi Čehoslovak Zatopek, ki je pozneje povzročil pravo revolucijo v atletiki in potolkel vse svetovne rekorde na progah od 5000 do 30.000 m ter postal v Helsinkih trikratni olimpijski prvak (5000 m, 10.000 in maraton).

Bruselj

Četrto svetovno prvenstvo je bilo l. 1950 v Bruslju. Nastopilo je 24 držav, med katerimi pa še vedno ni bilo Nemčije. Izboljšanih je bilo 12 moških in 5 ženskih rekordov, posebno pa se je odlikoval Čeh Zatopek, zmagovalec na 5000 in 10.000 m. Sovjetski atleti so dosegli 2 zmagi (4x100 m 41"5 in troskok Ščerbakov 15,39), atletinje pa 4 zmage, pri čemer jih je zasenčila Nizozemska Blanckers-Koen, zmagovalka na 100, 200 metrov in na 80 m z ovirami.

Največ zmag je dosegla V. Britanija (6 prvih mest v moški in 2 prvi mesti v ženski konkurenci).

Bern

Peto prvenstvo je bilo štiri leta kasneje v Bernu. Doseženih je bilo 16 novih moških in 7 ženskih evropskih rekordov, trije med njimi (5000 m, siepi in kladivo) pa so bili celo novi svetovni rekordi. Tokrat so prevzeli vodilno mesto sovjetski atleti, ki so osvojili 16 zlatih kolajn (8 moški in 8 ženske) in postavili s Kucem in Krivonosom dva nova svetovna rekorda. Za atleti SZ so se najbolj uveljavili madžarski, češkoslovaški in poljski atleti, za katere je Sidlo osvojil prvo zlato kolajno v metu kopja. Tokrat je sodelovala tudi Nemčija.

Med posameznimi atleti je najbolj izstopal Rus Kuts, ki je v teku na 5000 m premagal tudi Zatopka.

TENIS

Sirola zmagovalec turnirja v Monakovem

MONAKOVO, 18. — Orlando Sirola je zmagal med posamezniki na mednarodnem teniškem turnirju v Monakovem. V finalu je po težki, 3 ure trajajoči borbi, premagal Čilenca Ayalo z rezultatom 3:6, 7:5, 1:6, 11:9, 6:4. V konkurenci žensk je v finalu Angležinja Mortimer premagala Mehikanko Ramirez s 3:6, 6:4, 6:1, v igrah mešanih dvojic pa sta Mortimer in Haillet (Fr.) premagala italijansko dvojico Ramorino-Merlo s 6:3.

VCERAJ NA OBC. STADIONU

Triestina odpotovala na trening v Cervignano

Olivieri k Atalanti

Včeraj dopoldne ob 10.30 je bil na stadionu Valmaura pri Sv. Soboti prvi zbor novih in starih igralcev Triestine za sezono 1958-59. Navzoči so bili vsi igralci vključno s starim kapetanom Petagno, ki je bil tudi letos potrjen. Trener Olivieri, ki je ponovno prevzel vodstvo tržaškega ligaša, se je z njimi prijateljsko razgovarjal, prisotnim novinarjem pa je izjavil, da je zadovoljen s sestavo enajstorice in da je prepričan, da se bo ta ravnotako borila v A ligi, kot se je prejšnja v B ligi.

Po krajšem zadržanju na stadionu, so vsi igralci s trenerjem in nekaterimi člani vodstva odpotovali z avtobusom v Cervignano, kjer bodo že danes začeli s sistematičnimi pripravami pod vodstvom trenerja Olivierija na lepem igrišču lokalnega kluba «Pro Cervignano». Predvideva se, da bo Triestina odigrala prvo prijateljsko trening tekmo 31. avg. v Tržiču proti enajstorici ladjedelnice CRDA.

Zvedelo se je tudi, da je vodstvo Triestine perfekcioniralo pogodbo z Atalanto za odstop igralca Olivierija.

Nogomet v Jugoslaviji

Zaključene kvalifikacije za vstop v II. zvezno ligo

Od štirih slovenskih kandidatov se je kvalificiral samo ljubljanski Odred

Dolgotrajno in naporno kvalifikacijsko tekmovanje za vstop v II. zvezno jugoslovansko nogometno ligo je zaključeno. V nedeljo so bile odigrane zadnje tekme, ki so določile dokončni sestav lige, v katero so se kvalificirali:

Iz zahodne skupine: **Šibenik, Odred (Ljubljana), Borovo, Rudar (Kakanj), in Borec (Banja Luka):**

Iz vzhodne skupine: **Novi Sad, Lovčen (Cetinje), Srem (Sremska Mitrovica) in Radnički (Kragujevac).**

Od štirih slovenskih predstavnikov se je potemtakem kvalificiral samo ljubljanski Odred, kar vsekakor ne more biti v čast slovenskim nogometašem. Res je sicer, da način kvalifikacij ni bil najpravilnejši, ker je dajal slovenskim klubom v najboljšem primeru le dve mesti v ligi, ker sta po dva slovenska predstavnika nastopala v isti skupini, medtem ko se je iz vsake skupine kvalificiral samo zmagovalec. Res pa je tudi, da je v tretji zapadni skupini imel izredno priložnost za kvalifikacijo mariborski Branik, kateremu je v zadnji tekmi zadoščal tudi le neodločen rezultat proti zagrebškemu Elektrostroju. Toda čeprav so Mariborčani zaigrali zelo dobro in požrtvovalno, so dve minuti pred koncem tekme prejeli usodni gol in morali takorekoč na pol že zagotovljeno mesto v ligi odstopiti Elektrostroju, ki bo tako četrti predstavnik Zagreba v tem tekmovanju.

Odred se ima za svojo kvalifikacijo zahvaliti Metalcu iz Siska, ki je v odločilni tekmi prisilil trboveljskega Rudarja k delitvi točk 3:3. Če bi v tej tekmi nemreč zmagal Rudar, kar se je tudi splošno pričakovalo, potem bi danes bil član II. lige Rudar in ne Odred. Tako pa se je le z boljšim količnikom v golih kvalificiral Odred, kateremu je pripadla naloga braniti čast slovenskega nogometa. Kako bo to nalogo rešil, nam bo pokazala bližnja podočnost, na vsak način pa je startal slabo, ker je prav v začetku tekmovanja nenadoma ostal brez trenerja Tomaševiča.

Nedeljski rezultati: **zahodna skupina:** Šibenik-Varteks (Varaždin) 7:0, Segesta-Metalac 2:2, Elektrostroj - Branik (Maribor) 1:0, Metalac (Sisak)-Rudar (Trbovije) 3:3, Borovo-Jedinstvo (Brčko) 11:0, Rudar (Kakanj)-Zenica 1:0, Dalmatinac (Split)-Borac (Banja Luka) 3:4;

Vzhodna skupina: Beograd-Zvezda 0:2, ŽAK-Novi Sad 1:1, Lovčen-Sloga 3:2, Trepča-Sloboda 1:1, Bečej-Srem 0:1, Radnik - Hajduk 0:6, Budućnost Radnički 1:3, Rudar-Timok 5:1.

Končno stanje v skupinah:

ZAHODNA SKUPINA:

I. skup.						
Šibenik	6	3	2	1	16: 5	8
Varteks	6	4	0	2	13:10	8
Segesta	6	1	3	2	9:10	5
Metalac	6	0	3	3	6:15	3
II. skup.						
Odred	4	1	3	0	17: 5	5
Rudar	4	1	3	0	13: 7	5
Metalac	4	0	2	2	6:24	2
III. skup.						
Elektrostroj	4	3	1	0	10: 2	7
Branik	4	2	1	1	13: 3	5
Krim	4	0	0	4	4:22	0
IV. skup.						
Borovo	4	4	0	0	28: 2	8
Proleter	4	0	2	2	5:19	2
Jedinstvo	4	0	2	2	3:15	2
V. skup.						
Rudar	4	3	0	1	8: 5	6
Zenica	4	2	1	1	5: 3	5
Neretva	4	0	1	3	1: 6	1
VI. skup.						
Borac	4	4	0	0	27: 9	7
Dalmatinac	4	1	0	3	13:21	2
Tekstilac	4	1	0	3	11:21	2

VZHODNA SKUPINA:

I. skup.						
Novi Sad	6	4	2	0	31: 4	10
Beograd	6	2	2	2	8:15	6
Zvezda	6	0	2	4	5: 8	4
ZAK	6	1	2	3	7:24	4
II. skup.						
Lovčen	6	4	1	1	15: 7	9
Sloboda	6	4	0	2	12: 9	8
Sloga	6	3	1	2	15: 8	7
Trepča	6	0	0	6	4:22	0
III. skup.						
Srem	6	5	0	1	15: 6	10
Hajduk	6	4	0	2	19: 7	8
Bečej	6	2	0	4	8:16	4
Radnik	6	1	0	5	5:18	2
IV. skup.						
Radnički	6	6	0	0	16: 3	12
Timok	6	2	1	3	11:10	5
Budućnost	6	2	1	3	11:16	5
Rudar	6	1	0	5	7:16	2

Športne stave

Stolpec TOTIP

2 X, X 2, 1 1, 2 1, 2 1, X 1

Kvote: 12 točk — 1.941.721 lir, 11 točk — 114.281 lir, 10 točk — 9438 lir.

Medconski šahovski turnir v Portorožu

Po včerajšnjem skoku na Kras je danes na vrsti deveto kolo

Benkoe - presenečenje. Matanovičevo maščevanje. Bronsteinova pozabljivost

(Od našega posebn. dopisnika)

PORTOROŽ, 18. — Danes vlada v Portorožu blažen mir. Skoraj vsi udeleženci velikega medconskega šahovskega turnirja so odšli na kolektivni izlet v Postojno, Lipico in na Socerb, da se po napornih borbah v dvorani z naelektriziranim ozračjem navžijejo svežega zraku, da si ogledajo edinstvene podzemske in nadzemske lepote našega krasa in se psihično pripravljajo za nadaljne borbe, ki jih še čakajo.

Današnji počitek so velemojstri in mojstri dočakali s čistimi računi. Pred odhodom so namreč včeraj odigrali tudi vse prekinjene partije, tako da je stanje po VIII. kolu naslednje:

Petrosjan (SZ) 6 točk, Benkoe (Šp.) 5,5 (—), Olefsson (Isl.) 5,5, Talj, Averbah (SZ), Matanović (Jug.) 5, Sanguinetti (Arg.), Larsen (Dan), Gligorić (Jug.) 4,5, Pachman (CSR), Fischer (ZDA), Bronstein (SZ) 4 (—), dr. Filip (ČSR), Panno (Arg.) 4, Cardosso (Fil.), Neikirh (Bolg.), Szabo (Madž.) 3, Rosseto (Arg.) 2 (—), Sherwin (ZDA) 1,5, De Griff (Kolumb.) 1 (—), Fuester (Kan.) 1.

Najlepši zmagi v VIII. kolu sta zabeležila Jugoslovan Matanović in Bolgar Neikirh. Prvi je premagal Madžara Szaboa, ki je že od nekdaj strah in trepet Jugoslovanov, drugi pa je «obrnil» severnjaka Olafssona, ki je grozeče silil k vrhu, s čimer ni naredil usluge samo sebi temveč še mnogim drugim, katerim je Olafsson nepričakovano začel postajati izredno nevaren tekmec za najboljša mesta. Medtem pa, ko se drugi uradni favoriti neusmiljeno obdelujejo med seboj, pa se je skoraj neopazno prebil, navzgor madžarski begunec Benkoe, ki se je s pol točke manj toda že s prostim dnevom, vsidral takoj za vodilnim Petrosjanom.

Ker nam že čas dopušča, si lahko privoščimo tudi nekaj statističnih ugotovitev:

brez poraza so doslej samo še Petrosjan, Bronstein in Benkoe, brez zmage pa Fuester, De Greiff in Rosseto. Največ zmag so doslej poželi Petrosjan, Benkoe in Olafsson (po štiri), največ remijev pa Bronstein (6 iz 7 partij) in dr. Filip (6 iz 8 partij). Najmanj porazov so doživeli (po enega): Fischer, Averbah, Sanguinetti, Panno, Olafsson, Talj, Pachman, Matanovič, dr. Filip in Gligorič.

In še nekaj, kar bi utegnilo zanimati:

Kadar se zberejo kjer koli politiki, športniki ali druge pomembne osebnosti, se navadno zbere okoli njih tudi mnogo radovednežev. Tako je tudi sedaj v Portorožu. Zaradi tega moramo dopisniki poleg turnirja samega, zasledovati tudi kaj se dogaja v prostem času okrog šahistov in kaj se dogaja tudi z njimi samimi.

Razne agencije in časopisi so mnogo pisali o prihodu čudežnega dečka Fischerja v Moskvo in v Beograd. Mimogrede so omenjali tudi njegovo mlado sestro. Pred začetkom turnirja pa nobena agencija ali list ni objavil ničesar o njeni poroki zato so mnogi pričakovali, da bodo v Portorožu ob njem videli tudi njo. Nemalo pa so bili vsi presenečeni, ko so ga videli v družbi Sherwinove žene, ki je s svojo, za naše pojme kaj neprikupno modo, stopala z njim v turnirsko dvorano.

V prvih dneh šahistov ni bilo dosti na spregled, tako da je marsikdo zamenjal kakšnega novinarja za velemojstra ali pa tudi obratno. Sedaj pa je mogoče videti slavne velemojstre in mojstre na ulicah tudi v poznih večernih urah, seveda v spremstvu (toda ne sekundantov).

Ruska ekipa, ki nima v svojem spremstvu nežnega spola, se pač ozira po lepoticah Portoroža ali pa po tujkah, ki jih je kar precej. Kako so na tem področju uspeli, nam ni znano, pravijo pa, da se pri šahovski dami bolj spretni. Ker pa smo že ravno pri ruski ekipi, še nekaj o Bronsteinu, o katerem kroži po Portorožu naslednja zgodbica:

Bronstein je prav prikupen dečko, pravijo pa, da je dokaj raztresen. Nekega dne, ko je odšel iz hotela na «bojišče», je zaprl v sobo njihovega vodjo Avremova. Naslednjega dne pa je med partijo odšel v biffe, naročil oranžado, vpisal ljubki natakarici v knjigo pod svojo sliko avtogram, popil in odšel. (Za turnir je namreč izšla posebna knjiga s slikami vseh udeležencev). Začudena natakarica ni vedela kaj storiti. Na srečo pa je kmalu za njim prišel v lokal Petrosjanov sekundant Geller. Ko mu je natakarica to povedala, se je opravičil, plačal zanj račun in povedal, da je Bronstein tradicionalno pozabljiv.

SILVAN BOŽIČ

Svetovno prvenstvo v streljanju

Rusi prvaki v pištoli in malokalibrski puški

Nov svetovni rekord Angleža Oakleya iz ležečega položaja

MOSKVA, 18. — Včeraj se je začelo v Moskvi 37. svetovno prvenstvo v streljanju na mirujoče cilje. Prvenstva se udeležuje nad 600 strelcev iz 28 držav. Prvega dne je bilo na programu streljanje z malokalibrsko pištolo za ekipe in posameznike na razdaljo 50 m. Za vsako ekipo je nastopalo po 5 strelcev, vsak pa je imel 60 strelov.

V ekipni klasifikaciji je zmagala SZ, ki je z 2776 točkami dosegla nov svetovni rekord, med posamezniki pa je bil najboljši Rus Umarov s 565 točkami. Vrstni red v malokalibrski pištoli:

Ekipe: 1. SZ 2776 točk. 2. ZDA 2727. 3. ČSR 2721. 4. Madžarska 2679. 5. Japonska in Švedska 2673. 7. Italija 2664. 8. Finska 2638.

Posamezniki: 1. Umarov (SZ) 565. 2 Guscin (SZ) 563. 3. Lincoln (ZDA) 556, 4. Hrnzeck (ČSR). 5. Zapolsky. Umek (Jug.) 539. Beroldi (It.) 538 itd.

Danes se je tekmovanje nadaljevalo s streljanjem z malokalibrsko puško. Rezultati:

Klečeči položaj: 1. SZ 1922 točk, 2. ZDA 1908, 3. ČSR 1900. 4. Zah. Nemčija 1897, 5. Finska 1894. 6. Švedska 1878.

Posamezniki: 1. Lyonenvilko (Fin.) 391 točk. 2. Niazov (SZ) 390. 3. Lefortune (Bel.) 389, 4. Itkis (SZ) 389, 5. Harbek (Zah. Nem.) 387, 6. Klinger (Zah. Nem.) 386.

Ležeči položaj: 1. Anglija 1959. 2. Romunija 1959. 3. SZ 1953. 4. ZDA 1947. 5. Švedska 1943. 6. Avstrija 1941.

Posamezniki: Oakley (Angl.) 396 (nov svetovni rekord) 2. Lukyansciu (SZ) 395. 3. Taras (ZDA) 394. 4 Sacksenmeir (Avstrija) 394, 5. Fardon (Anglija) 394. 6. Vidrascu (Rom.) 394.

SABLJANJE

Italija v finalu ekipnega floreta

FILADELFIJA, 18. — Francija, Madžarska, Italija in Sovjetska zveza so se kvalificirale v finalno skupino svetovnega prvenstva v ekipnem floretu. Zmagovalec bo znan že jutri.

V prvem turnusu dveh polfinalnih skupin so bili doseženi naslednji izidi: **Skup. A:** Italija - Mehika 13:3, Madžarska - Kuba 16:0; **skup. B:** Francija - Kanada 16:0, SZ - ZDA 9:7.

Rezultati drugega turnusa: Skup. A: Italija Kuba 10:6, Madžarska - Mehika 9:1; skup. B: Francija - ZDA 9:3, SZ - Kanada 9:1.

VATERPOLO

Italijanski vaterpolisti na treningu v Zagrebu

RIM, 18. — Italijanska vaterpolo reprezentanca, ki se bo udeležila evropskega prvenstva v Budimpešti od 31. avg. do 6. sept., odpotuje jutri z vlakom v Zagreb, kjer bo 22. in 24. avg. odigrala dve trening tekmi z reprezentanco Jugoslavije.

26. avg. se bo vaterpolo reprezentanca pridružila v Vipavi ekipi mu italijanski plavalni pot v in z njo nadaljevala pot v Budimpešto. V vaterpolo reprezentanci so igralci: Bardi, Cavazzon, D'Achille, F. Dennerlein, Lonzi, Mannelli, Pirzo, Rossi. D'Altrui in Parmegiani

Evropsko prvenstvo peresne kategorije

Z zmago nad Sneyersom Caprari evropski prvak

Belgijski prvak je odstopil v 11. rundi

SAN REMO, 18. — Sergio Caprari je priboril nocoj Italiji tretji evropski naslov v profesionalnem boksu, ko je v peresn. kategoriji premagal s tehničnim k. o. Belgijca Sneyersa. Ostala dva naslova imata D'Agata v petelinji in Loi v lahki kategoriji.

Zaključek dvoboja med Sneyersom in Caprarijem je bil nenaden. Ko se je že zdelo da si bo Caprari priboril tesno zmago po točkah je v 11 rundi dvakrat zaporedoma zadel nasprotnika s svojimi močnimi levimi udarci v čelo. Sneyers se je po drugem udarcu zrušil in ostal na tleh pet ali šest sekund. Nato se je s težavo dvignil in borbo predal.

Dvoboj sam ni bil na posebni tehnični višini in tudi zanimiv ni bil kdo ve kaj. Po začetku, ki je mnogo obetal, je Caprari močno popustil, Sneyers pa je začel uveljavljati svoje bogate izkušnje. Prva runda je pripadla Italijanu. Druga, tretja, četrta in peta so se zaključile bolj ali manj neodločeno, v šesti rundi pa je Sneyers pojačal tempo in si z [illegible] udarci zagotovil rundo kljub močni reakciji Caprarija proti koncu runde. Sedma runda je bila najboljša. Caprari si je opomogel, prešel je v ofenzivo in močno udarjal nasprotnika, kateregą je rešil gong. V osmi rundi je sodnik uradno opomnil Belgijca zaradi nizkega udarca, v 9. rundi pa je imel spet pobudo Sneyers. Obema boksarjema se je že poznala utrujenost. V 10. rundi je končno le prišla do veljave svežina mlajšega italijana, ki si je v 33. sekundi 11. runde tudi zagotovil končno zmago in z njo evropski naslov.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT

MIKULA LETIČ

INTERNATITIS

7.

Vtaknili so nas v varnostno celico. Začeli smo si pripovedovati. Jaz sem vsakemu povedal, kam je namenjen, ker sem bil to razbral iz maršalovega seznama v Ljubljani. Martinovič se je čudil. Bil je prej narednik v jugoslovenski vojski in si ni mogel misliti, česa bi ga utegnili dolžiti. Nikoli ni bil še zaslišan. — Kunčič je bil obdolžen komunistične propagande in je imel že več zasliševanj za seboj. Mirno je dejal:

— Bolje, da grem pred sodnika. Upam, da me vsaj ne bodo tako pretepali, kakor v Ljubljani.

Tretji iz moje družbe je bil neki Primorec, ki so ga bili aretirali na očetovem posestvu, nekje blizu Metlike. Ker je bil italijanski državljan, je bil obdolžen vojnega begunstva. Potolažil sem ga:

— Nič se ne bojte! Vi boste poslani k svojemu polku. Za begunstvo pa boste odgovarjali po vojni, če vas bo sploh še kdo klical na odgovor.

Resnično je on šel takoj iz Trsta k polku, še pred menoj. —

Četrti in zadnji iz moje verige je bil neki Nemec iz italijanskega Tirola, molčeč, ne preveč simpatičen človek. Znal je samo nemško in ker ostali niso poznali tega jezika, je padlo name breme konverzacije z njim. Bil je na delu nekje v Nemčiji in se je hotel vrniti preko Ljubljane domov. Ker je bil izgubil svoje osebne listine, so ga aretirali in zdaj mora čakati, da domača občina potrdi njegove navedbe. Hudega mu ne bo, le mnogo potrpljenja bo moral imeti z mogočnim svetnikom sv. Birokracijem.

Medtem je prišel Simone in mi prinesel vest, da leži kraj Corropoli v pokrajini Teramo v Abrucih. Neki njegov tovariš, ki je doma iz te pokrajine in ki zdaj služi v Postojni, mu je povedal, da je to prijazna, bogata kmečka občina in da mi tam gotovo ne bo slabo.

Skupno s Simonejem je prišla neka ženica. Prinesla je pet skodelic kave in pet lepih kosov kruha. Opravičevala se je v slovenščini, da je kava slaba, da bi nam rada bolje postregla, da pa nima s čim.

— Kej čjeste, takù je — je vzdihnila.

Ker jaz nisem imel denarja, je zame kavo plačal Martinovič. Sam ni imel mnogo denarja. Dal mi je še deset lir in se opravičil, da ne more več. Že v Ljubljani mi je bedasti ponos branil, da si nisem ob odhodu izposodil nekaj denarja pri kakem tovarišu, in tudi zdaj sem hotel odkloniti. Toda Martinovič me je resno zavrnil:

— Ali ne vidite, kako ste bili v zadregi že zaradi kave? Škoda, da vam ne morem dati več.

Obenem mi je stisnil v roko žepni nožič:

— Vzemite ga! Meni ga bodo v ječi gotovo odvzeli, vam pa bo dobro služil v internaciji.

V rokah sem držal in držim še danes skromen reklamni nožič ljubljanske tvrdke «Tribuna». Prej nisem nikoli imel pri sebi takega orodja, a v internaciji, kjer moraš nositi po žepih kruh, sir, kos klobase ali kaj sličnega, če dobiš, je žepni nožič neprecenljiv prijatelj. Seveda bi si bil lahko že davno kupil boljši nožič, a navadil sem se na Martinovičev reklamni pipec in ga za noben denar ne bi dal od sebe.

Naj na kratko še opišem postojnsko celico, katero gotovo pozna marsikateri Slovenec. Je to pusta, mrzla, cementna kišta z zamreženim oknom, z leseno pričnò in eno umazano odejo. Po zidu sem videl vse polno podpisov. Bogve, koliko imen si je ta celica nabrala v zadnjih letih! Visoko na steni nasproti prični je viselo na stotine suhih pljuncev. Najbrž sta si dva aretiranca preganjala čas s tekmo, kdo bo, stoječ na prični, više pljunil.

GREMO DALJE

Okrog poldne so nas v Postojni spet spremili na postajo. Tu me je čakalo novo neprijetno presenečenje. Naložili so nas v tako imenovani celični vagon (vagone cellulare). To je vagon, ki je sestavljen iz samih malih železnih celic, en meter širokih oziroma dolgih in dva metra visokih z malo desko za sedenje. Ko sem vstopil, so zapahnili za menoj debela železna vrata; a zraven sem bil še vklenjen. Kar sapa mi je zastajala. Torej kaj takega tudi! O ubogi moj Mikula!

Moram popraviti opazko, ki sem jo zapisal nekje zgoraj: tu, v tej hudičevi celici sem bil približno eno uro sam s seboj. Toda, hvala lepa za tako samoto! Moja neumna glava pa je kmalu našla tolažbo Prej nisem imel niti pojma o tem, da so celični vagoni sploh na svetu. Zdaj pa imam priliko, da spoznam tak eksemplar prav od blizu in temeljito. Saj pravim: V svet moraš iti, pa se vedno naučiš kaj koristnega!

Vedel sem od prej, da vožnja od Postojne do Trsta traja približno tri ure. Dolge bodo te ure, bogami! Ko sem premagal prvo zaprepaščenje nad celičnim vagonom, sem začel tuhtati, kako bi si olajšal svoj položaj. Kljub hudemu napenjanju možgan se mi ni porodila nobena bolj duhovita misel, nego ta, da prosim za «na stran»: spomin iz davnih dijaških let, ko je bila ura matematike in je profesor izpraševal. Udaril sem s peto po vratih in takoj se je prikazal karabinjer. Z izbranimi besedami sem mu povedal svojo željo. On me je potisnil nekoliko vstran, stegnil roko in dvignil desko, na kateri sem bil prej sedel. Pod desko sem ugledal luknjo, pod luknjo pa tračnice. Pogorel si, Mikula, nič ne bo s sprehodom po vagonu, ki si se nanj veselil! Toda, ne vdam se. Prisiljeno glasno sem se nasmejal:

— Ha, ha! Kolosalno, imenitno! To je iznajdba! Oprostite, da sem vas nadlegoval. Nisem zločinec, jaz sem «političen», ne poznam celičnih vagonov.

— Že prav, že prav — mi je dobrodušno odgovoril. Moj smeh ga je gotovo razorožil. Pridržal sem vrata z vklenjenima rokama in dejal:

— Prosim vas, dajte mi malo več zraka in pustite vrata nekoliko odprta. Ko se ustavimo, jih pa lahko zaprete.

Samo pokimal je in pustil mi je odprto 10 cm široko špranjo. Slava! Moj položaj se je neizmerno izboljšal. Imel sem zdaj razgled kar na dve strani: ker je bila moja celica kupeju za karabinjerje, sem skozi špranjo na vratih nekoliko videl na njihovo okno, a skozi okno drevesa, bežala mimo; čim sem se naveličal tega pogleda, sem dvignil sedež in občudoval tračnico pod seboj. Šlo bo, bo hujšega.

V Sv. Petru na Krasu smo se ustavili več časa. Slišal sem kako Martinovič in Kunčič izstopata in pozdravil sem ju skozi špranjo. Takoj se je prikazal karabinjer na mojih vratih in me vprašal, če kaj želim. Bil je zelo prijazen. Čakaj, si mislil: sicer nisem ničesar želel, ampak neumen bi bil, se ne bi okoristil s tvojo prijaznostjo. Bog ti jo bo že poplačal. Nagovoril sem ga:

— Poslušajte! Vi imate moje spise v rokah in se iz njih lahko prepričate, da sem «političen»: nisem ne kradel ne moril. Zdaj pridejo kraji, v katerih sem preživel del svojega življenja. Rad bi jih videl. Pomislite, kako bi bilo vam prijetno videti zdaj svoj domači kraj. Pustite me malo k vam v kupe. Ne bom vam delal nikake sitnosti.

O jej! Vrata je začel zapirati. Zdaj imaš, Mikula! S svojo predrznostjo si zaigral še to, kar si bil prej dosegel! Toda, čuj ga:

— Počakajte, da se vlak premakne!

Živio! Sedel sem, dvignil od veselja nogi in začel bingljati z njima. Naenkrat mi ni bilo več tesno v celici; kar prijazna se mi je zdela. Kako je vse relativno v življenju! Kolikokrat sem se dolgočasil v vlaku, sloneč pri oknu in gledajoč pokrajino, zdaj pa mislim, da sem v sedmih nebesih, ko mi je dovoljen razgled skozi okno drvečega vlaka.

Karabinjer je držal besedo. Bilo mi je zdaj kakor na kakem zabavnem potovanju. Sicer sem bil vklenjen, toda videl sem zelenje, polja, gozdove, hiše, ljudi, v daljavi gorovje in končno morje, morje. Težko mi je bilo, ko sem ga ugledal z višini Nabrežine, kako se je razprostiralo pod menoj v blesku popoldanskega sonca. Za letos sem bil obljubil hčerki, da jo vzamem s seboj na morje. Kakšne lepe, vesele načrte sva bila delala še v trdi zimi! In zdaj...

(Nadaljevanje sledi)